

Reactiebundel

Reacties op Ontwerpbesluiten 'WINDPARK DE DRENTSE MONDEN EN OOSTERMOER'

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	1
KENNISGEVING.....	2
MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES EN ZIENSWIJZEN:	
OPZOEKTABEL	
REGISTRATIENUMMER VERSUS REACTIENUMMER EN ZIENSWIJZENUMMER.....	6
ALFABETISCH OVERZICHT OVERHEDEN EN REACTIES.....	14
REACTIES R0165, R0188, R0193, R0247, R0262, R0266.....	15

WOORD VOORAF

Algemeen

Van vrijdag 4 maart 2016 tot en met donderdag 14 april 2016 lagen de ontwerpbesluiten ter inzage voor 'WINDPARK DE DRENTSE MONDEN EN OOSTERMOER'. De periode voor ter inzage legging is middels publicatie in de Staatscourant aangepast naar de periode van 10 maart 2016 tot en met 20 april 2016. Een ieder kon naar aanleiding van de ontwerpbesluiten een zienswijze inbrengen. Overheden konden een reactie geven.

Het project

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer is een initiatief voor een windpark in de Veenkoloniën, in de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Initiatiefnemers zijn Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. en Raedthuys Windenergie B.V. voor onderdeel De Drentse Monden en Windpark Oostermoer B.V. voor onderdeel Oostermoer.

Op 3 februari 2015 heeft de Minister van Economische Zaken, na overleg met provincie, gemeenten en initiatiefnemers, besloten dat de procedure voor het inpassingsplan wordt gestart voor een windpark van 150 megawatt (MW). Hiermee is de omvang van windmolenpark De Drentse Monden en Oostermoer (DMOM) teruggebracht van 255 MW (in 2013) naar 150 MW. Voor de locatiekeuze van de windturbines is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In dit MER zijn de gevolgen voor het milieu in beeld gebracht en op basis van dit MER is een keuze gemaakt voor de plaatsing van 50 windturbines (zie kaart).

Om dit project mogelijk te maken moeten bestemmingsplannen worden aangepast. De ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu stellen hiervoor een (rijks)inpassingsplan vast. Daarnaast is een aantal besluiten nodig. In deze fase gaat het om besluiten betreffende de omgevingsvergunning en de vergunning Natuurbeschermingswet. De Minister van Economische Zaken coördineert de vergunningverlening.

Persoonlijk contact

Er zijn een aantal spreekuren georganiseerd, waar medewerkers van de verschillende betrokken overheden en van de initiatiefnemers aanwezig waren om vragen te beantwoorden. De spreekuren werden gehouden in de periode van 21 maart 2016 tot en met 12 april 2016. Via www.spreekurenwindparkdrenthe.nl diende men zich van te voren aan te melden. Hier kon men ook de data, tijden en locaties vinden. Indien men zich niet digitaal kon aanmelden, kon men bellen met het registratiebureau Evite, 070-4161880.

Reacties

Op de ontwerpbesluiten zijn binnen de inspraaktermijn in totaal 2694 zienswijzen binnengekomen waarvan 280 uniek en 6 reacties van overheden. Er zijn 3161 handtekeningen binnengekomen via de handtekeningen acties (lijsten advocatenkantoren en actievoerders) De reacties zijn integraal opgenomen in deze bundel. U kunt deze reactiebundel evenals de inspraakbundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Registratie en verwerking

De ontvangen reacties zijn geregistreerd. Aan de indieners is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. Met de opzoektabel op pagina 6 kan bij het ontvangen registratienummer het bijbehorende reactienummer worden opgezocht.

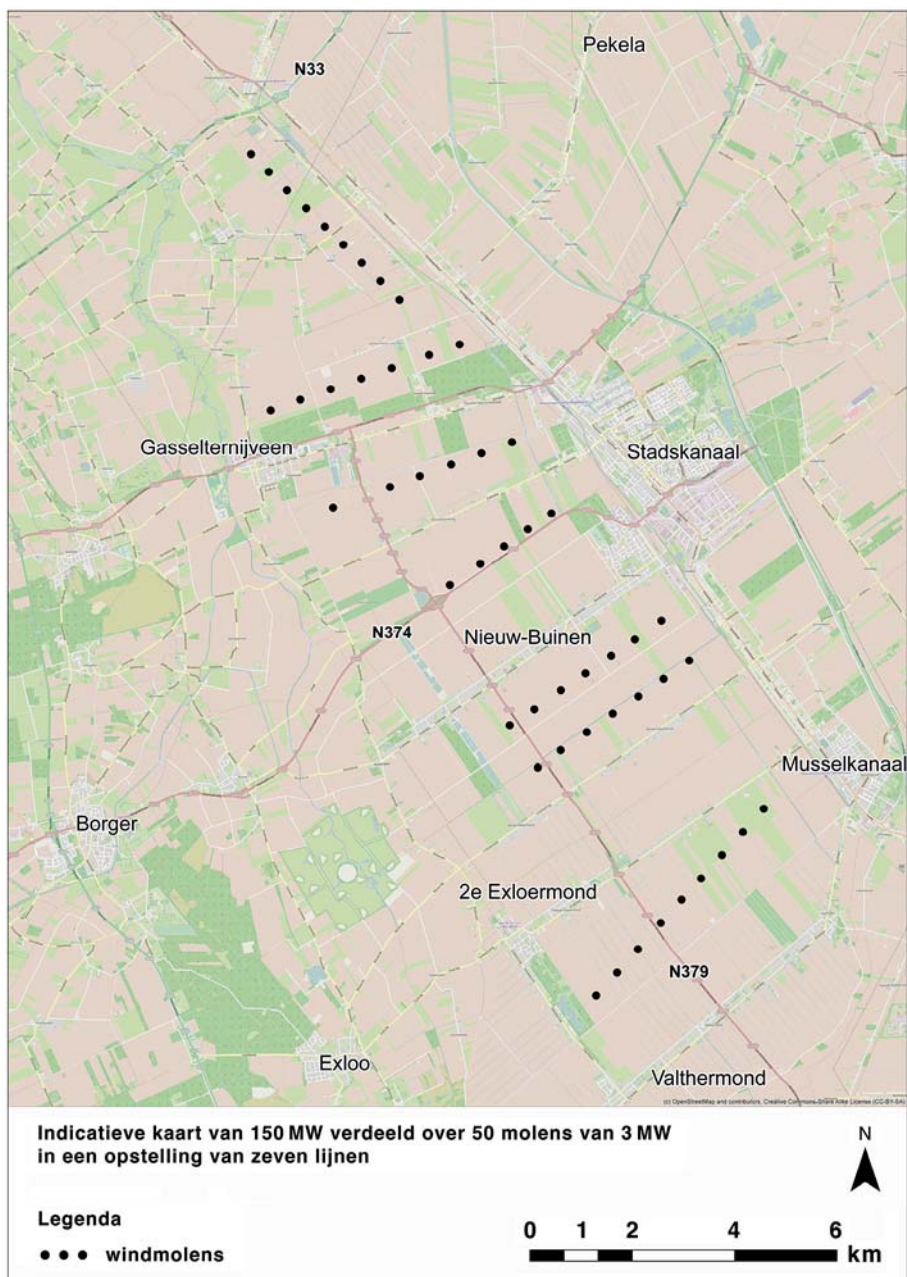
Verdere procedure

Bij de besluiten in de antwoordnota op de reacties wordt aangegeven of en hoe met de zienswijzen en reacties rekening is gehouden. Het moment waarop de terinzagelegging plaatsvindt wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere lokale huis-aan-huis bladen en op www.bureau-energieprojecten.nl.

Kennisgeving Windpark De Drentse Monden en Oostermoer, Ministerie van Economische Zaken

Van vrijdag 4 maart 2016 tot en met donderdag 14 april 2016 liggen de ontwerpbesluiten ter inzage voor het project Windpark De Drentse Monden en Oostermoer. Iedereen kan reageren op de ontwerpbesluiten met een zienswijze.

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer is een initiatief voor een windpark in de Veenkoloniën, in de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Initiatiefnemers zijn Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. en Raedthuys Windenergie B.V. voor onderdeel De Drentse Monden en Windpark Oostermoer B.V. voor onderdeel Oostermoer.

Op 3 februari 2015 heeft de Minister van Economische Zaken, na overleg met provincie, gemeenten en initiatiefnemers, besloten dat de procedure voor het inpassingsplan wordt gestart voor een windpark

van 150 megawatt (MW). Hiermee is de omvang van windmolenpark De Drentse Monden en Oostermoer (DMOM) teruggebracht van 255 MW (in 2013) naar 150 MW. Voor de locatiekeuze van de windturbines is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In dit MER zijn de gevolgen voor het milieu in beeld gebracht en op basis van dit MER is een keuze gemaakt voor de plaatsing van 50 windturbines (zie kaart).

Om dit project mogelijk te maken moeten bestemmingsplannen worden aangepast. De ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu stellen hiervoor een (rijks)inpassingsplan vast. Daarnaast is een aantal besluiten nodig. In deze fase gaat het om besluiten betreffende de omgevingsvergunning en de vergunning Natuurbeschermingswet. De Minister van Economische Zaken coördineert de vergunningverlening.

U kunt nu reageren op het ontwerp-inpassingsplan, alle ontwerpbesluiten en de onderliggende stukken, waaronder het MER.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt van 4 maart 2016 tot en met 14 april 2016 het ontwerp-inpassingsplan, de overige ontwerpbesluiten van deze fase, het MER en de andere onderliggende stukken inzien op www.bureau-energieprojecten.nl en op papier tijdens reguliere openingstijden bij:

- gemeente Aa en Hunze, Spiekersteeg 1, 9461 BH Gieten,
- gemeente Borger-Odoorn, Hoofdstraat 50, 7875 AD Exloo,
- gemeente Stadskanaal, Raadhuisplein 1, 9501 SZ Stadskanaal.

Persoonlijk contact

Het Ministerie van Economische Zaken organiseert een aantal spreekuren in de regio. U kunt daar informatie krijgen over de procedure en het ontwerp-inpassingsplan (waarin de exacte locaties van de windmolens zijn opgenomen) en u kunt vragen stellen. Met de initiatiefnemers kunt u in gesprek over de ontwikkeling van het windpark en de participatiemogelijkheden.

De spreekuren worden gehouden in de periode van 21 maart 2016 tot en met 8 april 2016. U dient zich van tevoren aan te melden via www.spreekurenwindparkdrenthe.nl. Hier vindt u ook de data, tijden en locaties. Als u zich niet digitaal kunt aanmelden, dan kunt u bellen met het registratiebureau Evite, T (070) 416 18 80.

U kunt uw mening geven

In uw zienswijze kunt u ingaan op alle onderdelen van het ontwerp-inpassingsplan, de overige ontwerpbesluiten, het MER en de andere onderliggende stukken.

Wij stellen het op prijs als u aangeeft op welke delen van het ontwerp-inpassingsplan, de ontwerpbesluiten, het MER of de onderliggende stukken u reageert en als u uw zienswijze onderbouwt met argumenten.

Het is goed om te weten dat alleen een belanghebbende die op het ontwerp van een besluit een zienswijze heeft ingebracht, later tegen dat besluit beroep kan instellen bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State.

Hoe kunt u reageren?

U kunt van vrijdag 4 maart 2016 tot en met donderdag 14 april 2016 reageren. Wij ontvangen uw zienswijzen bij voorkeur digitaal. Dat kan via www.bureau-energieprojecten.nl onder het kopje Windpark De Drentse Monden en Oostermoer. U kunt niet reageren via e-mail.

Per post kan ook: Bureau Energieprojecten, Inspraakpunt Windpark DMOM, Postbus 248, 2250 AE Voorschoten. Uw brief kan alleen als zienswijze in behandeling genomen worden als u ondertekent met uw naam en adres. Dit geldt ook voor eventuele medeondertekenaars.

Wilt u uw zienswijze mondeling geven? Dat kan tijdens de spreekuren of via Bureau Energieprojecten op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, T (070) 379 89 79.

Wat gebeurt hierna?

Bureau Energieprojecten bundelt alle zienswijzen en reacties. Zo snel mogelijk na afloop van de inspraaktermijn kunt u deze downloaden via www.bureau-energieprojecten.nl. De zienswijzen en reacties worden betrokken bij de definitieve besluiten. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of

en zo ja, op welke wijze de zienswijzen en reacties in de definitieve besluiten zijn verwerkt.

De besluiten zullen ter inzage worden gelegd. Hierop staat beroep open. Hoe en wanneer u beroep kunt aantekenen, wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant, huis-aan-huisbladen en op www.bureau-energieprojecten.nl. Zoals aangegeven kan dit alleen indien u een zienswijze heeft ingediend.

Meer informatie

Uitgebreide informatie vindt u op www.bureau-energieprojecten.nl. Heeft u nog vragen, dan kunt u bellen met Informatie rijksoverheid op werkdagen van 8.00 uur tot 20.00 uur, telefoon 1400.

Rectificatie Kennisgeving Windpark De Drentse Monden en Oostermoer, Ministerie van Economische Zaken en verlenging zienswijzentermijn

Op donderdag 3 maart 2016 is in de Staatscourant (nr. 10908) en huis-aan-huisbladen kennisgegeven van de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten Windpark De Drentse Monden en Oostermoer. In deze kennisgeving is aangegeven dat de stukken vanaf vrijdag 4 maart 2016 gedurende zes weken ter inzage liggen. Echter, geconstateerd is dat bij de op 4 maart 2016 ter inzage gelegde stukken abusievelijk het ontwerpvaststellingsbesluit inpassingsplan ontbrak. Dit ontwerp is in de periode van 9 tot en met 10 maart 2016 alsnog bij de op onderstaande 3 genoemde locaties ter inzage liggende stukken gevoegd. Tevens is het ontwerpvaststellingsbesluit op 10 maart 2016 digitaal beschikbaar gesteld op de websites van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en ruimtelijkeplannen.nl. Vanwege de latere terinzagelegging van het ontwerpvaststellingsbesluit bij de ter inzage gelegde stukken wordt de termijn voor het indienen van zienswijzen op alle ontwerpbesluiten en de daarop betrekking hebbende stukken verlengd met 6 dagen.

Van 10 maart 2016 tot en met 20 april 2016 liggen de ontwerpbesluiten, inclusief het ontwerpvaststellingsbesluit inpassingsplan, ter inzage voor het project Windpark De Drentse Monden en Oostermoer.

Iedereen kan gedurende deze verlengde termijn reageren op alle ontwerpbesluiten en de daarop betrekking hebbende stukken met een zienswijze.

U kunt de stukken inzien op www.bureau-energieprojecten.nl en op papier tijdens reguliere openingstijden bij:

- gemeente Aa en Hunze, Spiekersteeg 1, 9461 BH Gieten;
- gemeente Borger-Odoorn, Hoofdstraat 50, 7875 AD Exloo;
- gemeente Stadskanaal, Raadhuisplein 1, 9501 SZ Stadskanaal.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reacties en zienswijzen

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de reactie opzoeken. De reacties zijn vanaf pagina 15 opgenomen. De zienswijzen zijn apart gebundeld.

Zienswijzen en reacties op ontwerpbesluiten 'WINDPARK DE DRENTSE MONDEN EN OOSTERMOER'

Registratienummerr	Zienswijzenummer	Reactienummer
4E-OB-0001	0001	
4E-OB-0002	0002	
4E-OB-0003	0003	
4E-OB-0004	0004	
4E-OB-0005	0005	
4E-OB-0006	0006	
4E-OB-0007	0007	
4E-OB-0008	0008	
4E-OB-0009	0009	
4E-OB-0010	0010	
4E-OB-0011	0011	
4E-OB-0012	0012	
4E-OB-0013	0013	
4E-OB-0014	0014	
4E-OB-0015	0015	
4E-OB-0016	0016	
4E-OB-0017	0017	
4E-OB-0018	0018	
4E-OB-0019	0019	
4E-OB-0020	0020	
4E-OB-0021	0021	
4E-OB-0022	0022	
4E-OB-0023	0023	
4E-OB-0024	0024	
4E-OB-0025	0025	
4E-OB-0026	0026	
4E-OB-0027	0027	
4E-OB-0028	0028	
4E-OB-0029	0029	
4E-OB-0030	0030	
4E-OB-0031	0031	
4E-OB-0032	0032	
4E-OB-0033	0033	
4E-OB-0034	0034	

4E-OB-0035	0035	
4E-OB-0036	0036	
4E-OB-0037	0037	
4E-OB-0038	0038	
4E-OB-0039	0039	
4E-OB-0040	0040	
4E-OB-0041	0041	
4E-OB-0042	0042	
4E-OB-0043	0043	
4E-OB-0044	0044	
4E-OB-0045	0045	
4E-OB-0046	0046	
4E-OB-0047	0047	
4E-OB-0048	0048	
4E-OB-0049	0049	
4E-OB-0050	0050	
4E-OB-0051	0051 (1 identiek)	
4E-OB-0052	0052 (10 identiek)	
4E-OB-0053	0053	
4E-OB-0054	0054	
4E-OB-0055	0055	
4E-OB-0056	0056	
4E-OB-0057	0057 (24 identiek)	
4E-OB-0058	0058	
4E-OB-0059	0059	
4E-OB-0060	0060	
4E-OB-0061	0061	
4E-OB-0062	0062	
4E-OB-0063	0063	
4E-OB-0064	0064	
4E-OB-0065	0065	
4E-OB-0066	0066	
4E-OB-0067	0067	
4E-OB-0068	0068 (2 identiek)	
4E-OB-0069	0069 (102 identiek)	
4E-OB-0070	0070	
4E-OB-0071	0071	
4E-OB-0072	0072	
4E-OB-0073	0073	
4E-OB-0074	0074	
4E-OB-0075	0075	

4E-OB-0076	0076	
4E-OB-0077	0077 (1 identiek)	
4E-OB-0078	0078	
4E-OB-0079	0079	
4E-OB-0080	0080	
4E-OB-0081	0081	
4E-OB-0082	0082	
4E-OB-0083	0083	
4E-OB-0084	0084	
4E-OB-0085	0085	
4E-OB-0086	0086	
4E-OB-0087	0087	
4E-OB-0088	0088 (2105 identiek)	
4E-OB-0089	0089	
4E-OB-0090	0090	
4E-OB-0091	0091	
4E-OB-0092	0092	
4E-OB-0093	0093	
4E-OB-0094	0094	
4E-OB-0095	0095	
4E-OB-0096	0096 (1 identiek)	
4E-OB-0097	0097	
4E-OB-0098	0098	
4E-OB-0099	0099	
4E-OB-0100	0100	
4E-OB-0101	0101	
4E-OB-0102	0102	
4E-OB-0103	0103	
4E-OB-0104	0104	
4E-OB-0105	0105	
4E-OB-0106	0106	
4E-OB-0107	0107	
4E-OB-0108	0108	
4E-OB-0109	0109	
4E-OB-0110	0110	
4E-OB-0111	0111	
4E-OB-0112	0112	
4E-OB-0113	0113	
4E-OB-0114	0114	
4E-OB-0115	0115	
4E-OB-0116	0116	

4E-OB-0117	0117	
4E-OB-0118	0118	
4E-OB-0119	0119	
4E-OB-0120	0120	
4E-OB-0121	0121	
4E-OB-0122	0122	
4E-OB-0123	0123	
4E-OB-0124	0124	
4E-OB-0125	0125	
4E-OB-0126	0126	
4E-OB-0127	0127	
4E-OB-0128	0128	
4E-OB-0129	0129	
4E-OB-0130	0130	
4E-OB-0131	0131	
4E-OB-0132	0132	
4E-OB-0133	0133	
4E-OB-0134	0134	
4E-OB-0135	0135	
4E-OB-0136	0136	
4E-OB-0137	0137	
4E-OB-0138	0138	
4E-OB-0139	0139	
4E-OB-0140	0140	
4E-OB-0141	0141	
4E-OB-0142	0142	
4E-OB-0143	0143	
4E-OB-0144	0144	
4E-OB-0145	0145	
4E-OB-0146	0146	
4E-OB-0147	0147	
4E-OB-0148	0148	
4E-OB-0149	0149	
4E-OB-0150	0150	
4E-OB-0151	0151	
4E-OB-0152	0152	
4E-OB-0153	0153	
4E-OB-0154	0154	
4E-OB-0155	0155	
4E-OB-0156	0156	
4E-OB-0157	0157	

4E-OB-0158	0158	
4E-OB-0159	0159	
4E-OB-0160	0160	
4E-OB-0161	0161	
4E-OB-0162	0162	
4E-OB-0163	0163	
4E-OB-0164	0164	
4E-OB-0165		R0165
4E-OB-0166	0166	
4E-OB-0167	0167 (122 identiek)	
4E-OB-0168	0168	
4E-OB-0169	0169	
4E-OB-0170	0170	
4E-OB-0171	0171	
4E-OB-0172	0172	
4E-OB-0173	0173	
4E-OB-0174	0174	
4E-OB-0175	0175	
4E-OB-0176	0176	
4E-OB-0177	0177	
4E-OB-0178	0178 (2 identiek)	
4E-OB-0179	0179 (2 identiek)	
4E-OB-0180	0180	
4E-OB-0181	0181 (2 identiek)	
4E-OB-0182	0182	
4E-OB-0183	0183	
4E-OB-0184	0184	
4E-OB-0185	0185	
4E-OB-0186	0186	
4E-OB-0187	0187	
4E-OB-0188		R0188
4E-OB-0189	0189	
4E-OB-0190	0190	
4E-OB-0191	0191	
4E-OB-0192	0192	
4E-OB-0193		R0193
4E-OB-0194	0194	
4E-OB-0195	0195	
4E-OB-0196	0196	
4E-OB-0197	0197 (1 identiek)	
4E-OB-0198	0198	

4E-OB-0199	0199 (27 identiek)	
4E-OB-0200	0200	
4E-OB-0201	0201	
4E-OB-0202	0202	
4E-OB-0203	0203	
4E-OB-0204	0204	
4E-OB-0205	0205	
4E-OB-0206	0206	
4E-OB-0207	0207	
4E-OB-0208	0208	
4E-OB-0209	0209	
4E-OB-0210	0210	
4E-OB-0211	0211	
4E-OB-0212	0212	
4E-OB-0213	0213 (2 identiek)	
4E-OB-0214	0214	
4E-OB-0215	0215	
4E-OB-0216	0216	
4E-OB-0217	0217	
4E-OB-0218	0218 (1 identiek)	
4E-OB-0219	0219	
4E-OB-0220	0220	
4E-OB-0221	0221	
4E-OB-0222	0222	
4E-OB-0223	0223	
4E-OB-0224	0224	
4E-OB-0225	0225	
4E-OB-0226	0226	
4E-OB-0227	0227	
4E-OB-0228	0228	
4E-OB-0229	0229	
4E-OB-0230	0230	
4E-OB-0231	0231 (1 identiek)	
4E-OB-0232	0232	
4E-OB-0233	0233	
4E-OB-0234	0234	
4E-OB-0235	0235	
4E-OB-0236	0236	
4E-OB-0237	0237	
4E-OB-0238	0238	
4E-OB-0239	0239	

4E-OB-0240	0240	
4E-OB-0241	0241	
4E-OB-0242	0242	
4E-OB-0243	0243	
4E-OB-0244	0244	
4E-OB-0245	0245	
4E-OB-0246	0246	
4E-OB-0247		R0247
4E-OB-0248	0248	
4E-OB-0249	0249	
4E-OB-0250	0250	
4E-OB-0251	0251	
4E-OB-0252	0252	
4E-OB-0253	0253	
4E-OB-0254	0254	
4E-OB-0255	0255	
4E-OB-0256	0256	
4E-OB-0257	0257	
4E-OB-0258	0258	
4E-OB-0259	0259 (1 identiek)	
4E-OB-0260	0260	
4E-OB-0261	0261	
4E-OB-0262		R0262
4E-OB-0263	0263	
4E-OB-0264	0264	
4E-OB-0265	0265	
4E-OB-0266		R0266
4E-OB-0267	0267	
4E-OB-0268	0268	
4E-OB-0269	0269	
4E-OB-0270	0270	
4E-OB-0271	0271	
4E-OB-0272	0272	
4E-OB-0273	0273	
4E-OB-0274	0274	
4E-OB-0275	0275	
4E-OB-0276	0276	
4E-OB-0277	0277	
4E-OB-0278	0278	
4E-OB-0279	0279	
4E-OB-0280	0280	

4E-OB-0281	0281 (1 identiek)	
4E-OB-0282	0282	
4E-OB-0283	0283	
4E-OB-0284	0284	
4E-OB-0285	0285	
4E-OB-0286	0286	

Alfabetisch overzicht overheden en reacties

Reacties van overheden op ontwerpbesluiten 'WINDPARK DE DRENTSE MONDEN EN OOSTERMOER'

Reactienummer	Overheid
R0247	Gemeente Aa en Hunze, College van Burgemeester en Wethouders, GIETEN; Gemeente Borger-Odoorn, College van Burgemeester en Wethouders, EXLOO
R0188	Gemeente Stadskanaal, College van Burgemeester en Wethouders, STADSKANAAL
R0266	Gemeente Veendam, VEENDAM
R0193	Provincie Drenthe, Gedeputeerde Staten, ASSEN
R0165	Provincie Groningen, Gedeputeerde Staten, GRONINGEN
R0262	Waterschap Hunze en Aa's, VEENDAM

Reactie R0165, R0188, R0193, R0247, R0262
en R0266

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Windpark DMOM
 Postbus 248
 VOORSCHOTEN

Datum : 12 APR. 2016
 Briefnummer : 2016-20.577/15/A.16, RS
 Zaaknummer : 622329
 Behandeld door :
 Telefoonnummer :
 Antwoord op : op kennisgeving terinzagelegging ontwerp-besluiten Windpark
 De Drentse Monden en Oostermoer
 Bijlage : 1
 Onderwerp : Zienswijze op Ontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Drentse
 Monden en Oostermoer

13 APR 2016

Geachte heer/mevrouw,

Onlangs heeft het Rijk het ontwerp Rijksinpassingsplan voor het Windpark Drentse Monden en Oostermoer ter inzage gelegd. Hierbij geven wij middels deze zienswijze een reactie op dit ontwerp.

Zienswijze

Helaas moeten wij constateren dat het ontwerp dat nu voor ligt niet of nauwelijks is aangepast ten opzichte van het voorontwerp. Op het voorontwerp hebben wij op 13 oktober 2015 een vooroverlegreactie gegeven. Deze reactie blijft nog steeds van kracht en maakt onderdeel uit van deze zienswijze. Wij verwijzen u daarbij naar de bijgevoegde vooroverlegreactie. Volledigheidshalve benoemen we hieronder kort de voor ons belangrijke punten t.a.v. het ontwerp Rijksinpassingsplan van Windpark Drentse Monden en Oostermoer.

1. Wij verzoeken u om sturing te geven in het oprichten van een Windfonds, waar niet alleen de inwoners van Drenthe, maar ook de inwoners aan de Groningse zijde van de grens van mee kunnen profiteren. Het windpark is tegen de grens van de gemeente Stadskanaal gelegen. Wij willen dat de inwoners van deze gemeente ook mee kunnen delen in de middelen van een nog op te richten Windfonds.
2. Wij verzoeken u het windpark tijdelijk te bestemmen, conform het voorstel van het ministerie van Infrastructuur en Milieu in het kader van de 11^e tranche van de Crisis en Herstelwet.

Voor alle overige punten verwijzen wij u ons naar de bijgevoegde vooroverlegreactie op het voorontwerp Rijksinpassingsplan van Windpark Drentse Monden en Oostermoer.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

 , voorzitter.

 , secretaris.

provincie
groningen

bezoekadres: Martinikerkhof 12

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat Energie, Telecom en Mededinging
Directie Energie en Omgeving

Postbus 16.180
2500 BD DEN HAAG

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Datum : 13 OKT. 2015
Briefnummer : 2015-44.787/42/A.20, ECP
Zaaknummer : 598004
Behandeld door :
Telefoonnummer :
Antwoord op : uw brief van 11 september 2015
Bijlage :
Onderwerp : Vooroverlegreactie RIP Windpark Drentse Monden en Oostermoer

Geachte heer

Naar aanleiding van uw brief van 11 september 2015 ontvangt u hierbij onze reactie op het voorontwerp Rijksinpassingsplan (RIP) van het windpark De Drentse Monden en Oostermoer.

Na bestudering van de plannen is ons gebleken dat het RIP ook ingrijpt op het grondgebied van de provincie Groningen. Het betreft hier de inpassing van de kabeltracés die nodig zijn voor de aansluiting van het windpark. Dit verrast ons en het heeft ons verbaasd dat wij hier niet in een eerder stadium op zijn geweest door het Rijk.

Gelet op bovenstaande, het feit dat het plangebied grenst aan de provincie Groningen, eventuele interferentie met het windpark N33 en er in het RIP ook melding wordt gemaakt van een toets aan ons beleid (zie onder meer paragraaf 5.2.1) zijn wij van mening dat een beschrijving van ons beleid en een toets daaraan niet mag ontbreken in dit RIP. Belangrijke speerpunten in het beleid van de Provincie Groningen t.a.v. windenergie zijn vastgelegd in het Beleidskader Sanering en opschaling, participatie en gebiedsfonds.

Om de windturbines tijdelijk te bestemmen hebben wij het ministerie van I&M verzocht om dit middels de Crisis-, en Herstelwet (CHW) mogelijk te maken. Naar verwachting wordt deze mogelijkheid via de 11^e tranche van de CHW geregeld, inwerkingtreding is in de loop van dit jaar voorzien. Wij verzoeken u om de windturbines voor dit windpark tijdelijk te bestemmen.

Wij hebben geconstateerd dat dit windpark voor commotie en onrust zorgt onder de bevolking. Een van de onderwerpen die vaak terugkomt in discussies, is de verdeling tussen lusten en lasten. Wij verzoeken u om in overleg met de betrokken gemeenten en omwonenden een gebiedsfonds in werking te stellen. Dit gebiedsfonds moet niet alleen gericht zijn op de inwoners van de provincie Drenthe, maar ook op de inwoners van de provincie Groningen en de gemeente Stadskanaal in het bijzonder.

GEDePUTEERDE STAATSLIEDER

In het RIP ontbreekt naar onze mening een cumulatietoets. Een dergelijke toets is nodig om te kunnen beoordelen of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. De simpele constatering dat op alle individuele punten wordt voldaan aan de toepasselijke wet- en regelgeving is onvoldoende. De effecten van het windpark moeten in samenhang beoordeeld worden, alleen dan kan worden beoordeeld of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening en een daarbij behorend goed woon- en leefklimaat. Wij vragen nadrukkelijk aandacht voor dit punt.

Provinciale Staten van de Provincie Drenthe hebben op 23 juni 2013 de Gebiedsvisie Windenergie vastgesteld. Na bestudering van het ontwerp van de Gebiedsvisie hebben wij besloten daar geen zienswijze op in te dienen, omdat wij de daarin geformuleerde beleidskaders onderschrijven. Uit paragraaf 4.5 komt naar voren dat het door de Provincie Drenthe geformuleerde beleid niet (volledig) wordt gevolgd, met name op het punt van de landschappelijke inpassing van de windturbines. Een duidelijke uitleg en motivering waarom, en op welke punten het beleid niet wordt gevolgd, ontbreekt echter. Wij zijn van mening dat een duidelijke uitleg en motivering in deze niet kan ontbreken en verzoeken u toepassing te geven aan de Gebiedsvisie Windenergie van de Provincie Drenthe.

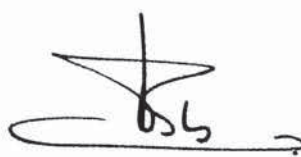
Wij gaan er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Windpark DMOM
 De heer H.G.J. Kamp
 Postbus 248
 2250 AE VOORSCHOTEN

15 APR 2016

BSN
 uw kenmerk
 uw brief van
 ons kenmerk
 bijlagen
 onderwerp

3 maart 2016
 /UIT-16018461
 -
 windpark De Drentse Monden en
 Oostermoer

Stadskanaal 12 april 2016
 Datum verzending 12 april 2016

Geachte minister Kamp,

Op 4 maart 2016 heeft u het ontwerp-inpassingsplan voor het windpark De Drentse Monden en Oostermoer, met de bijbehorende conceptvergunningen, voor een periode van zes weken ter inzage gelegd met de mogelijkheid zienswijzen in te dienen. In deze brief geven wij u onze zienswijze.

Het ontwerp-inpassingsplan voldoet niet aan eisen van een goede ruimtelijke ordening, omdat de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan niet is aangetoond. Keuzes zijn onvoldoende gemotiveerd, inclusief de keuze voor het toepassen van de rijkscoördinatieregeling. Gezondheidseffecten zijn niet of nauwelijks in beeld gebracht. Ook zijn alternatieve vormen van duurzame energie niet in de planvorming betrokken. In deze brief gaan wij nader op deze aspecten in.

Economische uitvoerbaarheid

Het inpassingsplan maakt de bouw mogelijk van 50 windturbines met een hoogte van 210 meter. Plaatsing van de windturbines is voorzien langs de gemeentegrens, op korte afstand van de bebouwing langs het kanaal (het Stadskanaal) en de kernen Stadskanaal en Musselkanaal. Door het aantal windturbines, de extreme hoogte van de windturbines en de gekozen opstelling over een grote lengte langs de provinciegrens, manifesteren de drie windturbineprojecten zich als één grootschalig industrieel complex. De windturbineprojecten hebben daardoor een negatieve invloed op de regionale economie en doen afbreuk aan het woon- en leefklimaat in onze gemeente.

Onze gemeente ligt in een krimpregio. Het aantal inwoners gaat de komende tijd verder dalen. De bevolking is vergrijsd. Om leegstand en verpaupering te voorkomen, is het gebied afhankelijk van nieuwe instroom. Een aantrekkelijk woonklimaat is hiervoor een essentiële voorwaarde.

Wonen in een landelijke omgeving met alle voorzieningen onder handbereik is een belangrijk vestigingsmotief voor nieuwe inwoners. Voor het landelijk wonen zijn "ruimte en rust" onze kernkwaliteiten. Vanwege het industriële karakter van de windturbineprojecten gaan deze kernkwaliteiten verloren en zal nieuwe instroom uitblijven. Niemand kiest ervoor om een woning te kopen in of nabij windturbines. Door de planvorming hebben bewoners nu al te maken met de onverkoopbaarheid van hun woning. De plaatsing van de 50 windturbines veroorzaakt een versterkte krimp-problematiek met grote maatschappelijke gevolgen.

Na het vertrek van Philips als grote werkgever "drijft" onze gemeente economisch op het midden- en kleinbedrijf. Vanwege de afstand tot de grotere economische centra (Groningen, Assen en Emmen) heeft onze gemeente haar eigen dynamiek, die sterk afhankelijk is van de omvang van de regionale bevolking. De kern Stadskanaal vervult een centrumfunctie voor de Veenkoloniën. Dit betreft voor een belangrijk deel De Monden en zijn omgeving. Een terugloop van de bevolking als gevolg van de windturbineprojecten heeft negatieve consequenties voor het midden- en kleinbedrijf.

Ruimte en rust zijn kwaliteiten van dit gebied, waardoor het gebied aantrekkelijk is voor toeristen. Het beekdal van de Hunze (of Oostermoer) heeft daarbij de potentie om zich nog verder te ontwikkelen. De windturbineprojecten hebben een industriële uitstraling, met bijbehorende geluidsbelasting, slagschaduw en onrustig aanzien. De windturbineprojecten hebben daardoor negatieve gevolgen voor de toeristische ontwikkeling van de regio.

Alle stimulerende maatregelen die wij als gemeente, in gezamenlijkheid met maatschappelijke partners, ondernemen om de krimp op te vangen en om het ondernemersklimaat en recreatie en toerisme te stimuleren, worden door de windturbineprojecten teniet gedaan. De middelen die de initiatiefnemers beschikbaar stellen voor een gebiedsversterkende aanpak staan in geen verhouding tot de economische schade die wordt aangericht. Voor economische compensatie verwijst u voorts naar een regionaal actieplan dat wordt opgesteld door een commissie onder leiding van Sjoerd Vollebregt. Het actieplan richt zich echter op de regio's Zuid-Oost Drenthe en Noord-Oost Overijssel en gaat geheel aan onze regio voorbij.

Ook staan de windturbineprojecten op gespannen voet met Lofar. Wij refereren in dit verband aan de motie van Agnes Mulder en Dik-Faber (nr. 30196/414). Ook voor Lofar brengt de realisatie van het plan economische schade met zich mee. Het belemmeren van dit internationale onderzoeksproject brengt daarbij aanzienlijke reputatieschade met zich mee.

In het kader van het formele vooroverleg hebben wij u gevraagd de economische effecten van de windturbineprojecten in beeld te brengen. In uw antwoord verwijst u naar bijlage 4 van het MER. Deze bijlage gaat echter over natuur. In bijlage 20 staat dat de economische effecten niet kunnen worden bepaald. Ook de onderbouwing van de gevolgen voor de toeristische sector schiet tekort. Wij (en ook andere overheden) hebben gevraagd naar een inventarisatie van de planschaderisico's. U verwijst naar een paragraaf van de plantoelichting. Hier staat echter geen inventarisatie van planschaderisico's.

Wij moeten concluderen dat het ontwerp-inpassingsplan niet ingaat op de economische effecten van de windturbineprojecten. Omdat de economische uitvoerbaarheid van het plan niet is aangetoond, is er geen sprake van een goede ruimtelijke ordening.

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De windturbineprojecten hebben niet alleen een ontwrichtende werking op de lokale economie, maar ook op de samenleving. Mede vanwege de gebrekkige en eenzijdige communicatie ontbreekt nagenoeg elk draagvlak. Tot op heden is de communicatie richting inwoners tekort geschoten. Voor de windturbineprojecten is een verkenning uitgevoerd door de gebiedscoördinator,

i. Uit deze verkenning blijkt dat er in het gebied grote onvrede bestaat over de wijze waarop tot dusver is gecommuniceerd. De onderlinge verhoudingen staan op scherp. Er is sprake van polarisatie binnen dorps-gemeenschappen; initiatiefnemers worden niet meer vertrouwd. Een en ander is het gevolg van de eenzijdige communicatie die heeft plaatsgevonden. Uit de verkenning blijkt de urgentie om bewoners en ondernemers serieus te nemen en de resultaten van de gevoerde gesprekken nadrukkelijk te betrekken bij de besluitvorming.

Wij herkennen ons in de resultaten van de verkenning van i. De uitkomst van de verkenning ligt in het verlengde van het door Ennëus uitgevoerde draagvlakonderzoek (in opdracht van de gemeenten Borger-Odoorn, Aa en Hunze en Stadskanaal). Uit dit onderzoek blijkt dat er nagenoeg geen draagvlak is voor de projecten. Maar liefst 78% van de respondenten spreekt zich uit tegen de realisatie van de windturbineprojecten.

De gebrekkige communicatie blijkt ook uit het feit dat onze gemeente niet of pas in een zeer laat stadium betrokken is in het proces. Wij zijn op geen enkele wijze betrokken geweest bij de aanwijzing van dit gebied voor grootschalige windenergie. Zelfs in de uitgevoerde verkenning door de gebiedscoördinator zijn onze inwoners niet gehoord, terwijl onze gemeente de meeste inwoners heeft binnen de invloedssfeer van de beoogde windturbines.

Nu het gebrek aan draagvlak zo duidelijk en overtuigend is gebleken, is de maatschappelijke uitvoerbaarheid van de plannen niet aangetoond. Er is daarom geen sprake van een goede ruimtelijke ordening.

Gebrek aan motivering

Vanaf december 2014 zijn wij betrokken bij bestuurlijk en ambtelijk overleg over de windturbineprojecten. In dit overleg hebben wij consequent onze bezwaren naar voren gebracht, zoals verwoord in deze brief. Het bevreemdt ons dan ook, dat u dit overleg aanvoert ter onderbouwing van de door u gemaakte keuzes.

Ook de aanname dat de aanwijzing van het Mondengebied (inclusief Oostermoer) voor grootschalige windturbineprojecten in de Structuurvisie Wind op Land (maart 2014) heeft plaatsgevonden op basis van inhoudelijke gronden is niet juist. De aanwijzing van het Mondengebied is gebeurd, omdat voor dit gebied in 2010 en 2011 al door de toenmalige ministers toezeggingen zijn gedaan voor RCR-procedures. Bij de reactie op zienswijzen op de structuurvisie heeft u als één van de criteria aangegeven: "reeds gestarte windenergieprojecten die vallen onder de rijkscoördinatie-regeling, verder te noemen RCR, en die passen binnen het beleid van de provincie." De aanwijzing van het Mondengebied heeft plaatsgevonden op basis van reeds gedane toezeggingen en niet op basis van een inhoudelijke afweging.

De aanwijzing van het Mondengebied strookt bovendien niet met het toenmalige beleid van de provincie Drenthe, dat uitging van de Gebiedsvisie Windenergie Drenthe en voorzag in drie kleinere clusters van windturbines. De toezeggingen in 2010 en 2011 voor de RCR-procedures zijn in het gehele proces leidend geweest. Communicatie met bevolking en overheden is daaraan ondergeschikt gebleven.

Rijkscoördinatieregeling (RCR)

Er is sprake van drie afzonderlijke windturbineprojecten. Elk project heeft zich in 2010-2011 ook afzonderlijk aangemeld voor een RCR-procedure. Nu is gebleken dat elk project minder is dan 100 MW, delen wij het standpunt van de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze dat hierop de rijkscoördinatie-regeling niet van toepassing is.

Gezondheid

Naast het ontbreken van een onderbouwing van de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het project, missen wij ook een zorgvuldige afweging van de gezondheidsaspecten. Cumulatie van hinderaspecten kunnen aanzienlijke gevolgen hebben voor de gezondheid. Ook psychische schade door stress vanwege het onverkoopbaar worden van woningen moet niet worden onderschat. Denk bijvoorbeeld aan ouderen, die niet kunnen verhuizen naar een meer passende woning. Wellicht is er nog onvoldoende onderzoek naar de gezondheidsaspecten gedaan. Juist het ontbreken van zekerheden zou voor u aanleiding moeten zijn om dit aspect zorgvuldig te overwegen en niet alleen te volstaan met een milieutoets.

Landschap

Wij missen coördinatie van het beleid over de verschillende provincies. De provincie Groningen kiest voor aansluiting van windturbineprojecten bij industriële activiteiten, terwijl de provincie Drenthe kiest voor landbouwgebieden. In het grensgebied is daardoor geen sprake van een coherent en optimaal beleid. In de antwoordnota zegt u rekening te houden met het beleid van de provincie Groningen ten aanzien van leidingtracés. Dit is natuurlijk niet waar wij - en de provincie Groningen - op doelen. Door het verschil in beleid voor de twee provincies is de keuze voor het Mondengebied ingegeven door de (toevallige) ligging van de provinciegrens en niet door een landschappelijke visie op de Veenkoloniën als geheel. Het bestaande landschap wordt gekenmerkt door een opbouw in duidelijk herkenbare zones. Van zuidwest naar noordoost:

- de Hondsrug;
- het beekdal van de Hunze;
- grootschalig open landschap in een veenkoloniale structuur met "kamers" van landbouw;
- verstedelijkte zone langs het Stadskanaal;
- grootschalig veenkoloniaal landbouwgebied;
- Westerwolde.

Dè kwaliteit van de verstedelijkte zone is de directe ligging aan het grootschalig open landschap van De Monden met in de verte uitzicht op de Hondsrug. Deze kwaliteit gaat door de windturbineprojecten verloren. Daarnaast is het beleid van de provincie Groningen, de gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde en het Waterschap Hunze en Aa's gericht op de realisatie van recreatief-ecologische verbindingzones tussen de Hondsrug en Westerwolde (via het Pagediep en de Mussel A). De windturbineprojecten komen tussen de Hondsrug en Westerwolde te liggen en vormen een fysieke en visuele barrière. Het plan staat hiermee haaks op dit beleid.

Alternatieven voor duurzame energie

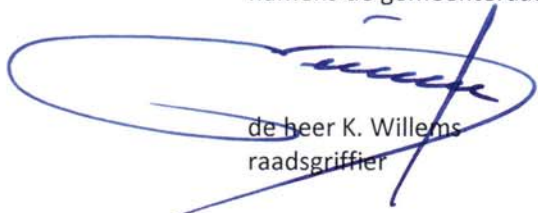
Voor de goede orde: de gemeente Stadskanaal is sterk voor toepassing van duurzame energie. Echter, niet op een wijze die ten koste gaat van een duurzame ontwikkeling van het gebied. De windturbineparken hebben een negatieve invloed op de regionale economie en doen afbreuk aan het woon- en leefklimaat in onze gemeente. Wij hebben daar ernstig bezwaar tegen en zijn genoodzaakt u nu reeds aansprakelijk te houden voor de schade die uit het inpassingsplan voortvloeit.

Alternatieven voor het opwekken van duurzame energie, anders dan windenergie, zijn voorhanden. In de motie Smaling, Van Veldhoven en Agnes Mulder (nummer 30196/452) heeft de Tweede Kamer u gevraagd een maatschappelijk kosten-batenanalyse uit te voeren naar de huidige en de verwachte energieopwekking uit zon en wind op land. Wij onderschrijven de noodzaak van een dergelijk onderzoek. In het huidige beleid wordt te krampachtig vastgehouden aan een doelstelling voor windenergie en onvoldoende rekening gehouden met de potentie van zonne-energie.

Voor ons gebied heeft Royal HaskoningDHV een maatschappelijk kosten-batenanalyse uitgevoerd. Hieruit blijkt dat zonne-energie - al dan niet in combinatie met windenergie - een uitstekend alternatief is. Vanuit het plaatselijke bedrijfsleven is een plan voor een solarpark in ontwikkeling. Dit plan kent wel draagvlak bij inwoners, politiek en bedrijfsleven. Een ander alternatief is het verduurzamen van woningen. Mocht blijken dat niet de gehele taakstelling te verwezenlijken is met deze alternatieven, dan zijn ook combinaties denkbaar, waardoor de schadelijke invloed van de windturbineprojecten aanzienlijk kan worden teruggedrongen.

Ons land staat aan de vooravond van een grote energietransitie. Het is belangrijk hiermee een goed begin te maken. Een begin dat kan rekenen op maatschappelijk draagvlak, gekoppeld aan een duurzame economische ontwikkeling. Omdat hiervan bij de geplande windturbineprojecten geen sprake is, vragen wij u gevolg te geven aan de motie Smaling (nummer 30196/404) en het plan te herzien in de richting van alternatieve vormen van duurzame energie.

Met vriendelijke groet,
namens de gemeenteraad

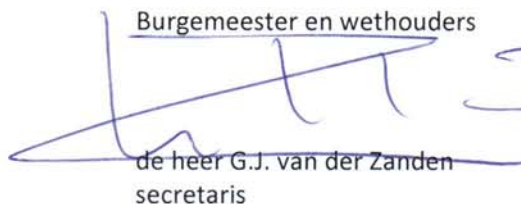

de heer K. Willems
raadsgriffier

mevrouw B.A.H. Galama
voorzitter

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

mevrouw B.A.H. Galama
burgemeester

Aan:
het Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. de heer H. Kamp
Postbus 20401
2500 EK 's-GRAVENHAGE

Assen, 24 maart 2016
Ons kenmerk 11/3.1/2016001241
Behandeld door de heer [redacted]
Onderwerp: Zienswijze ontwerp-Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden-
Oostermoer

Geachte heer Kamp,

Op 4 maart 2016 hebt u het ontwerp-Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden-
Oostermoer ter inzage gelegd. Als reactie hierop geven wij in deze brief onze ziens-
wijze.

Bij de inwoners van het plangebied leven grote zorgen over de komst van het wind-
park. Deze hebben wij eerder verwoord in onze brieven van 15 januari 2015 en
20 oktober 2015. In de afgelopen jaren voerden wij met u gesprekken over die breed
gedragen zorgen. In ons laatste gesprek op 16 februari 2016 wezen wij u nogmaals
op de weerstand onder inwoners in het plangebied.

Tot onze grote teleurstelling zien wij van onze inbreng op wezenlijke punten niets
terug in het nu voorliggende ontwerp-inpassingsplan en het bijbehorende Milieueffect-
rapport (MER). Hetzelfde geldt voor de door ons ingebrachte oplossingsrichtingen.
Naar onze mening geeft u daarmee onvoldoende invulling aan een zorgvuldige en
evenwichtige belangenafweging omtrent de plaatsing van de windturbines in het on-
derhavige gebied.

Wij wijzen u erop dat de overheden bij een dergelijke grootschalige ingreep moeten
zorgdragen voor het in balans brengen van de belangen van de initiatiefnemers en die
van de inwoners en partijen als LOFAR. Deze balans ontbreekt op een voor ons on-
aanvaardbare wijze in het ontwerp-inpassingsplan. Bovendien gaan wij ervan uit dat
de gemaakte afspraken over LOFAR in ons gesprek van 11 maart 2016 tot een op-
lossing leiden.

Nogmaals dringen wij bij u aan op aanpassing van het definitieve inpassingsplan op
de door ons eerder genoemde punten. Volledigheidshalve verwijzen wij u naar onze
inbreng via de voornoemde brieven uit 2015, die onverkort van kracht blijft.

Ook zenden wij u onze gedetailleerde opmerkingen over het ontwerp-inpassingsplan en het MER. Op enkele technische punten hebben wij deze verder onderbouwd. Deze bijlage maakt deel uit van deze zienswijze.

Het realiseren van het windpark is een grote ingreep in het gebied. Lusten en lasten dienen daarbij in balans te worden gebracht. Op onze uitnodiging om hierover in gesprek te gaan hebt u constructief antwoord gegeven. Wij vertrouwen erop dat u hierin samen met de initiatiefnemers uw verantwoordelijkheid neemt.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlagen:

1. Brief 15 januari 2015
2. Brief 20 oktober 2015 + bijlage verslag statenvergadering
3. Aanvullende opmerkingen over ontwerp-inpassingsplan en MER wa.coll.

Provinciebus Westerbrink 1, Assen T (0592) 36 55 55
Postadres Postbus 122, 9400 AC Assen F (0592) 36 57 77
www.drenthe.nl

provincie Drenthe

Aan;
Minister van Economische Zaken, de heer H. Kamp
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Assen, 15 januari 2015
Ons kenmerk 3/3.11/2015000136
Behandeld door

Onderwerp: Windpark Drentse Monden en Oostermoer

Geachte minister Kamp,

Eind december 2014 hebben wij u per brief geïnformeerd over de verdeling van de Drentse opgave van 285,5 MW windenergie in Drenthe en vragen wij u de omvang van het windpark De Drentse Monden en Oostermoer definitief te begrenzen op 150 MW. In deze brief informeren wij u over ons standpunt ten aanzien van de voorkeursvariant en de randvoorwaarden voor het verdere proces van realisatie van windpark De Drentse Monden en Oostermoer.

In het bestuurlijk platform RCR DDMOM hebben initiatiefnemers, gemeenten, provincie en rijk eind vorig jaar met elkaar gesproken over het door de initiatiefnemers bij EZ ingebrachte voorkeursalternatief (verder VKA 1) en een alternatieve voorkeursvariant (verder VKA 3). Voor de provincie vormt de Gebiedsvisie windenergie Drenthe, met als essentieel element het niet aan weerszijden van dorpslinten plaatsen van windturbines, het uitgangspunt voor de keuze van de uiteindelijke ruimtelijke invulling en het proces van de realisatie van de opstellingsvariant.

De provincie Drenthe heeft in het bestuurlijk platform aangegeven niet in te stemmen met VKA 1 en heeft haar voorkeur uitgesproken voor VKA 3, gesteund door meerdere aangenomen moties in onze Staten, onder de volgende voorwaarden:

1. In overleg met Astron wordt besloten turbines te plaatsen binnen zone 2 van Lofar;
2. Rijk en initiatiefnemers spannen zich in om turbines met een zo groot mogelijk vermogen te realiseren;
3. Het organiseren van een serieuze, volwassen dialoog met omwonenden;
4. Initiatiefnemers stellen bij voorkeur één gezamenlijke profijrtregeling voor de omwonenden op voor het windpark;
5. Het inrichten van één parkfonds waaraan alle betrokken partijen financieel bijdragen;
6. Initiatiefnemers ontwikkelen proactief een planschaderegeling voor de direct omwonenden;
7. Er wordt ingezet op technologische innovatie gericht op het realiseren van state of the art-plannen, die ook elders als voorbeeld kunnen dienen.

Met de invulling van voorwaarden 1 en 2 willen wij bereiken dat er geen of zo weinig mogelijk turbines in de lijn onder Drouwenermond/Gasselternijveenschemond geplaatst worden, zodat zoveel mogelijk aangesloten wordt bij de gebieden uit de Gebiedsvisie.

Bovengenoemde punten 3 t/m 6 komen ook terug in uw brief van 7 november 2014 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal waarin u ingaat op de gedragscode van de NWEA en het belang onderschrijft van draagvlak en burgerparticipatie bij de totstandkoming van ruimtelijke projecten. Ze zijn voorts in lijn met het wetsvoorstel Omgevingswet.

In uw rol als bevoegd gezag komt u de positie toe om de initiatiefnemers actief te ondersteunen bij de planparticipatie dan wel het opstellen van een participatieplan. Daarbij komt dat de uitkomst van het door betrokken gemeenten uitgevoerde draagvlakonderzoek van overheid en initiatiefnemers om een stevige inzet vraagt op deze punten.

Zoals aangegeven stemmen wij niet in met VKA 1. Indien dit de voorkeursvariant wordt die zal worden uitgewerkt in het rijksinpassingsplan dan nemen wij afstand van de verdere besluitvorming over de totstandkoming van het windpark DDMOM. Indien u besluit om VKA 3 uit te werken met in acht name van de bovengenoemde voorwaarden zijn wij bereid mede invulling te geven aan de uitwerking van de voorwaarden en vervolgacties.

Ook zijn we bereid financieel bij te dragen aan:

- de organisatie van een volwassen dialoog met omwonenden van het gebied;
- een parkfonds dat erop gericht is gebiedsgerichte projecten te subsidiëren tijdens de exploitatie van het windpark;
- flankerende maatregelen gekoppeld aan al lopende projecten zoals energiezuinig wonen (Veensprong) en die op korte termijn kunnen starten;
- technologische innovatie gericht op het verminderen van het aantal te plaatsen turbines of het plaatsen van turbines binnen Lofar zone 2.

Voor de door ons beoogde (financiële) inspanningen op het gebied van dialoog en parkfonds verwijzen wij naar het door Provinciale Staten van Drenthe in september 2014 vastgestelde Regieplan Windenergie Drenthe.

De inwoners van de Veenkoloniën worden reeds jaren geconfronteerd met de onzekerheid over de ontwikkeling van het windpark. Gezien dit feit en de ontstane impasse over het benutten van de mogelijkheden om tegemoet te komen aan de zorgen en vragen van omwonenden vragen we u voor februari uw besluit te nemen over de vaststelling van het voorkeursalternatief.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

 , secretaris

 , voorzitter

provinciehuis Westerbrink 1, Assen
postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drenthe.nl
(0592) 36 55 55

provincie Drenthe

Aan:
de minister van Economische Zaken,
de heer H. Kamp
Postbus 20401
2500 EK 's-GRAVENHAGE

**AANTEKENEN MET
HANDTEKENING RETOUR**

Assen, 20 oktober 2015
Ons kenmerk 41/3.1/2015004362
Behandeld door de heer
Onderwerp: Vooroverlegreactie inpassingsplan windpark De Drentse Monden en Oostermoer

Geachte minister,

Op 11 september 2015 zond u ons het voorontwerp inpassingsplan Windpark De Drentse Monden-Oostermoer, hierna te noemen het voorontwerp. U stelt ons in de gelegenheid om hierop te reageren. In deze brief geven wij u onze reactie op het voorontwerp en het bijbehorende Milieu Effect Rapport (MER). De beraadslagingen van Provinciale Staten van Drenthe hierover treft u aan in het videoverslag <https://www.drentsparlement.nl/vergaderingen/Provinciale-Staten-PS/2015/14-oktober/13:30:00>, waarvan wij de woordelijke weergave hebben bijgesloten.

De realisatie van het windpark De Drentse Monden-Oostermoer (windpark DMOM) is een grote ingreep in het gebied en wij realiseren ons dat dit grote gevolgen heeft voor de bevolking. Wij achten het van groot belang dat door u recht wordt gedaan aan die belangen door zo veel als mogelijk nadelige gevolgen te beperken en te verzachten.

Na bestudering van de door u gezonden documenten constateren wij dat het voorontwerp nog onvoldoende tegemoet komt aan de belangen van onze provincie en haar inwoners. Wij hebben die belangen onder andere verwoord in onze brief aan u van 15 januari 2015.

Bij correspondentie verzoeken wij u het zaaknummer 201501653 te vermelden.

- Daarom willen wij u met klem verzoeken om – voortbouwend op Voorkeursalternatief 3 (VKA3) – aanvullende varianten te onderzoeken die meer recht doen aan de belangen van omwonenden. Daarbij wijzen wij u uitdrukkelijk op het belang van toepassing van de laatste stand der techniek.
- Tevens verzoeken wij u om – vanuit uw bestuurlijke plicht tot zorgvuldigheid – uw uiteindelijke inpassingsbesluit te baseren op een volwaardige beoordeling van deze varianten.

Samenvattend vragen wij u om een inspanning op de volgende hoofdpunten.

1. Geen dubbele lijnopstelling realiseren bij Drouwenermond.
2. Zo veel mogelijk vrijhouden zone 2 van het LOFAR-gebied.
3. Grotere afstand tussen turbines en woonhuizen bij Nieuwediep.
4. Gebiedsfonds en participatiemogelijkheden verder vorm geven.

Omgevingsvisie en Gebiedsvisie zijn ons vertrekpunt

In de door Provinciale Staten op 2 juli 2014 vastgestelde Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2014 hebben wij aangegeven de overgang te willen maken naar een duurzame energiehuishouding. Onderdeel van de gewenste energietransitie is een hogere productie van windenergie. Zoals u in paragraaf 4.3 van het voorontwerp aangeeft, hebben wij in de omgevingsvisie aangegeven dat het veenkoloniale deel van de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze zich volgens ons leent voor de realisatie van de provinciale doelstelling voor windenergie. Deze provinciale doelstelling maakt deel uit van de afspraken die de twaalf provincies begin 2013 met de rijksoverheid hebben gemaakt over de verdeling van de landelijke doelstelling voor windenergie op land in 2020. Wij hebben ons in Drenthe gecommitteerd aan een opgave van 285,5 MW windenergie.

Voor de ruimtelijke inpassing van de Drentse opgave is voor ons de Gebiedsvisie Windenergie Drenthe het vertrekpunt. Deze visie hebben wij in 2013 samen met de gemeenten uit het zoekgebied opgesteld. Eén van de consequenties was dat wij samen met de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze bij u hebben aangedrongen de omvang van windpark DMOM te maximeren. U hebt hierop besloten in te zetten op de ontwikkeling van een windpark met een omvang van maximaal 150 MW – 185,5 MW.

Voorwaarden invulling windpark DMOM

Na bestuurlijk overleg met u en met de binnen ons zoekgebied gesitueerde gemeenten, hebben wij per brief van 15 januari 2015 (zie bijlage 1) aangegeven niet in te stemmen met de voorkeursvariant van de initiatiefnemers (VKA1) en onze voorkeur uitgesproken voor VKA 3 onder de volgende voorwaarden:

1. in overleg met ASTRON wordt besloten turbines te plaatsen binnen zone 2 van LOFAR;
2. Rijk en initiatiefnemers spannen zich in om turbines met een zo groot mogelijk vermogen te realiseren;
3. het organiseren van een serieuze, volwassen dialoog met omwonenden;
4. initiatiefnemers stellen bij voorkeur één gezamenlijke profijitregeling voor de omwonenden op voor het windpark;
5. het inrichten van één parkfonds waaraan alle betrokken partijen financieel bijdragen;
6. initiatiefnemers ontwikkelen proactief een planschaderegeling voor de direct omwonenden;

7. er wordt ingezet op technologische innovatie gericht op het realiseren van state of the art-plannen, die ook elders als voorbeeld kunnen dienen.

Met de invulling van voorwaarden 1 en 2 willen wij bereiken dat er geen turbines in de lijn onder Drouwenermond worden geplaatst en het LOFAR-gebied zo veel mogelijk wordt ontzien bij het plaatsen van windturbines. Op 8 april 2015 is dat aan de orde geweest in een gesprek tussen u en onze vertegenwoordigers, de commissaris van de Koning en de gedeputeerden Munnikma en Van den Boer. In dat gesprek zijn vorenstaande zeven randvoorwaarden met u doorgesproken. Tevens is vanuit ons aan de orde gesteld dat het niet acceptabel is dat Drouwenermond wordt omsloten door windturbines.

Beantwoording van het voorontwerp aan onze voorwaarden

Wij bestudeerden het voorontwerp en de onderbouwing van uw keuzes. Wij constateren dat de doorwerking van onze voorwaarden in het voorontwerp en het MER te wensen overlaat. Wij lichten onze punten hierna toe.

Geen windturbines aan weerszijden van dorpslinten

In onze brief van 15 januari 2015 hebben wij aangegeven dat het niet aan weerszijden van dorpslinten plaatsen van windturbines voor ons een essentieel uitgangspunt is voor keuze van de uiteindelijke ruimtelijke invulling. In het huidige voorontwerp en MER zien wij dit uitgangspunt, dan wel het hiermee samenhangende thema 'insluiting' in zijn geheel niet terug. 'Insluiting' speelt geen rol in de eerste trechteringsfases, waarin de veelheid aan ruimtelijke opties wordt teruggebracht tot een selectie van voorkeursalternatieven. 'Insluiting' komt zelfs niet terug als beoordelingscriterium om de wel in ogenschouw genomen alternatieven en varianten te scoren op milieueffecten. Wij constateren deze omissie en stellen voor dit criterium in de volgende versie toe te passen.

Ten aanzien van de dubbele lijnopstelling bij Drouwenermond moeten wij constateren dat hier in het voorliggende voorontwerp nog steeds vijf turbines geprojecteerd staan zoals in het eerdere VKA3. Wij zijn van mening dat onvoldoende onderzocht is hoe het aantal turbines teruggebracht kan worden.

Zwaardere turbines niet zomaar terzijde schuiven

Met het voorontwerp gaat u door op de in VKA3 ingezette lijn van realisatie van 50 windturbines uit de klasse van 3 MW. Wij zijn van mening dat u de opties om de doelstelling van 150 MW te behalen met minder turbines uit een hogere klasse onvoldoende hebt onderzocht.

In paragraaf 17.5 van het MER merkt u op: "Het spreekt voor zich dat, wanneer minder windturbines worden gerealiseerd, er op die locaties waar windturbines wegvallen ook minder milieueffecten optreden." In dezelfde paragraaf schuift u deze optie echter alweer terzijde, omdat deze volgens u niet past binnen het uitgangspunt van milieueffectrapportage (m.e.r.) van realistische en redelijkerwijs realiseerbare alternatieven. Als argument voert u op: "In dit geval heeft de initiatiefnemer aangegeven geen realistische businesscase te kunnen opstellen, wanneer wordt uitgegaan van turbines met een groter opgesteld vermogen per windturbine."

Wij zijn van mening dat u onze zorgvuldig geformuleerde en beargumenteerde voorwaarde afdoet met een bedrijfseconomisch bezwaar van de initiatiefnemer. Wij willen u met klem vragen om – nog steeds uitgaande van VKA3 – één of meerdere varianten te ontwikkelen op basis van zwaardere turbines en deze volwaardig te beoordelen op alle mogelijke milieueffecten.

Lusten en lasten

Wat betreft onze voorwaarden 4, 5 en 6 het volgende. Het realiseren van het windpark is een grote opgave voor het gebied. Lusten en lasten dienen meer in balans te worden gebracht. Wij dringen er sterk op aan dat initiatiefnemers hieraan invulling geven.

Wij doen ook een beroep op uw inzet en blijvende betrokkenheid voor de economische ontwikkeling van het gebied in gezamenlijkheid met ons en initiatiefnemers, nadat de besluitvorming over en realisatie van het windpark zijn afgerond.

In het voorontwerp hebben wij geen verwijzingen aangetroffen over een gezamenlijke regeling voor omwonenden. Vanuit de inmiddels gestarte verkenning in het zoekgebied worden naar onze verwachting aanbevelingen aangereikt voor vorm en inhoud van een gebiedsfonds. Voor zover relevant voor de ruimtelijke inpassing zien wij dit graag terug in een volgende versie van het inpassingsplan. Ook missen wij informatie over een planschaderegeling voor omwonenden.

Gebrek aan state of the art-ambitie

Als zevende voorwaarde in onze brief van 15 januari 2015 stelden wij dat er moet worden ingezet op technologische innovatie gericht op het realiseren van state of the art-plannen, die ook elders als voorbeeld kunnen dienen. Wij hebben in de ons toegezonden documenten geen passages aangetroffen die duiden op ambitie op dit terrein. Hierbij willen wij benadrukken dat wij via de weg van (technologische) innovatie kansen zien om te komen tot een plan dat meer recht doet aan onze vorengenoemde uitgangspunten en belangen. Wij denken dan aan de toepassing van een nieuwe generatie zwaardere turbines (zie boven), maar bijvoorbeeld ook:

- technologie om eventuele hinder voor LOFAR te minimaliseren en/of te monitoren;
- toepassing van state of the art-obstakelverlichting, waarbij wordt voortgebouwd op inzichten uit de bij windpark Alexia te Zeewolde uitgevoerde onderzoeken.

Wij vragen u om in het vervolgproces in te zetten op de toepassing van technische maatregelen waarmee meer tegemoet gekomen wordt aan de door ons gestelde randvoorwaarden.

Afstand tot bebouwing Nieuwediep

Bij Nieuwediep is door u gekozen voor een opstelling naast het bebouwingslint. Hier is een ruimere afstand tot bebouwing gewenst en dat is ruimtelijk mogelijk.

Afwezigheid cumulatietoets in MER

Ten aanzien van het onderliggende MER willen wij u erop wijzen in de huidige documenten een cumulatietoets te missen. Voor de doelstelling van 150 MW opgesteld vermogen missen wij een overzicht waarin de milieueffecten van meerdere redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven ten opzichte van elkaar worden vergeleken en in samenhang worden beoordeeld. Dit is nodig om te kunnen komen tot een goed ruimtelijkeordeningsbesluit.

Vervolg

Op basis van vorenstaande vragen wij u het MER aan te vullen en door te laten werken in een aangepast voorontwerp alvorens deze verder in procedure te brengen. Wij vragen u:

- voortbouwend op VKA3 in te zetten op het toepassen van de laatste stand der techniek en daarmee te komen tot ontwerpen die meer recht doen aan de belangen van omwonenden;
- het MER aan te vullen met een cumulatietoets waarin u deze varianten volwaardig ten opzichte van elkaar beoordeelt en op basis van deze beoordeling een heroverweging te maken over de in het inpassingsplan op te nemen opstelingsvariant.

In de bijlage staan meer in detail opmerkingen op deelterreinen.

Wij lichten onze reactie graag mondeling aan u toe.

Wij zijn ons ervan bewust dat er nog een juridisch vraagstuk ligt over het bevoegd gezag voor dit windpark. Vanuit het belang voor alle betrokkenen benadrukken wij dat het gewenst is dat hier spoedig meer duidelijkheid over ontstaat.

Wij doen een beroep op uw inzet en betrokkenheid om met de initiatiefnemers een plan te ontwikkelen met inachtneming van de in deze brief genoemde punten, in het belang van de inwoners van het gebied en ten behoeve van een evenwichtig planproces.

Hoogachtend,

Gedeputeerde **Staten van Drenthe**,

, secretaris

, voorzitter

Bijlagen:

1. Brief d.d. 15 januari 2015 aan de minister van Economische Zaken
 2. Detailopmerkingen per thema
 3. Verslag agendapunt E1 vergadering Provinciale Staten van Drenthe 14 oktober 2015
- wa.coll.

Bijlage 2: Detailopmerkingen per thema

Landschap en leefomgevingskwaliteit

- In paragraaf 9.1.2 van het MER wordt aangegeven dat de adviezen van de mer-commissie uit 2011/2012 over reikwijdte en detailniveau van de milieuonderzoeken integraal zijn overgenomen. Als onderdeel hiervan wordt geclaimd dat is voorzien in een integrale landschappelijke visie voor windenergie in de Drents-Groningse Veenkoloniën. De desbetreffende visie is opgenomen in bijlage 18 van het MER. Het betreft een document uit 2012 dat is vervaardigd door landschapsbureau Veenenbos&Bosch in opdracht van Pondera Consult, de opsteller van het MER. Wij zijn van mening dat dit document onterecht de status te heeft gekregen van "integrale landschappelijke visie voor windenergie in de Drents-Groningse Veenkoloniën". Ten eerste op procesmatige gronden. De visie is in presentatievorm eenmaal gedeeld met een kleine ambtelijke delegatie vanuit de provincies Groningen en Drenthe. Het document is niet voorgelegd aan bestuurders waardoor deze geen kennis hebben genomen van het stuk. De belangrijkste landschappelijke uitgangspunten voor windenergie in de Drentse veenkoloniën zijn in 2013/2014 uitgewerkt in de Gebiedsvisie windenergie Drenthe. Hiervoor is een intensief proces doorlopen met betrokken gemeentes en inwoners van het gebied. De gebiedsvisie en het visiedocument van Veenenbos&Bosch lopen op verschillende uitgangspunten en conclusies niet synchroon.
- Het College van Rijksadviseurs (CRA) bepleit met kracht een opstellingsprincipe dat lijnvormig is, parallel aan de eveneens lijnvormige linten/de Monden. U hebt dit opstellingsprincipe overgenomen. Toch wijkt u op meerdere onderdelen ook af van het advies van het CRA. U laat na dit te motiveren, of zelfs maar te benoemen. Wij vragen u om deze afwijking ten opzichte van het CRA advies beter te motiveren.

Cultuurhistorie

- Het aspect 'openheid' dat ook vanuit cultuurhistorische waardering van belang is voor de karakteristieken van het plangebied, is betrokken bij het aspect 'landschap'. Dat lijkt ons op zich een goede keuze. De openheid wordt aangetast, dat is weerspiegeld in de negatieve effectbeoordeling. Wij vragen u dit oordeel beter te motiveren.
- Over de stukken waarop de MER zich baseert het volgende:
 - o naast de kaart kernkwaliteiten Cultuurhistorie zijn ook de cultuurhistorische waardenkaarten van de gemeenten van belang. Deze bevatten een onafhankelijke inventarisatie en waardering van historische geografie en gebouwde omgeving. Hiermee is het mogelijk meer cultuurhistorisch waardevolle elementen en structuren te identificeren als een passende verdieping van de provinciale kaart.
 - o Op bladzijde 164 van het MER wordt over het provinciaal beleid wel het Cultuurhistorisch Kompas genoemd en de sturingscategorieën daarin, maar niet beschreven welke karakteristieken voor de provincie in dit gebied van belang zijn, en daarmee ook niet de ambities en de opgave vanuit cultuurhistorie. Het zijn relevante gegevens voor deze MER.

Archeologie

- Het geschetste provinciaal archeologisch beleid in hoofdstuk 10 van het MER is onjuist, en de beschrijvingen van de gemeentelijke beleidskaarten zijn deels onjuist en onvolledig. De door het archeologische onderzoeksbureau voor de gemeente Borger-Odoorn gemaakte archeologische verwachtingszones zijn inhoudelijk niet verdedigbaar; dit plangebied dient ook in het archeologische vervolgonderzoek (booronderzoek) betrokken te worden.
- Anders dan in hoofdstuk 17 van het MER wordt gesuggereerd, is het archeologische onderzoek nog niet volledig uitgevoerd. De leidingtracés (ter plaatse van de kabels en de benodigde in-

frastructuur) zijn nog niet onderzocht. Bovendien dienen in de gemeente Borger-Odoorn ook de terreinen onderzocht te worden die een lage archeologische verwachting gekregen hebben.

Externe veiligheid

- Om het onderwerp externe veiligheid te kunnen beoordelen is het noodzakelijk te beschikken over de GIS-data van de plaatsing van de windturbines in het gebied. In het voortraject is ambtelijk al om deze informatie verzocht, maar tot op heden niets ontvangen. Ons is opgevallen dat in het MER een bovengrondse propaantank met een inhoud van 20.000 liter ontbreekt. De propaantank is gelegen binnen de inrichting gelegen aan de Zuidelijke Tweederdeweg 20 in Nieuw-Buinen.

Bodem

- In het MER wordt terecht opgemerkt dat rekening gehouden moet worden met mogelijke bodemverontreinigingen in het plaatsingsgebied van de windturbines. In landbouwgebieden komt veelvuldig voor dat niet bekende bodemverontreinigingen aanwezig zijn, bijvoorbeeld stortgaten en gedempte sloten met verontreinigd materiaal.
- In het MER wordt verwezen naar een oude Bodemnota. Deze is in mei 2014 vervangen door de nota "Werk van eigen Bodem 2014-2019". In het kader van grondverzet in de aanlegfase, dient tevens rekening gehouden worden met specifiek beleid van de desbetreffende gemeenten.
- Vermeld wordt: *'Mocht bij grondwerkzaamheden voor het windpark grond vrij komen die elders moet worden toegepast, dan zal te zijner tijd door middel van een bodemonderzoek aangetoond moeten worden dat de kwaliteit van de vrijkomende grond voldoet aan het gemeentelijke beleid. Op voorhand zijn echter geen redenen om aan te nemen dat de grond niet voldoet aan het beleid.'* Hierbij merken wij op dat met name de kabel/leidingen tracés locaties doorkruizen die in ons bodeminformatiesysteem als verdacht van bodemverontreiniging zijn weergegeven. Aandachtspunt in de voorbereiding van de werkzaamheden is dat de beschikbare bodeminformatie wordt gebruikt zodat eventuele verontreinigingen kunnen worden herkend.

Verlag

**van de vergadering van
Provinciale Staten van Drenthe**

gehouden op woensdag 14 oktober 2015

VERSLAG

Vergadering van Provinciale Staten van Drenthe

Woensdag 14 oktober 2015

U kunt de statenvoorstellen en de ingezonden brieven, alsmede de besluitenlijsten en samenvattingen, via het StatenInformatieSysteem (SIS) inzien op de website van de provincie onder het volgende adres: <https://www.drentsparlement.nl/vergaderingen/>.

Aanwezig:

de leden:

Voorts aanwezig de leden van het college van GS:

Afwezig:

Notulist:

A/B Opening en mededelingen

Voorzitter: Ik zou u willen verzoeken om uw plaatsen in te nemen en dan open ik de extra Statenvergadering. En u krijgt binnen nu en een aantal minuten een gewijzigde versie van het begeleidend schrijven wat u heeft gehad bij het Voorontwerp inpassingsplan met betrekking tot de wind, omdat daarin in ieder geval naar onze mening één storende zin in stond en die ook niet de lading dekt. Die brief die komt zo binnen en dan zal ik een aantal minuten u de gelegenheid geven bij het agendapunt daar even naar te kijken. Maar die wordt dus uitgedeeld.

Dan zijn er een aantal voorbereidende vergaderingen geweest met betrekking tot de technische toelichtingen. Die hebben plaatsgevonden en het leek ons goed, daar komt die brief aan dus die krijgt u dus zo direct uitgedeeld. Het leek ons goed bij de zienswijze van het college een integraal verslag toe te voegen van deze extra Statenvergadering. Zodat de minister kennis kan nemen van de vergadering zoals die hier is geweest. Kunnen we dat met elkaar afspreken?

(PvdA): Voorzitter, even een vraag.

Voorzitter: Ja.

: Bedoelt u met integraal verslag dat de letterlijke bijdrages in dat verslag staan of wordt er echt een samenvatting gemaakt?

Voorzitter: Nee, want daar ga ik me niet mee bezighouden. Want dan doe ik het nooit goed en voordat je het weet krijgt dat een politieke impact. En dus hebben wij gezegd elk woord wat uitgesproken wordt daar neemt deze minister kennis van. En hij gaat zelf over de beoordeling en waardebeoordeling van de uitgesproken zinnen. Punt. Maar daar moet dus wel iets voor gebeuren dus ik vraag uw toestemming of wij dit zo kunnen doen. Ik begrijp dat niemand van u daar bezwaar tegen heeft.

Dan meld ik een tweetal mensen die afwezig zijn. Dat is van de Partij van de Arbeid en gedeputeerde . Want zij zijn beiden nog bij de Open Days in Brussel.

Dan zou ik graag het woord willen geven aan van de CDA-fractie, want zij wil even een mededeling doen met betrekking tot agendapunt E.

(CDA): Voorzitter, dank u wel, bij agendapunt E zal ik de vergadering verlaten.

Mijn echtgenoot heeft een akkerbouwbedrijf in het zoekgebied en ik zal daarom niet deelnemen aan de beraadslagingen en de eventuele stemmingen.

Voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik hier volgens mij mee voldaan aan alle mededelingen.

C. Vaststelling van de agenda

Voorzitter: Dan kijk ik naar de agenda en dan gaan wij altijd beoordelen of er ook moties vreemd aan de orde zijn. En ik lees gewoon op wat mijn kennis op dit moment is en als ik uitgesproken ben dan kunt u dat ook niet meer veranderen.

Volgens mij komt er een motie vreemd aan de orde van de SP-fractie en dat gaat over de Vrijhandelsakkoorden TTIP en CETA en de woordvoerder daarvan is . Dat is correct. Dan agendeer ik die onder agendapunt F.

En ik heb kennis genomen van een motie vreemd aan de orde wederom van de SP en dat gaat over het Centrum voor Beeldende Kunst. Wordvoerder is . Dat is correct. Dan agendeer ik die onder agendapunt G en dan krijgt de sluiting letter H.

Zijn er nog moties vreemd aan de orde die ik niet ken, maar u wel? Nee, dan hebben we hiermee de agenda vastgesteld.

D. Ingekomen stukken

Voorzitter: Dan ga ik naar agendapunt D. U heeft kennis gekregen van de agenda over de ingekomen stukken van A1 tot en met B3. Er staan opvattingen over een brief van _____, colleges van Aa en Hunze en Borger-Odoorn, de heer Linnemann en die kunnen worden betrokken bij agendapunt E en wij stellen voor om de ingekomen stukken af te handelen zoals voorgesteld op de lijst van ingekomen stukken. Kunt u hiermee akkoord gaan? Dat is het geval. Dan hebben we hiermee agendapunt D afgehandeld.

E. Voorstellen

Voorzitter: En dan zijn we nu bij agendapunt E en als het goed is, en volgens mij is het goed, is er nu rondgedeeld en daar staat boven: een herzien exemplaar. Hiermee is dus het statusstuk zoals u dat eerder heeft ontvangen vervangen door dit exemplaar. En om u niet mee te nemen in de kwis Zoek de verschillen: het gaat namelijk om de tweede alinea en daar waar, en dat woord is zeer beladen, weinig draagvlak, veel draagvlak, zonder draagvlak. Maar dit is de correcte weergave zoals het college die wil, en ik kan als voorzitter van het college ook melden dat die feitelijk zo is vastgesteld, waarin de productielijn is gesneuveld. Vandaar dat wij dit herzien exemplaar nu aan u uitdelen. En we beginnen met agendapunt E en ik ga straks die fracties het woord geven die daarover het woord willen voeren. En ik schors de vergadering voor vier minuten om deze zin tot u te nemen. De vergadering is voor vier minuten geschorst.

E-1 Voorontwerp inpassingsplan windpark De Drentse Monden en Oostermoer

Voorzitter: De vergadering is heropend en ik heb een tiental spreekmeldingen en wij hebben door de griffier in uw richting uit laten gaan: acht minuten dat is wel een beetje het maximale. Daar stond niet in dat u daarvan gebruik hoeft te maken. Meer kan in ieder geval niet, minder wel. En ik geef nu als eerste het woord voor de eerste termijn aan _____ namens de fractie Sterk Lokaal.

(Sterk Lokaal): Dank u voorzitter. Voorzitter op 1 oktober ontvingen Provinciale Staten van Drenthe via de griffie een brief die al op 11 september aan Provinciale Staten verstuurd is. En denkend aan het toneelstukje dat ter gelegenheid van het 200-jarig bestaan hier in deze zaal werd opgevoerd, waan ik mij terug in de tijd van de postkoets. Sterk Lokaal hoort graag hoe het drie weken heeft kunnen duren dat een brief van deze importantie ons bereikte. Voorzitter, naar aanleiding van deze brief wil ik graag bij een aantal zaken stilstaan en dat zijn de uitspraken van de gedeputeerde in dit dossier, het aangekondigde kort geding, het meten met twee maten binnen Drenthe, de relatie windmolens en krimpbeleid en hoe hoog willen we springen.

Voorzitter, om te beginnen bij de uitspraken van _____. Ja, ik zou kunnen zeggen die zijn zachtst gezegd onhandig. Onze koningin zou er wellicht een andere benaming voor kiezen. De uitspraken bij De Monitor dat de politiek ook zonder draagvlak een besluit moet durven nemen die onderschrijft Sterk Lokaal wel, maar voor bijzondere gevallen. Want een dergelijk besluit moet dan wel goed onderbouwd zijn. Wat is bijvoorbeeld het algemeen belang van het plaatsen van windmolens? Dat zal zijn dat we meer alternatieve energie willen opwekken. Een prima doelstelling, maar als het in het algemeen belang is dan moet het uitgangspunt zijn dat de lasten ook algemeen verdeeld worden. Daar is op dit moment landelijk en zelfs als je naar Drenthe kijkt geen sprake van. Daar kom ik straks nog even op terug, voorzitter. Sterk Lokaal huldigt het standpunt dat draagvlak belangrijker wordt naarmate de verdeling van de lasten te wensen over laat. En wat dat betreft zijn de uitspraken van de gedeputeerde bij De Monitor, daar had het hem gesierd voorzitter wanneer hij daar ook had laten weten dat er in de Veenkoloniën nauwelijks draagvlak is voor de plaatsing van windmolens. En dat de minister dus abuis was toen hij zei dat dat wel zo is. Wat dat betreft is de brief zoals we bij Per seconde wijzer zeggen een goede verbetering. De uitzending van De Monitor van zondag 4 oktober wierp zijn schaduw vooruit. En wij hebben daarover ook schriftelijke vragen gesteld. Onder andere

daarover. Op zaterdag 3 oktober was [redacted] te gast in het RTV-Drenthe programma Cassata en daar deed hij uitspraken waarvoor enige fantasie nodig is om ze te matchen met de uitspraken die hij later deed bij De Monitor. Maar die bij Sterk Lokaal wel een heel stuk beter in het gehoor lagen.

Namelijk: de Provincie zou meer regie moeten willen voeren op dit dossier. Dat horen we graag, want zoals we in een ontwerpreactie van GS kunnen lezen zijn er nog wel opmerkingen te maken over vele zaken, zoals de inpassing bij Douweniermond, Nieuwediep-Musselkanaal en bij Lofar. En de voortschrijdende techniek die er wellicht voor kan zorgen dat er minder windmolens nodig zijn. Het zou mooi zijn wanneer de provincie daar regie op kan voeren. Maar de vraag is dan hoe gaan we dat bereiken? Een mogelijkheid heeft zich aangediend met de brief van de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Dat, voorzitter brengt mij bij het kort geding dat de beide gemeenten hebben aangekondigd. Als wij als Provincie er werkelijk werk van willen maken om meer regie op dit dossier te krijgen dan zullen we als partij mee moeten doen aan dat kort geding. Immers als de Rijkscoördinatieregeling niet van toepassing is, zijn de posities van de Provincie en gemeenten anders, die worden dan sterker. En de Provincie die daadwerkelijk de Provincie van twaalf plus een wil zijn, laat gemeenten niet in de kou staan. Zoals de brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten afsluit met de mededeling dat de reactie is afgestemd met de wethouders van de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Moet de Provincie ook het kort geding samen met de gemeenten voeren. Dat signaal moeten we durven afgeven en het snijdt nog hout ook. Zoals we in de brief kunnen lezen zijn er, de brief van de gemeenten aan de Provinciale Staten, zijn er vier afzonderlijke aanvragen voor een omgevingsvergunning ingediend. En uit de technische toelichting weten we dat de installaties niet uniform hoeven te zijn, niet technisch en niet in aanblik. Hoezo één project? Tijdens de technische toelichting konden we vernemen dat het ministerie ook geen uitstel wilde verlenen voor de reactie die nu van ons wordt gevraagd. Men lijkt erop gebrand het inpassingsplan 18 december ter inzage te kunnen leggen. Dat dat in een tijd is waar mensen over het algemeen met andere dingen bezig zijn, lijkt hen niet te storen. Dit alles, voorzitter, moet leiden tot een definitief plan in april 2016. Een plan waartegen wij dan als overheden, provincie en gemeenten, geen beroep kunnen aantekenen, omdat de minister de Crisis- en herstelwet van toepassing heeft verklaard. En net als bij het van toepassing verklaren van de Rijkscoördinatieregeling, lijkt de minister er alles aan te doen om lagere overheden monddood te maken. De minister dendert voort gebruik makend van de Rijkscoördinatieregeling, doof voor geluiden uit de regio en wegduikend voor camera's van al te kritische journalisten. Wanneer twee gemeenten en een Provincie samen de Rijkscoördinatieregeling aanvechten, kan het toch niet zo zijn dat de minister doorstoomt. En om te kijken of wij als Provincie mee willen doen met het kort geding, voorzitter, wil ik graag een reactie van de portefeuillehouder daarop. Ik wil hem echt oproepen om toe te zeggen dat wij mee gaan doen. Mocht dat niet het geval zijn, dan heb ik voor de tweede termijn een motie van die strekking voorbereid.

[redacted] (ChristenUnie): Voorzitter.

Voorzitter:

[redacted]: Voorzitter, hoor ik [redacted] van Sterk Lokaal een pleidooi houden voor het langer de tijd nemen voor dit hele gebeuren? Uitstel? Is dat het pleidooi?

[redacted]: Nou ik heb de technische toelichtingen gevraagd of dat nodig was en of het mogelijk was. Dat was niet zo. Daar hebben we het dan mee te doen, tenzij we meer regie op dit dossier kunnen krijgen. Ik kom daar later nog even op terug.

[redacted] Maar u pleit, voorzitter, u pleit voor uitstel van besluitvorming. Het huidige tempo is niet uw tempo. Maar dan vraag ik u wat gaat ons dat dan opleveren?

: Ik weet niet wat ons dat gaat opleveren. Maar ik hoor een gedeputeerde die zegt: Ik wil meer regie op dit proces. Dan kan het niet anders of we moeten die regie naar ons toehalen. Als we dan nu niet pas op de plaats kunnen maken dan dendert het inderdaad voort en krijgen we die regie niet naar ons toe. Dus als het dan wat oplevert, moet het opleveren dat we meer regie krijgen. Daar kom ik straks op terug.

: Voorzitter, de ontwikkeling waar we in zitten die is toch al een aantal jaren gaande. Uw verzoek om uitstel betekent toch ook het maar gaande houden van de onlustgevoelens. Het draagvlak zal dat er echt meer van worden op het moment dat we nog meer tijd gaan nemen? En de tweede vraag daaraan gekoppeld is: Hoe zit dat met uw Klimaatagenda 2020? Hebt u nog afspraken gemaakt? Gaat u ze nog voldoen? Hoe zit dat bij u?

: Nou kijk, ik sta hier voor de inwoners van Drenthe niet voor de Klimaatagenda 2020. Daar is de minister voor verantwoordelijk. Willen we meer regie voeren, dan zullen we de regie op ons aan moeten halen. Zo simpel ligt het. En ik hoor een gedeputeerde die zegt: Ik wil meer regie. Dan moeten wij hem als Provinciale Staten daarin steunen en zeggen van: We gaan u helpen. Kom op, meedoen met dat kort geding. Ik kom er verder wel op terug. Voorzitter, even kijken. Het meten met twee maten. Kunnen wij als overheid met twee maten meten of vinden wij dat andere overheden dat mogen doen? In Drenthe doet zich nu een situatie voor dat in de gemeenten Emmen en Coevorden de afstand van windmolens tot bebouwing op 1.000 tot 1.100 meter uitkomt, in Borger-Odoorn en Aa en Hunze is dat 400 meter. Projecten die gelijktijdig in dezelfde provincie uitgevoerd worden, mogen naar de mening van Sterk Lokaal niet dermate ingrijpend van elkaar verschillen. Dan windmolens in krimpgebieden. In de Veenkoloniën hebben we een gebied waar we met een flinke daling van het aantal inwoners rekening houden. Als Provincie proberen we daar steeds beter mee om te gaan. Maar de plaatsing van windmolens op korte afstand van bebouwing zal mensen niet direct weggagen, want probeer je huis maar eens te verkopen. Maar het zal er zeker voor zorgdragen dat men zich twee keer bedenkt om zich er te vestigen. En dan, voorzitter, hoe hoog willen we springen? De manier waarop minister Kamp met dit dossier omgaat wijst erop dat hij de windparken zo snel mogelijk wil realiseren. Dat gaat zeker ten koste van de zorgvuldigheid. De minister weet donders goed dat op een termijn van 6 tot 7 weken om een reactie van Provinciale Staten vragen ons voor een schier onmogelijke opgave stelt.

Voorzitter:

: Voorzitter, wat nu allemaal erbij sleept dan brengt mij wel een beetje in twijfel over de intentie van uw motie die u zo losjes half aankondigt. Als wij de regie terugkrijgen, vallen wij dan terug op de gebiedsvisie zoals die in deze provincie democratisch is vastgesteld of wilt u de hele discussie over windenergie in Drenthe overdoen?

: Ik heb geen enkele behoefte om discussies die in het verleden zijn gevoerd over te doen. Dat is allemaal democratisch besloten. Ik ben een democraat. Daar hebben we het mee te doen. Het zal dus ook binnen onze eigen gebiedsvisie moeten vallen. Maar, dan nog kun je regie voeren en ik heb bijvoorbeeld van de week op de technische toelichting gehoord dat het aan de indiener zelf is bijvoorbeeld om te kijken welke soort installatie men wil. Nee of je een installatie van 3 megawatt of van 4 megawatt dat maakt wel verschil in het aantal turbines wat je nodig hebt. Dat is een keuze die daar ligt maar waarover wij wel in gesprek zouden moeten willen zijn met de initiatiefnemers. Dan heb ik het niet over alles afblazen, maar je moet wel gaan kijken hoe kunnen we hier als Provincie regie op voeren om het voor het gebied draaglijker te maken.

: Nee maar wat u ... Ik hoorde u net bezwaar maken tegen windmolens in de Veenkoloniën. Maar dan ook voor u staat dat niet meer ter discussie.

[REDACTED]: Dat hebben wij nooit gezegd. Wat we wel gezegd hebben is dat we vinden dat het anders zou kunnen en met een groter draagvlak en met meer rekening houden met de omgeving. Voorzitter, het krimpgebied. De plaatsing van windmolens, die heb ik gehad. Even kijken. Ja die schier onmogelijke opgave om een reactie te geven. Veel verder dan een verslag van dit debat, gevoegd bij de reactie van Gedeputeerde Staten zullen we niet komen. En toch, voorzitter, hebben we de neiging gehad aan het verzoek van de minister gehoor te geven, gezagsgetrouw als we zijn. De commissievergadering is afgelast en deze extra Statenvergadering ingelast. Met andere woorden de minister zegt spring. En Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Drenthe vragen: hoe hoog? Dat is, voorzitter, als je de regie op dit dossier wilt terugkrijgen de verkeerde houding. Samenvattend concludeer ik dat de gedeputeerde zoekende is naar zijn rol en die van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. En hoewel de uitspraken die hij in de media gedaan heeft, zeker niet allemaal onze goedkeuring kunnen wegdragen, kan hij zeker rekenen op steun van Sterk Lokaal rekenen als het gaat om krijgen van meer regie op dit dossier. Het aangekondigde kort geding is misschien onorthodox, maar vinden wij wel het middel daartoe. Het zal een eenheid tussen Provincie en gemeenten uitstralen waarmee de minister rekening mee heeft te houden. Dat, voorzitter, was mijn eerste termijn.

Voorzitter: Ik dank u voor uw inbreng in eerste termijn en dan geef ik gaarne het woord aan [REDACTED] namens de CDA-fractie voor zijn eerste termijn.

[REDACTED] (CDA): Voorzitter, leden van de Staten, gedeputeerden en andere aanwezigen. We hebben een probleem. Dat probleem heet opwarming van de aarde. Dat probleem heet klimaatverandering door een te grote uitstoot van CO₂. We hebben nog een probleem. We hebben zelf geen fossiele brandstoffen genoeg voor onze energiebehoefte. Daarom zijn we voor onze energiebehoefte van andere, veelal instabiele landen. Aan beide problemen moeten we wat doen. In 2020 moet van ons energiegebruik voor 14 % komen uit duurzame bronnen. In 2050, en liever eerder, moeten we CO₂-neutraal zijn. Om dat te realiseren, zo is afgelopen week weer eens opnieuw gebleken, zullen we alle zeilen moeten bijzetten. Te beginnen met het zorgvuldig omgaan met grondstoffen en energie. Energiebesparing. Door gebruik te maken van restwarmte, isolatie van woningen, zuiniger maken van vervoer, moeten we zorgen dat ons energieverbruik drastisch omlaag gaat. Daarnaast zullen we steeds meer energie moeten opwekken op de manier die we hernieuwbare energie noemen. Waaronder windturbines en zonnecollectoren. We hebben in Drenthe een omgevingsvisie vastgesteld. We hebben zoekgebieden vastgesteld in de Gebiedsvisie wind. Met de uitkomsten daarvan was lang niet iedereen tevreden. Vooral niet de mensen die in het gevonden gebied wonen. We hebben als CDA-fractie gepleit voor het zorgen voor draagvlak. Maar over draagvlak hoeven we niet meer te spreken, want om dat nog te realiseren is er teveel fout gegaan in het gebied en is er al teveel kapotgemaakt. Overigens niet door de Provincie en de gemeentes. Die hebben zich meer dan voldoende ingespannen om een volwassen dialoog met omwonenden op te zetten. Wat blijft er dan nog over.

Voorzitter: Ik tolereer het, en het de tweede keer en de laatste keer. En u kunt met elkaar in discussie of u het wel of niet leuk vindt, maar we hebben met elkaar afgesproken dat een herhaling van het vorige debat wat heeft plaatsgevonden. Of u het er niet mee eens bent of niet mee eens bent, er komen geen reacties van de publieke tribune. Als u denkt nou dat ga ik toch doen, is het geen probleem want dan wacht ik en dan gaan we zonder publiek verder. De keus is aan u. En ik ga het ook niet nog een keer vragen, want dan handel ik gewoon en dan zeg ik dan doen we het even verder zonder publiek.

Voorzitter: Vervolg uw betoog.

: Dank u wel. Wat blijft er dan nog over als we geen draagvlak kunnen realiseren. Wat er dan overblijft is compassie. Compassie met de bewoners in het gebied, die deze windturbines niet willen en die er schadelijke gevolgen van ondervinden, als ze er wel worden neergezet. De CDA-fractie heeft meermalen betoogd dat wanneer wij in Nederland iets willen in het algemeen belang, en duurzame energie is in het algemeen belang, we dan niet de lasten eenzijdig bij een kleine groep uit de bevolking kunnen neerleggen. De bewoners in het gebied moeten voldoende gecompenseerd worden. Niet met een wikip op een speelveldje, maar substantieel. Daarom zijn we blij met de brief van het college aan de minister van Economische Zaken. Daarin staat dat er een parkfonds moet komen om de omwonenden van het windpark ook profijt te geven van de windturbines in hun omgeving. En dan niet met een fooi. Iets substantieels. Dat zou bijvoorbeeld kunnen betekenen dat de bewoners geen rekening meer krijgen voor energie. Of dat er met het parkfonds glasvezel wordt aangelegd in het gebied. De CDA-fractie vindt dat de schadelijke gevolgen zo laag mogelijk moeten worden gehouden.

Voorzitter:

: Dank voorzitter. Even een vraag over het parkfonds. We hebben van de week allemaal de technische toelichting bijgewoond. Daar heb ik geleerd dat het instellen van zo'n fonds in goed overleg met de initiatiefnemers moet gebeuren. Dat wij als Provincie daar eigenlijk geen enkele dwangmiddelen hebben om iets af te dwingen. Als ze zeggen van het wordt inderdaad een wikip dan staan wij met lege handen. Mijn vraag aan u: Heeft u diezelfde conclusie getrokken en hoe denkt u dan om toch tot een substantieel fonds te kunnen komen?

: Ik heb hetzelfde vragenuurtje bijgewoond als u hebt bijgewoond en ik heb ook heel goed begrepen wat daar toen gezegd is over de dwangmiddelen die de Provincie heeft. Dat neemt niet weg dat wij als CDA-fractie, dat wij als Staten hier niet een mening kunnen hebben over wat er zou moeten gebeuren in dat gebied. En als wij een brief sturen aan de minister met een zienswijze en wij sturen daar een brief met de toelichting, waarin staat dat er een substantieel deel van de opbrengst ook naar de bewoners moet gaan, dan is dat een oproep aan de minister. En dan is die op de plek gelegd waar wel druk kan worden uitgeoefend. Dat is onze mening hierover. Als, oh ja. Dus ik was dacht ik gebleven bij dus geen dubbele lijnopstelling.

Voorzitter: Even misschien voordat u uw betoog hervat,

(D66): Voorzitter, dank u wel. bedankt voor uw bijdrage tot nu toe. Ik was nog even aan het nadenken over uw beginzinnen dat er twee problemen zijn. Vindt u het ontbreken van draagvlak, vindt u dat een probleem?

: Mijn fractie vindt het ontbreken van draagvlak een heel groot probleem.

: U schrijft, dat was in verkiezingstijd, dit, toen hebben wij meegedaan en uw partij ook, aan een soort enquête van de Vereniging Eigen Huis en dan is de vraag: Hoe belangrijk vindt u dat er draagvlak van omwonenden is bij het plaatsen van windturbines? En u zegt dan: Heel belangrijk. En dan de toelichting is: Het CDA vindt draagvlak cruciaal bij het realiseren van windenergie in Drenthe. Het CDA wil niet alleen de lasten, maar ook de lusten. Het wordt de hoogste tijd voor het Rijk en de Provincie om serieus met inwoners in overleg te gaan. U vertelde mij net dat u zeer tevreden was over het traject tot nu toe en dat de fouten die eventueel zouden zijn gemaakt in ieder geval niet bij gemeenten en Provincie liggen. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar?

: Eigenlijk wil ik dan aansluiten bij de woorden van de vorige spreker en de woorden van de gedeputeerde. Wij vinden draagvlak heel belangrijk, maar er zijn dingen die ook moeten doorgaan, ook al is er geen draagvlak. En als er dingen moeten doorgaan waar geen of onvoldoende

draagvlak voor is, dan vinden wij dat wij daar met de bewoners, met degenen die er schadelijke gevolgen van ondervinden, dat we daar in goed overleg moeten treden. Als ik terugkijk naar het proces wat er geweest is, dan denk ik dat er verschillende keren zijn geweest dat de Provincie overleg heeft gehad met de mensen in het gebied. Van de gemeenten is dat ook goed duidelijk, dat daar goed overleg mee is geweest. Waar weinig of te weinig overleg is geweest, dat is tussen de minister, vanwege de RCR-regeling, en de bewoners in het gebied. En daar heb ik kritiek op. Daar heeft mijn fractie kritiek op. Ik heb dat niet zo expliciet in mijn woorden gezegd. Maar daar komt het dus wel op neer.

[] : Dank u wel voor de toelichting. Dan heb ik nog één vraag, voorzitter, als het mag. In 2010, en wel 2 juni 2010, is er een amendement van het CDA aangenomen op windenergie. En daarin staat de volgende zin: Wij stimuleren daarbij, cq. vragen initiatiefnemers te werken met organisatievormen waarin ook bewoners participeren of kunnen participeren. Mijn vraag is wat heeft het CDA de afgelopen 5 jaar gedaan om dit zeg maar in werking te zetten, want het is namelijk niet gebeurd.

[] : Uw historie gaat verder terug dan de mijne in de Provinciale Staten blijkbaar. Maar wij hebben regelmatig contact gehad met zowel initiatiefnemers als bewoners in het gebied om met hun te praten, hun mening te horen en op basis daarvan hebben wij steeds ons standpunt bepaald.

[] : En wat is er van al die gesprekken terechtgekomen als u kijkt naar de inhoud van dit amendement?

[] : Nou soms doe je een heleboel inspanningen en doe je erg je best en als dan het doel is, als dan het doel niet bereikt wordt, dan vind je dat heel erg jammer. En wij hadden graag het doel willen bereiken dat er heel veel draagvlak is voor deze vorm van energieopwekking in het gebied is. En het is ons niet gelukt en ik denk dat de CDA-fractie niet de enige is die het bijzonder spijt hoe dat gegaan is.

Voorzitter: Vervolg uw betoog.

[] : Mag ik nog één vraag stellen stellen, voorzitter, laatste vraag.

Voorzitter: Een nieuwe?

[] : Nou eigenlijk een aansluitende, want ik heb nog geen antwoord gekregen. Ik vroeg wat is er terecht gekomen van het feit dat de organisatievormen waarin bewoners participeren niet tot stand is gekomen. Wij hebben ook veel met mensen gesproken, alleen wij hebben het niet kunnen bewerkstelligen. Maar wat heeft u er nou eigenlijk aan gedaan, behalve praten?

[] : Wij hadden het net over het hebben van machtsmiddelen en die zouden wij nu als Staten niet meer hebben om bepaalde processen te beïnvloeden. Ik denk dat wij ook moeten constateren dat wij hier een heleboel kunnen praten, maar dat er uiteindelijk dingen buiten ons om gebeuren in de voortgang van een bepaald proces, waarop wij, ook al vinden we dat jammer, minder invloed hebben dan we zouden willen.

Voorzitter:

[] : Voorzitter, [] zegt, zoals ik dan maar even concludeer, als er geen draagvlak is dan moeten we het dragelijker zien te maken voor de inwoners van het gebied. Mijn vraag is: Hoort daarbij dat de Provincie meer regie neemt op dit dossier? En hoe zou de Provincie dat kunnen doen?

[] : Voorzitter, vindt u het goed dat ik in het vervolg van mijn betoog daarop terug kom?

Voorzitter: Degene, die daar staat gaat altijd over zijn eigen antwoorden.

: Daar ben ik heel blij om. Als er dan schadelijke gevolgen zijn, moeten die door een ruimhartige planschaderegeling worden gecompenseerd. En dan niet op een manier dat de bewoners ervoor moeten procederen, maar een ruimhartige toekenning door middel van een toegankelijke planschaderegeling, opgesteld door de initiatiefnemers. In het inpassingsplan staat, wat het CDA-fractie betreft, onvoldoende over technische vooruitgang.

Er wordt uitgegaan van 50 windturbines van 3 megawatt. Maar als de vooruitgang zo is dat er windturbines kunnen komen van 4 megawatt scheelt dat weer 10 opstellingen. Ook andere technologische innovatie moet worden toegepast om de impact op het gebied zo klein mogelijk te houden. Daarom is het ook zo raar dat er minimale en maximale ashoogtes voor windturbines worden genoemd. Dat kan een belemmering worden voor het toepassen van innovatieve technieken. Kan over deze regel nog een zinsnede worden opgenomen in de zienswijze van het college en de begeleidende brief? Waar we ook al lang niets meer over gehoord hebben is het onderzoek naar de gevolgen voor de gezondheid van de mensen in het gebied. Het laatste punt dat ik namens mijn fractie nog naar voren wil brengen is: Wat gebeurt er als de windturbines buiten gebruik worden gesteld? Mogen de initiatiefnemers dan automatisch nieuwe plaatsen? Of is de vergunning tijdelijk en moet er een nieuwe vergunning worden aangevraagd als de te plaatsen turbines niet meer in gebruik zijn? De gemeente Emmen is gelukkig overgegaan tot tijdelijke vergunningverlening. Sloopplicht bij buitengebruikstelling vinden we ook een belangrijk punt. We zijn het eens met de zienswijze van GS. We sluiten ons daarbij aan. Dus ook wat betreft LOFAR en het vergroten van de afstand op de lijn Nieuwediep-Musselkanaal. Maar hopen dat GS bereid is een aanvulling op te nemen op de minimale en maximale ashoogtes in het plan, in het inpassingsplan aan te passen. En dan hebben we nog een brief ontvangen van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn over een rechtszaak/kort geding die zij willen aanspannen over de vraag of de Provincie hierbij aan wil sluiten. De CDA-fractie heeft nagedacht over de gevolgen als de gemeenten, eventueel met steun van de Provincie, deze rechtszaak winnen. Als dat gebeurt, gelden nog steeds de Omgevingsvisie, de Gebiedsvisie wind en daarmee de zoekgebieden.

Ook dan hebben we als Provincie de verplichting 250 megawatt aan windenergie te realiseren. En ik ben blij dat de fractie Sterk Lokaal dit ook allemaal erkent.

Voorzitter:

(D66): Dank u wel voorzitter, de Gebiedsvisie wind noemde u al even. Is dat een juridisch instrument volgens u?

: Nou dan vraagt u dit aan een niet-jurist. Ik zou dat echt niet weten.

: U noemt het namelijk wel.

: Wat ik genoemd heb is dat wij hier in deze Staten een Gebiedsvisie wind hebben vastgesteld en dat wij hier een Omgevingsvisie hebben vastgesteld. Maar juridische haarkloverij op dat gebied, die kan ik echt met u niet aangaan.

: Zonder te willen kloven, voorzitter, het is geen juridisch instrument. Het is misschien voor het vervolg van uw betoog wel van belang.

: Ik heb nog twee zinnen dus ik hoop dat ik dan rekening kan houden met uw opmerkingen. Want in de volgende zin komt het woord rechtszaak weer voor. Met het beginnen van een rechtszaak houd je mensen, die hopen dat de windturbines niet in dat gebied komen, aan het

lijntje. Wij houden er niet van om mensen aan het lijntje te houden. Maar, is het een instrument voor de mensen in Drenthe om zelf meer regie te krijgen over wat er in onze provincie gebeurt? En deze vraag stellen wij aan de gedeputeerde en we wachten met het innemen van een standpunt over deze vraag tot de gedeputeerde heeft geantwoord. Dank u wel.

Voorzitter: Ik dank u hartelijk voor uw inbreng in eerste termijn. Dan geef ik gaarne het woord aan [redacted], fractievoorzitter van de fractie voor de ChristenUnie voor de inbreng in de eerste termijn van hem.

[redacted] (ChristenUnie): Voorzitter, geachte aanwezigen, aan de orde is een reactie op het Voorontwerp inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en de Oostermoeren ons toegezonden en aangeboden bij brief van de minister van 11 september 2015. Met dat ingediende voorontwerp komt de voorgenomen realisatie van dat windpark weer een stap dichterbij in de planologische procedure. Voorzitter, er is alle aanleiding tot een niet mis te verstane reactie van de Provincie te sturen. Met haar brief van 15 januari 2015 heeft Drenthe zonneklaar gemaakt aan welke minimumvoorwaarden de planontwikkeling moet voldoen. In de reactienota refereert GS daar terecht aan. Het voorliggend inpassingsplan voldoet niet aan die redelijke minimumeisen. De voorstellen over de dubbele lijnopstelling en LOFAR zijn verre van acceptabel. Maar ook ten aanzien van het in dergelijke procedures belangrijke flankerend beleid, gericht op draagvlak en compensatie verzaken ministers en initiatiefnemers. Je vraagt je echt af bij het lezen van dit soort stukken, praten op een ministerie als EZ de planologen en de technuten wel met de afdeling communicatie over de strategie en het verkrijgen van draagvlak. Voorzitter, op deze manier de regio overvallen met plannen, deze manier van werken vergroot alleen maar de weerstand en de onrust in het gebied. Meneer de voorzitter, het Voorontwerp inpassingsplan van de minister van EZ is voor de ChristenUnie geen aanleiding om de hele discussie over het winddossier van voren af aan opnieuw te doen. De Staten van Drenthe hebben in het verleden herhaaldelijk uitspraken gedaan. Op 23 juni 2013 heeft Provinciale Staten de Gebiedsvisie windenergie opgesteld in overleg met de gemeentebesturen, vastgesteld en zich daarmee geconformeerd aan de realisatie van 285,5 Megawatt in de gebieden van De Monden, Oostermoer, Emmen en Coevorden. En ook met het coalitieakkoord hebben Statenfracties in meerderheid gekozen om vooruit te kijken en onder condities mee te werken aan de plaatsing van 285,5 megawatt. Anderen, ook in dit huis, mogen suggereren om helemaal terug te gaan naar af, ons lijkt dat geen begaanbare weg. Ontwikkelingen van het windpark in De Monden en Oostermoer mag niet los gezien worden van dito ontwikkelingen in Emmen en Coevorden. Zogenaamde oplossingen zijn niet consequenteloos te verkrijgen. Suggesteren dat het allemaal anders kan wekt vooral valse hoop. Meneer de voorzitter, voor de ChristenUnie is de huidige verdeling van de verantwoordelijkheden tussen overheden en initiatiefnemers een gegeven waartegen we niet te hoop gaan lopen. Moties over terughalen van de vergunningverlening of het mengen in juridische procedures, zullen wij niet steunen.

Voorzitter:

[redacted]: Voorzitter, [redacted] zegt: We kunnen de ontwikkelingen in de Veenkoloniën niet los zien van die in Emmen en Coevorden. Ik heb er net op gewezen dat inwoners van die gebieden, doordat er twee verschillende regelingen zijn qua afstand ten opzichte van bebouwing, heel verschillend behandeld worden. Vindt u het terecht dat inwoners van dezelfde provincie, in hetzelfde tijdvak op hetzelfde onderwerp op twee manieren door een overheid? Want het gaat natuurlijk, hè. Nee, nee in het ene geval is de gemeente meer aan zet met de Provincie, in het andere meer het Rijk. Maar dat inwoners door overheden op twee verschillende manieren worden behandeld? Vindt u dat acceptabel?

[redacted]: Ten eerste is er altijd sprake van maatwerk. Elk gebied is toch net weer wat anders. En het tweede punt, ook in de zienswijze en de reactie van GS en Provinciale Staten hameren we

Provinciale Staten Drenthe

daar nou juist op dat het zodanig wordt ingepast dat de overlast en mate van overlast zoveel mogelijk wordt beperkt. Meer nog: we spreken zelfs het onacceptabel uit over de lijnopstelling. Ik denk dat we daar de juiste stappen in zetten.

Voorzitter:

: Dank u wel voorzitter. , u zegt: Nou we gaan niet in verzet tegen al die dingen enzovoort. Hoe rijmt u nou de uitspraak van uw landelijk voorzitter, die de Commissaris van de Koning in Drenthe is bijgevallen, die zei van: Het is onfatsoenlijk wat er hier in Drenthe gebeurt. We hebben een timeout nodig. Hoe rijmt u dat met uw betoog?

: Er zijn vele momenten waarop onfatsoen geëtaleerd wordt en ik denk dat ik op iets genuanceerdere wijze daar ook uiting aan geef in mijn bijdrage op dit moment. En ik koppel dat heel constructief aan suggesties, verzoeken aan het ministerie en de initiatiefnemers om daar waar zij hebben verzaakt, de zaken recht te trekken en de schade te beperken. De schade die al opgelopen is. Dat neemt niet weg, in uw woorden, dat we ook de terminologie onfatsoen zouden kunnen koppelen.

: Voorzitter, dat zijn eigenlijk de woorden die zowel de Commissaris van de Koning in Drenthe, dus onze voorzitter heeft gebruikt, die daarin bijval kreeg van uw landelijk voorzitter. En die dus pleit voor een timeout. Wat u nu naar voren brengt is dat uw invulling van die timeout?

: Timeout, ik stelde dat ook al bij , is niet waar wij direct voor pleiten. Tenminste, niet als het een waas moet zijn voor het helemaal terughalen en opnieuw in procedure brengen van alle plannen, inclusief een nieuwe Gebiedsvisie ontwikkelen, waarvan u kenschetst dat het geen juridische status zou hebben. Als daar de timeout voor wordt gebruikt dan doen wij daaraan niet mee. De timeout die we wel kunnen gebruiken, en dat kan ook een hele korte zijn, want was is de duur van een timeout, die willen we wel gebruiken voor het optimaliseren van de plannen zoals ze er nu liggen en het weghalen van de meest scherpe randen die eraan zitten en vooral via de weg van gebiedsfonds, compensatie, schadecompensatie en heldere afspraken over de toekomst, de weg vrijmaken voor nog iets van wat, nou ja, draagvlak zou kunnen opleveren, of in ieder geval wat warmere gevoelens ten aanzien van de ontwikkelingen. En dat is dan inderdaad een iets andere aanpak, waarbij ik dan op mijn manier dan invulling geef aan het begrip timeout. Voorzitter, ik ga verder. Ik was geëindigd met de opmerking dat moties over het terughalen van de vergunningverlening of het mengen in juridische procedures, dat wij die niet zullen steunen. Ook de oproep van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn om gezamenlijk een juridische strijd aan te gaan tegen de minister van EZ wijzen wij af. Het overheidsoptreden wordt er niet betrouwbaarder door. En of het werkelijk bijdraagt aan het verkrijgen van draagvlak in het gebied is maar zeer de vraag. Pogingen om bevoegdheden terug te halen gaat ook ten koste van de duurzaamheidsagenda en de ChristenUnie wil daarvoor niet verantwoordelijk zijn. Ik kan me niet voorstellen dat de meerderheid van de Staten dat wel acceptabel vindt. Provincie en gemeenten zouden het op onderdelen ongetwijfeld beter hebben aangepakt.

Voorzitter:

: Dank voorzitter. De ChristenUnie wil niet meedoen aan procedures. Prima, dat is een standpunt. Ik word als Statenlid wel geconfronteerd met een gedeputeerde die zegt: Ik wil graag meer regie hebben op dit dossier. Hoe vindt de ChristenUnie dan dat wij als Provincie meer regie kunnen krijgen?

: Volgens mij gaat desgevraagd door u de gedeputeerde nog uitleggen wat regie voeren voor hem inhoudt en hoe hij zich dat gegeven de huidige situatie nog voorstelt. Ik hoef dat voor hem niet te beantwoorden. Als het gaat om mezelf dan zeg ik de juridische procedures heb ik niet

nodig om de minister duidelijk te maken dat hij op een aantal terreinen echt betere plannen moet gaan ontwikkelen en dat hij zeker in actie moet komen als het gaat om gebiedsfonds, als het gaat om compensatieregelingen en dergelijke. Volgens mij is dat ook hetgeen waar wij toe geroepen zijn op dit moment, daartoe aansturen.

En dat is gedoseerd regie voeren in de wetenschap dat wij inderdaad uiteindelijke besluiten niet nemen. Maar dat had u het niet over. U had het over regie voeren en niet over besluiten die dat zou moeten opleveren. Voorzitter, pogingen om bevoegdheden terug te halen gaan ook ten koste van de duurzaamheidsagenda. Ik zei het u al. Uiteindelijk hebben wij als Provincie ons geconformeerd en afspraken gemaakt over 285,5 megawatt in de aangewezen gebieden. In plaats van het creëren van bestuurlijke onrust en wekken van valse hoop en verwachtingen pleit de ChristenUnie voor overleg tussen partijen. Vooral de minister en de initiatiefnemers zijn nu aan zet om verantwoord te handelen. Meneer de voorzitter, de minister vraagt met de brief van 11 september zowel een reactie van PS als GS om een reactie op het Voorontwerp windpark. U hebt PS daarover een brief geschreven met op hoofdlijnen de grootste bezwaren tegen de voornemens van de minister van Economische Zaken. In de reactienota van GS zijn die bezwaren verder uitgediept. De fractie van de ChristenUnie deelt die bezwaren. De dubbele lijnopstelling bij Drouwenersmond gaat alle proporties te buiten en moet vervallen. En ook LOFAR vraagt om overleg over een passende oplossing en qua innovatie, anderen zeiden het ook al, ontbreekt het aan zichtbare initiatieven. Ik zei het al in al die kwesties wreekt zich het ontbreken van programmaregie van het ministerie en worden we geconfronteerd met de beperkte horizon van de initiatiefnemers. Dat oplossingen echt voor handen zijn toont u aan als het gaat om de inpassing bij Nieuwediep-Musselkanaal. U doet daar goede suggesties voor. Meneer de voorzitter, de ChristenUnie heeft zorg over hoe er wordt omgegaan met de gerechtvaardigde belangen van omwonenden. Ook ons raakt de emotie in het gebied.

Voorzitter:

: Dank u wel voorzitter. u legt de verantwoordelijkheid heel erg bij het Rijk neer, maar wij zitten nu hier in de Provinciale Staten. Ziet u nog mogelijkheden wat wij hier met elkaar zouden kunnen doen om, wat door sommige mensen wordt ervaren als leed in de Veenkoloniën, wat zouden wij daar nou als Staten nog mee kunnen? Behalve alleen maar wachten tot minister Kamp met een nieuw plan komt en een brief schrijft? Wat zouden wij daadwerkelijk nou kunnen doen wat nog enige betekenis zou kunnen hebben voor de mensen die zich in dit windmolengebied zo ontzettend, ja eigenlijk, in de steek gelaten voelen?

: In ieder geval de verantwoordelijken aanspreken, naast de minister, waar bepaalde beelden over bestaan over hoe hij erin zit. Ook de initiatiefnemers dat zijn ook veelal mensen die zelf in het gebied aanwezig zijn, actief zijn. En wij als Provinciale Staten moeten vooral geval ook scherp zijn op de activiteiten die ontplooid worden vanuit Gedeputeerde Staten. Dat zijn onze vaandeldragers in het gebied, die hebben ons ook toegezegd, dat ook ik dat ze dat bevestigen, dat ze partij willen zijn en aan tafel willen zitten bij die gesprekken en tegenstanders, mensen die eigenlijk niet meer met elkaar willen praten toch willen bewegen om het gesprek aan te gaan. En ik denk dat daar onze maximale inspanning ligt.

: Dank u wel . Vijf jaar geleden is die motie hier aangenomen, waar ik net ook al even over sprak. Het CDA heeft toen die motie ingediend. En uw partij zat toen ook in de Staten trouwens. Die heeft dat amendement ook gesteund. Daar is dus helemaal niets van terecht gekomen hè? Waar haalt u uw vertrouwen vandaan op dit moment dat u denkt dat het nu in één keer plotseling allemaal wel beter gaat?

: Het vertrouwen haal ik uit het gegeven dat we nog niet definitief alle deuren hebben dichtgegooid. Ik merk de emotie in het gebied. Ik merk ook dat het ministerie en de initiatiefnemers de

gebaande wegen aflopen, vertrouwd reageren, voorspelbaar zijn daarin, maar het is juist aan ons om ze te bewegen, nieuwe inzichten te geven en de suggesties van je zou het op een andere manier kunnen aanpakken, nieuwe technieken, innovatie voor het voetlicht te brengen in de hoop, dat is de hoop en hoop doet leven dat er dan toch ook in die richting oplossingen worden gevonden. En dat is onze inspanning, waar ook in uitvloeisel van die motie toenertijd we ons nu zelf ook weer toe moeten verplichten.

: Dank u wel, . Ik vind het heel knap van u dat u hoop blijft houden, maar stel nou dat onze inspanningen die wij bijvoorbeeld hier vandaag met elkaar doen en de gesprekken die ongetwijfeld gevoerd gaan worden met de gedeputeerde en die ertoe leiden dat er misschien wel een beweging komt vanuit het Rijk. Zou u dan ook eventueel bereid zijn om toch misschien te vragen om misschien een kleine timeout om eventueel de boel wat op te rekken of zegt u nee van: Nee, we moeten dit pad aanhouden? Dus ik ben een beetje aan het aftasten waar uw grenzen nou eigenlijk zijn.

: Ik werp, de ChristenUnie werpt een pijltje op 2020 en de afspraken die daaronder liggen. Dus het helemaal terughalen van procedures en maar weer overnieuw beginnen zelfs met Gebiedsvisies windenergie daar moet u ons nier voor hebben. Dat laat onverlet, en u noemt dat een timeout en daar mag u van mij veertien dagen, drie weken, twee maanden nog de tijd voor nemen, dat we nog wel onze uiterste best moeten doen om op die punten die niet zijn ingevuld tot vergelijken proberen te komen tussen partijen in het gebied als we daar een rol in kunnen vervullen. U mag dat een timeout noemen, ik zeg dat dat onze uiterste inspanning zou moeten zijn en ik beluister niet anders bij het college en ik hoop dat ze dat ons willen bevestigen dat ze dat ook gaan doen. Maar dat is een inspanningsverplichting, geen resultaatverplichting en desondanks ben ik hoopvol.

Voorzitter:

: Ja voorzitter ik ben wat in verwarring. Ik hoor die zegt: Ik vertrouw op het overleg tussen de minister en de initiatiefnemers. Een van de eerste zinnen die hij heeft uitgesproken vanmiddag is dat hij van mening is dat de minister en initiatiefnemers te weinig doen. En net had u het nog over te beperkt regie van de minister. Dan vind ik het mooi dat u hoop houdt, maar ik denk dat hoop in deze niet anders dan uitgestelde teleurstelling is. Hoe denkt u nou dat wij toch regie kunnen hebben en toch nog het een en ander gedaan kunnen krijgen bij deze minister? Ik deel uw hoop in elk geval niet.

: Ja, uw sleutelwoord is regie en ik zeg dat wij ons uiterste best moeten doen om dat gesprek te blijven aanjagen. U hebt daar geen vertrouwen in en ik zeg wat ik zie op dat punt is onvoldoende. Daar hebben we onze opmerkingen over, maar ik heb desondanks vertrouwen dat men dan tot inzicht komt en uiteindelijk daarmee wel aan de slag gaat om tot het gewenste resultaat te komen. Dat is allemaal second best, want ik kan waarschijnlijk niet zo verder bij u komen dat we inderdaad al die windmolens maar gaan opdoeken of het hele verhaal maar verder gaan veranderen, want dat gaat ons echt niet meer lukken. Maar goed daar heb ik ook woorden aan gegeven in alle oprechtheid en eerlijkheid.

Voorzitter: Wilt u afsluiten?

: Ja, als mij dat vergeven is dan gaan wij dat doen, voorzitter. De ChristenUnie heeft zorg over hoe wordt omgegaan met de gerechtvaardigde belangen van omwonenden. De emoties van het gebied raakt ons en we zeggen daarover hoewel partijen het principiële diepgaand oneens zijn, wordt het overleg over wat mogelijk winst nog onvoldoende gezocht. De minister laat zich op dat punt niet van zijn beste kant zien. De brieven uit het gebied laten als rode draad zien dat op voorstellen niet wordt gereageerd en bezwaar zonder tegenbericht terzijde wordt geschoven. Ik hoor graag van de

gedeputeerde dat u alles zult doen wat in uw vermogen ligt om partijen samen te brengen. We roepen het college ook op om mee te denken bij de totstandkoming van een behoorlijke compensatieregeling. Zodat het gebied naast het zuur ook deelt in het zoet. Uiteindelijk gaat het om de leefbaarheid in het gebied. De ChristenUnie wil een eerlijke verdeling van lasten en lusten. Ik wijs op landen als Denemarken, waar het heel normaal is dat in de exploitatie voor de regio substantiële bijdragen beschikbaar komen voor de gebiedsontwikkeling en schadecompensatie. Maar ook tegenstanders in het gebied roepen wij op het gesprek over verbeteringen in de nu voorliggende voorstellen niet uit de weg te gaan. Je hoeft het niet eens te zijn of te worden om toch je invloed uit te oefenen om tot een rechtvaardige compensatieregeling te komen. En in dat verband vraag ik ook aandacht bij Gedeputeerde Staten voor de invulling van een nazorgfonds ten behoeve van de sloop van de turbines. gaf daar ook al woorden aan. GS neem dat mee in uw gesprekken. Voorzitter, de ChristenUnie stemt in met de brief en gaat akkoord om de bevindingen via het verslag van deze Staten onder de aandacht te brengen van de minister. Ik dank u wel.

Voorzitter: Dank voor uw inbreng in eerste termijn. En complimenten dat u zich allemaal een beetje binnen de tijd de inbreng doet. Ik geef dan gaarne het woord aan van de SP-fractie voor de inbreng in zijn eerste termijn. En daarna .

(SP): Beste mensen, in februari van dit jaar nog brachten Willem Alexander, u weet wel de koning, ons staatshoofd, die als zodanig de eenheid symboliseert, samen met zijn ega Maxima een bezoek aan de Veenkoloniën. Daar namen zij plaats aan een keukentafel, samen met voor- en tegenstanders van windmolens in het gebied. En gingen met die betrokkenen in gesprek. Zo kan het dus ook. En eigenlijk zat minister Kamp daar met de koning ook aan tafel. Want die koning, die handelt onder ministeriële verantwoordelijkheid. In ieder geval stak de koning zijn nek uit voor het idee dat iedereen mee moet kunnen praten over de komst van windmolens. Inmiddels weten wij dat de minister zijn besluit heeft genomen, zonder rekening te houden met de bewoners van de Veenkoloniën over wat zij daarvan vinden. En hoe moeten wij dit nu zien? Schoffeert de minister behalve de bewoners en de lokale overheden hiermee ook de koning? Spreekt de regering eigenlijk wel met één mond? Is het geen onbehoorlijk bestuur nu met het bezoek van de koning verwachtingen gewekt zijn die door de minister des konings niet worden nagekomen. Voorzitter, het lijkt me goed dit aspect in de reactie van de Provincie mee te nemen. Helemaal met steun van onze Commissaris die aansluitend aan het koninklijke bezoek duidelijk taal sprak: Ik ga stappen ondernemen, benadrukte hij. Dat er molens komen staat vast, maar ik ga echt proberen dat het er aanzienlijk minder worden en dat bij plaatsing rekening wordt gehouden met die inwoners. We hebben tijd, want pas in 2020 moeten die molens er staan. En mijn favoriet: De manier waarop het Rijk De Drentse Monden en de Kanaalstreek opzadelt met 50 windmolens is onaanvaardbaar. Aldus de Commissaris van de Koning in Drenthe , hier zit hij maar dat wist u al. En met die woorden is de SP het helemaal eens. Als de Commissaris zoiets zegt en zijn enorme netwerk in werking zet, moet dat resultaat opleveren. Wat denkt die maffe minister wel niet? Tsja, dat lijkt toch wat anders te lopen. De minister houdt voet bij stuk, passeert als een volleerde skiër alle gemeenteraden, wethouders, burgemeesters, Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en ja, ook de Commissaris. Maar het ergste van alles is dat hij zich ook niets aantrekt van de bewoners van de gebieden. En dat terwijl de meeste Nederlanders het er toch wel over eens zijn dat we over moeten stappen van een fossiele naar een duurzame energievoorziening. Windmolens, zonnepanelen, aardwarmte, biovergisting, noem het maar op. Allemaal hebben ze zo hun voor- en nadelen. Windmolens zijn momenteel nog het meest in trek bij de overheid en die wil ze dan ook de komende jaren op vele plaatsen neerzetten. En minister Kamp gebruikt daarbij de oude politieke stijl: Ik weet wat goed voor je is, ik bepaal waar en hoe het gaat gebeuren. De mensen pikken dit niet meer en eisen inspraak, ze eisen medezeggenschap. En dat vindt de SP ook. Windmolens, maar ook andere vormen van energievoorzieningen plaats je niet zonder dat je op z'n minst de betrokken omwonenden bij de besluitvorming hebt betrokken. En dan ook echt betrekken. Niet inspraakrondes houden, zeggen dat je het meeneemt en er vervolgens niets

: Voorzitter, als we kijken naar de brief die GS nu heeft opgesteld als reactie dan zijn dat allemaal punten die het inpassingsplan dichter naar de Gebiedsvisie terug moeten brengen. Op het moment dat we deze rechtszaak, dat de gemeenten die zouden winnen, met of zonder onze steun, zou de regie weer terug komen bij de Provincie en daarmee onze Gebiedsvisie leidend zijn. Ook voor GroenLinks is nog steeds de Gebiedsvisie leidend in het komen tot plaatsing van die windmolens. Dat past volledig in lijn.

: Voorzitter en hebt u dan een idee hoe die Gebiedsvisie bij die lagere overheden, gemeentebesturen, maar ook de lokale bewoners omarmd gaat worden? Want ze hebben hem in Borger-Odoorn zelfs afgewezen. Hoe gaat dat werken?

: Ja voorzitter, als de gemeenten een rechtszaak voeren om de regie weer terug te leggen bij de Provincie, neem ik aan dat ze daar gelukkiger mee zijn dan wanneer die bij het Rijk ligt. Ik ben dat in ieder geval wel en dat is in deze zaal belangrijk.

: Maar uw debat met de lagere overheden, met de gemeenten is nog verre van voorbij op dat moment. Dus uw stelling van de Gebiedsvisie windenergie zoals die er dan ligt is dan het leidende document om dan op verder te bouwen, dat kon nog wel eens zwaar gaan tegenvallen. Gelet op de reacties uit het gebied op diezelfde Gebiedsvisie.

: Ja voorzitter, niet iedereen gaat gelukkig zijn met de plaatsing van de windmolens dat weten we allemaal. Wat ik weet is dat de Gebiedsvisie en alles wat we daarin hebben uitgewerkt stukken beter is dan dit inpassingsplan. Dus als we dat kunnen realiseren zijn we altijd beter af.

: U hebt tenminste hoop en dat doet leven.

Voorzitter:

: Dank u wel voorzitter. Ja ik hoor zeggen de Gebiedsvisie moet leidend zijn, maar u weet net zo goed als ik dat wij bij de vaststelling van een Gebiedsvisie niet hebben gesproken over 150 megawatt maar over 120. Er mist dus nog 30 megawatt. Hoe denkt u die te gaan invullen dan?

: Alles waar wij hier altijd over hebben gesproken. Dat betekent dat er minder windmolens in de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn komen dan in het inpassingsplan van de minister. Dat betekent dus dat die rest of in de rest van het zoekgebied moeten komen of wat u zich ook kunt voorstellen is dat we die windmolens buiten het huidige zoekgebied laten, maar dat hangt af van steun hier in Provinciale Staten.

Voorzitter, ik zal mijn laatste alinea voorlezen. Voorzitter, in de stukken van de minister wordt meermalen benoemd dat Gedeputeerde Staten en burgemeesters en wethouders van de gemeenten verantwoordelijk blijven voor de uiteindelijke vergunningverlening op basis van dit inpassingsplan. Voorzitter, GroenLinks vindt dit inpassingsplan niet acceptabel en daarom moeten wij ook minimaal en onder protest meewerken met die vergunningverlening. En de Gebiedsvisie windenergie blijft ook het kader waarbinnen de Provincie werkt. Daartoe dien ik een motie in. Ik zal het dictum even voorlezen, als u mij dat toestaat.

Voorzitter: Gaat uw gang.

: Provinciale Staten, in vergadering bijeen, etc., etc. roepen het college van Gedeputeerde Staten op uitsluitend vergunningen te verlenen op basis van het inpassingsplan windpark De Drentse Monden en Oostermoer voorzover deze in lijn zijn met de Gebiedsvisie windenergie Drenthe, tenzij juridisch tot vergunningverlening verplicht.

Voorzitter: Maakt die deel uit van de beraadslagingen en dan treft u hem straks aan op uw Ipad. Dank voor je inbreng in eerste termijn, dan ga ik naar namens de VVD-fractie voor inbreng van zijn eerste termijn en daarna

(VVD): Ja dank u wel, voorzitter. Het is al vaker gezegd, we hebben al vele malen gesproken over dit onderwerp de afgelopen 4-5 jaar. Maar we hebben ook heel veel besluiten genomen en dat moeten we vooral niet vergeten. In grote meerderheid hebben we het zoekgebied vastgesteld. We hebben de Gebiedsvisie samen met de gemeenten opgesteld, we hebben 150 megawatt toegewezen in het Noordelijk deel, we 95,5 in Emmen toegedeeld, 41 in Coevorden. Dit hebben we ook allemaal aangenomen en vastgelegd in de Staten. En in januari heeft het college ook een brief opgesteld met instemming van ons als Staten en deze naar EZ gestuurd met een aantal voorwaarden voor plaatsing van de molens in voorkeursalternatief 3. Voorzitter, voor het project De Monden is de Rijkscoördinatieregeling van toepassing. Het is al vaker gezegd. Ik stel de vraag ook nog maar een keer aan de gedeputeerde: Kunt u duiden hoe u het heeft bedoeld in de media? U heeft een paar uitspraken gedaan, wat u daar precies mee bedoelde. Het wordt heel verschillend uitgelegd. Ik hoor het weer anders dan andere partijen. Nou we krijgen gelijk weer hele nieuwe plannen dat er geen inwoners meer hoeft te komen etcetera, etcetera. Graag wat duidelijkheid. Het heeft nogal wat onrust veroorzaakt is mijn indruk. Voorzitter, na het vele vooroverleg gaan we nu het officiële traject in met een voorontwerp. En daar mogen wij een reactie op geven. Het voorstel daaromtrent hebben wij ontvangen van het college. We hebben de afgelopen maandag ook nog een toelichting gehad van de ambtelijke organisatie waarvoor hartelijk dank. Daardoor hebben wij denk ik een goed beeld gekregen van hoe het proces gelopen is en hoe het verder gaat lopen. Het voorstel wat in de brief staat is inhoudelijk in lijn met de brief van januari en daar zijn we als VVD-fractie content mee. Ook die brief hebben wij net als velen van u ondersteund in januari. Dan had ik een opmerking over die zin in de tweede alinea, maar die is inmiddels gecorrigeerd dus die sla ik over. De punten die we als VVD-fractie ook altijd hebben ingebracht middels discussies in de Staten komen ook terug in deze reactie. We lopen ze even bij langs. Die dubbele lijnopstelling die wordt genoemd bij Drouwenermond. De VVD wil en heeft dat ook altijd gewild: maximale afstand tot de bebouwing, meer dan die wettelijke norm. Dat vinden wij heel belangrijk. Veel belangrijker als waar die opstelling nou precies zit: moet die nou in die kamer of moet die wat opschuiven. Nee maximale afstand, dat vinden wij belangrijk. Voorzitter, dan wat betreft LOFAR, de initiatiefnemers zijn daar ook al mee in gesprek. Niet sinds kort maar al heel lang en ik denk dat het ook goed is dat ze dat doen. Miljoenen zijn erin geïnvesteerd in LOFAR en er worden ook miljoenen geïnvesteerd in het project windenergie. Wat me nog niet duidelijk is en misschien dat u dat wel is, voorzitter, gedeputeerde, college: Wat is nu exact bij welke opstelling het probleem voor LOFAR. Niet dat ze zo dichtbij LOFAR moeten staan, maar wat is nu het probleem? Wanneer is er geen probleem? Wanneer is er wel een probleem en wat is het probleem dan?

Voorzitter:

: Dank u wel voorzitter. u had het over kamers doen er eigenlijk niet zoveel toe, het gaat om de maximale afstand, daar pleit u voor. Stel nou dat als maximale afstand het zo uit gaat pakken dat niet al die molens meer in dat gebied zouden passen, want we moeten bepaalde afstanden aan gaan houden. Waar moeten we dan met die molens naar toe?

: Voorzitter, diezelfde vraag heb ik zojuist ook aan gesteld en ik wil daar best antwoord op geven. Wij hebben die verdeling vastgesteld en wij gaan ons daar ook aan houden en omdat dat kan binnen dit gebied. Als ik even mijn verhaal af mag maken, voorzitter, dan kom ik ook in mijn verdere betoog nog op een aantal reacties die denk ik beantwoorden aan de vraag van

Voorzitter: We gaan straks even kijken of [redacted] het daarmee eens is, maar vervolg uw betoog.

[redacted]: Ik vermoed van niet, maar we gaan het proberen. Even zien, waar was ik gebleven. Oh ja, dan bij Nieuwediep-Musselkanaal, die benaming wordt genoemd. Volgens mij klopt die benaming niet. De noord-zuidlijn als die tenminste daarmee bedoeld wordt, die loopt niet van Nieuwediep naar Musselkanaal. Die loopt volgens mij alleen in Aa en Hunze. Of er moet een hele ander bedoeling zijn achter deze benaming, dan hoor ik dat ook graag. Want deze lijn ligt vrij dicht op de bebouwing, maar niet alleen dat, die is ook vrij nauw geplaatst op de afstand tussen de molens onderling. Dus ook daar zou ik nog eens heel kritisch naar kijken en mee willen geven om dat ook mee te nemen naar de minister toe.

Voorzitter, innovatie. Hier ligt denk ik een belangrijke verantwoordelijkheid voor de ondernemers om te gebruiken van de laatste ontwikkelde technieken. De VVD-fractie vindt ook dat de ondernemers die verantwoordelijkheid moeten nemen. En onlangs, zeer kort geleden heb ik nog met een van de ondernemers gesproken, initiatiefnemers en ze zijn daar ook mee bezig. Dat stelt mij gerust. Uiteraard moet er wel een sluitend businessplan overblijven. Want we willen uiteindelijk wel onze doelstelling van duurzame energie realiseren. En de participatie die moet verder vorm krijgen. Gisteren hebben we ook een artikel in het Dagblad kunnen lezen over Windvogel en de mogelijkheden die die initiatieven zou kunnen bieden en ik denk dat dat een goede aanzet is. Overigens is dat niet nieuw, we hebben dat in eerdere gesprekken is Windvogel al een keer de revue gepasseerd. En wat het gebiedsfonds betreft, voorzitter, ook hier verwachten we van de ondernemers dat zij verantwoordelijkheid nemen. Op dit moment is er een 'gebiedsmakelaar', laten we het zo maar even noemen, dan kom ik ook tegemoet aan [redacted], als ze dat meekrijgt, door het Rijk aangesteld die een gesprek aangaat met verenigingen van dorpsbelangen etcetera. Namens mijn fractie spreek ik de wens uit dat dit een vruchtbaar proces gaat worden. Er is heel veel gedoe geweest om de persoon etcetera, laten we nou eerst maar eens afwachten wat het resultaat is en dan pas oordelen. En ik ben ervan overtuigd als iedereen er constructief aan meewerkt, dat we dan een goed beeld kunnen krijgen over participatie, doelen die men wil realiseren via het gebiedsfonds. Maar ook van de initiatiefnemers verwacht ik hiervoor voorstellen. Voorzitter, het is op dit moment niet meer de vraag of er turbines worden gerealiseerd in het gebied, maar wel de definitieve plaats, de finetuning zeg maar en welke molens er worden geplaatst. We realiseren ons heel goed dat dit een moeilijk proces is en we begrijpen ook dat er weerstand is in dit gebied. De VVD-fractie vindt het dan ook van groot belang dat er tegemoet gekomen wordt aan de inhoud van de reactie die door het college is opgesteld. Met name om, ook in de mondelinge toelichting bij de minister erop aan te dringen kritisch te kijken naar de huidige opstelling. Met name, nogmaals, naar de opstelling van de turbines in relatie tot de afstand tot de bebouwing. Als VVD-fractie geven we de voorkeur aan een opstelling die hier maximaal aan tegemoet komt. We vragen ook aan het college van: Deelt u die mening? Voorzitter, tot slot, ik heb het al eerder gezegd laat de betrokken partijen op een constructieve manier uitvoering geven aan de invulling van de plannen. Betrokken overheden, initiatiefnemers, maar ook de bevolking. Tot zover mijn inbreng in eerste termijn

Voorzitter: Heel veel dank en keurig binnen de tijd. Dan geef ik gaarne het woord aan [redacted] van de PvdA-fractie voor haar inbreng in eerste termijn en daarna [redacted] van 50PLUS.

[redacted] (PvdA): Voorzitter, geachte aanwezigen. Vandaag ligt het Voorontwerp inpassingsplan voor ons en wordt ons gevraagd om een reactie. Een reactie op de reactie van het college. In die reactie van het college op het plan wordt in duidelijke taal uitgesproken dat er op minimaal vier onderdelen in het plan onvoldoende tegemoet wordt gekomen wordt aan de belangen van de Provincie en van de inwoners. Deze vier onderdelen zijn: de dubbele lijn bij Drouwenermond, het vrijhouden van het LOFAR-gebied, een grotere afstand tussen woningen en molens bij de lijn Nieuwediep, het gebiedsfonds en de mogelijkheden voor participatie van bewoners veel concreter

invullen. En verder wordt er nog uitgebreid ingegaan op de zeven voorwaarden zoals die zijn vermeld in de brief van het college van 15 januari van dit jaar. De hoofdlijn van het college is dat de minister in dit plan onvoldoende rekening houdt met de inhoud van die brief. Het college volgt de richting die toen is ingezet. En met niet mis te verstane bewoordingen waarbij de dubbele lijn bij Drouwenermond beoordeeld wordt als niet acceptabel. Wij ondersteunen met instemming de duidelijke woorden die het college spreekt over het missen van de balans tussen de lusten en de lasten en vanwege de grote impact op het gebied en de bewoners. Wij zijn onaangenaam verrast dat de minister eigenlijk niets heeft gedaan met de brief van 15 januari jl. Geen blijk geeft van kennis dat windparken in de Veenkoloniën tot grote onrust leiden wat betreft de effecten op het landschap, op het woongenot en op de onderlinge verhoudingen in kleine gemeenschappen. Onbegrijpelijk, zeker wanneer steeds wordt aangegeven dat de minister vooral de doelstellingen van het Energieakkoord wil bereiken en met deze werkwijze de weerstand eerder vergroot. In het Energieakkoord wordt die trouwens ook als volgt verwoord en ik citeer: Het geforceerd doorzetten van projecten werkt contraproductief. Voor het reserveren van meer ruimte voor wind op land is op lokaal en provinciaal niveau maatschappelijk en politiek draagvlak hard nodig. Einde citaat. We hebben twee vragen aan het College betreffende deze brief. Kunt u nog nader aangeven wat moet worden verstaan onder de afstemming met de colleges in de beide gemeenten? En de tweede vraag is of er al wat zicht is op de resultaten van het overleg over het LOFAR-gebied. Voorzitter, naast deze uitspraak over de reactie van het college op het Voorontwerp willen wij op twee onderdelen aanvulling geven. Het huidige landschap in de Veenkoloniën is in de loop der tijd ontstaan door de winning van turf. Het bewerken van het veen en afvoeren van de turf heeft gezorgd voor de lintstructuur in de bebouwing, de kanalen en de wegen. De ontgonnen grote open ruimten zijn door de landbouw in gebruik genomen. Volgens het Voorontwerp en ik citeer: Wordt de openheid van het plangebied vooral ervaren vanaf de randen van het plangebied (bladzijde 67 van het plan). En de windturbines zijn een 'nieuwe laag' in het landschap. En nog een citaat: En omdat de maat en de schaal van het plangebied erg groot zijn, sluit een grootschalig windpark goed aan bij het onderliggende landschap. Einde citaat. Voorzitter, zulke zinnen jagen bij mij de nekharen omhoog. Bewoners leven en wonen niet op de randen van het plangebied, ze wonen in het gebied.

Trouwens ook toeristen en passanten komen in het gebied, die blijven bij voorkeur juist niet aan de randen. Zij komen voor de openheid van het landschap en de bijzondere lintbebouwing. Met droge oren, niet met oren want waren die maar wat eerder droog. Maar met droge ogen wordt beweerd dat een grootschalig park dus goed aansluit bij de schaal van het landschap. Omdat het bij beiden om groot gaat? Het gehele onderdeel van het plan over het landschap is doordrenkt van zinnen die je met hetzelfde gemak andersom kunt zeggen. Toch is de eindconclusie dat de effecten op het landschap aanvaardbaar worden geacht. Wij willen erop aandringen om bij het onderdeel landschappelijke inpassing helder en objectieverbaar en met veel meer zorgvuldigheid aan te geven wat de afwegingen zijn om tot die eindconclusie te komen. En daarbij ondersteunen wij de opmerkingen van het college wat betreft afstand tot bebouwing en de toepassing van de nieuwste technieken om het aantal molens te beperken. En hierbij is ook aandacht nodig voor insluiting met molens zoals niet alleen bij Drouwenermond, maar ook bij Gasselternijveenschemond gebeurt. En dan een tweede punt ter aanvulling. Juist de Noordelijke provincies en zeker ook Drenthe en de Drentse bevolking hebben van oudsher grote bijdragen geleverd aan het leveren van fossiele brandstoffen. De bevolking zelf werkte in het veen en leed grote armoede. De winsten kwamen bij anderen en vooral in het Westen terecht. Of bij veenboeren in het gebied met veel grondbezit. Ook is er tot op de dag vandaag gas- en oliewinning in Drenthe.

Hiervan zijn de opbrengsten heel Nederland ten goede gekomen. De effecten op de Drentse bodem zijn nog onvoldoende duidelijk. Denk aan de aardbeving kortgeleden in Emmen. Ook wordt nog onvoldoende duidelijk in de stukken wat de negatieve effecten zijn wat betreft de vestigingsklimaat en de waardevermindering van onroerend goed. In het gebied is door ondernemers een zonneparkplan ontwikkeld. Borger-Odoorn en Aa en Hunze staan hoog op de lijst van gemeenten met productie van

zonne-energie. Kortom: er is veel betrokkenheid en creativiteit in het gebied. Er wordt niet alleen maar nee gezegd, er wordt ook gezocht naar alternatieve oplossingen. Het zou de initiatiefnemers en het ministerie sieren wanneer zij actief het gesprek zoeken en meewerken aan het herstellen van de balans tussen individueel en collectief belang. Voorzitter, afrondend, de duurzaamste energie is wat we niet gebruiken. En daarin kunnen we als Provincie met partners de komende bestuursperiode stappen zetten. En daarnaast is de overgang naar duurzame energie noodzakelijk. De effecten van het gebruik van fossiele brandstoffen op ons klimaat dwingen ons daartoe. De PvdA is van mening dat de afspraken in het Energieakkoord en de opdracht voor Drenthe daarbij uitgevoerd moeten worden. De noodzaak om resultaten te boeken is groot en zal alleen maar toenemen, gelet ook op de rapportage vorige week over het behalen van doelstellingen. De PvdA wil opnieuw met klem benadrukken dat de gevolgen voor de bewoners in het gebied als het kan beperkt moeten worden en als het niet anders kan gecompenseerd moeten worden. Wij ondersteunen daarom nadrukkelijk de uitspraak van het college dat zij hierin naast de initiatiefnemers en het Rijk verantwoordelijkheid wil nemen.

Voorzitter: _____.

_____ : Dank u voorzitter. _____, wat vindt u van de gedachte om samen met Borger-Odoorn en Aa en Hunze met elkaar, de handen in elkaar te kijken of er nog wat rek in de zaak kunnen krijgen?

_____ : Bedoelt u dan de juridische procedure? Ja, ik twijfel daar heel erg over want ik vraag me af of we dan allemaal in onze eigen verschillende rollen wel effectief blijven. De Provincie heeft een andere rol dan gemeenten in dit proces, zoals het er nu voorstaat. Ik vind dat de brief van het College, en dat meen ik serieus, harde taal bezigt even vanuit bestuurlijke invalshoek bekeken. **Bewoners zouden het graag nog veel liever harder willen zien. Maar bestuurlijk worden hier forse uitspraken gedaan.** Vervolgens moet er wel weer overleg plaats vinden. Ik ben bang dat als de Provincie zich in een juridische procedure stort, overleg dan ook eigenlijk niet meer nodig is. Dus dat je dan als Provincie niet meer effectief in het overleg kunt staan. Dus ik zou zeggen doe ze allebei. Laat vooral de gemeenten die procedure voeren. Ik ben ook heel benieuwd wat eruit komt. Laat de Provincie bestuurlijk een pittige brief sturen en vervolgens in het ambtelijk en het bestuurlijk overleg stappen zetten. En kijken wat er vervolgens uit de beide sporen aan resultaten komt.

_____ : Ik heb toch nog even een vervolgvraag. Maar waarom gaan we niet gewoon proberen? Waarom slaan we de handen niet in elkaar en zeggen we: We gaan samen voor die inwoners van Drenthe staan?

_____ : Ja, ik denk dat je dat evengoed doet. U koppelt dat aan als je maar samen een juridische procedure gaat doen, laat je daarmee zien dat je voor de inwoners van Drenth staat. Ik denk dat je dat evengoed doet en juist misschien nog wel beter en effectiever kunt doen wanneer je als Provincie zegt: Wij gaan vanuit onze verantwoordelijkheid op het spoor lopen, dus bestuurlijk stevige taal, maar wel geen juridische rem erop leggen. Niet tot de situatie komen van: Het is onder de rechter, we hoeven niets te overleggen met elkaar. Dus dit kanaal hou je open en de gemeenten kunnen op dit moment heel goed juridische stappen wel zetten, wanneer zij dat zouden willen. Dus, ik denk dat je niet kunt zeggen, want dat is een beetje uw conclusie: Nou als je dat niet doet, dan ben je dus eigenlijk niet voor de inwoners bezig. Die deel ik niet.

Provinciale Staten Drenthe

Voorzitter:

: Ja voorzitter, ik kan de inhoudelijke analyse van de brief van de Partij van de Arbeid, die kan ik onderschrijven. Ik vraag me alleen af: zegt: In januari is een brief gestuurd, het is onbegrijpelijk dat daar niks mee gebeurd is. Wat is dan uw verwachting dat er gaat gebeuren als we weer een brief sturen, dat dat wel tot actie gaat leiden?

: Nou, dat is heel moeilijk te voorspellen. Ik denk en er is ook nog weer een debat geweest in de Tweede Kamer met name over de Veenkoloniën, u weet het ongetwijfeld ook. In dat debat is ook nog weer een motie aangenomen, waarin de minister er is op aangesproken van de bezwaren, als er zienswijzen en reacties komen, neem die echt serieus. Nou dat heeft dan een beetje een politieke betekenis, maar het is wel iets waarmee tegen de minister wordt gezegd van dat kun je niet steeds naast je neerleggen. Ik vind ook je moet altijd blijven proberen, dus ook al denk je nou ja het levert niks op, als je het niet gezegd hebt heb je het niet gezegd. Dus wat hier gezegd is en ik meen dat toch serieus en ook de VVD zit in ons college, het gaat wel naar hun minister. Ik vind het echt heel goed dat het college die lijn van 15 januari doorzet, ongeacht of je nou zeker weet of dat wel of niet resultaat oplevert. Een beetje de druppel op de steen of zo? Kijk de minister is wel een beetje een Tefal-mannetje: ergens wil hij ook doelstellingen behalen.

Voorzitter: Hier geen reclame maken.

: Voorzitter, we gaan geen reclame maken.

Voorzitter:

: Ik hoop dat u vanmiddag nog wel met ons serieus naar onder andere onze motie wil kijken of we toch niet wat meer moeten doen dan alleen maar deze brief sturen.

We kijken altijd serieus naar moties. Dus daar gaan we over in gesprek.

Voorzitter:

: Voorzitter, even over het tweesporenbeleid wat voorstaat. De brieven, de brief van januari en van nu. Het zijn brieven die in elkaars verlengde liggen, ik constateer eigenlijk dat er toch op dat spoor wel een stootblok staat waar we nu op gebotst zijn. Namelijk de minister heeft de brief van januari niet voldoende meegenomen. Dat zijn uw eigen woorden. En het andere, de juridische kant van de zaak. U zegt: Wij zouden niet mee moeten doen om onze positie als Provincie te kunnen handhaven, maar mij bekruipt het gevoel dat we dan feitelijk ook zeggen: Laten vooral die gemeenten die rechtszaak voeren, laat die voor ons de kastanjes uit het vuur halen en als ze winnen hosanna, dan gaan wij aan het stuur zitten en mogen de gemeenten op de achterbank. Is dat wat u bedoelt?

: Nou, ik weet niet waar de kastanjes het heetst zijn. Ik denk dat ze in beide sporen even heet zijn, want ook het bestuurlijk overleg en het ambtelijk overleg moet niet onderschat worden waar het om hete kastanjes gaat. Dat wordt pittig. Het is niet zo dat je dan kunt zeggen als je nou maar naar de rechter stapt dan kies je de weg die het meeste vechtlust kost of die het meeste ook op kan brengen. Ik bedoel een rechter maakt een afweging. Voor een rechter maakt het niet uit of wij als Provincie ook meedoen. Een rechter beoordeelt op de inhoud. Daar doet die een beoordeling op en niet op hoeveel organisaties die uitspraak vragen. Dus ik denk niet dat, nou ik zou het zo niet willen kwalificeren, laat ik het zo zeggen. Ik vind dat de kastanjes overal nogal heet zijn op het moment.

: Voorzitter, het gaat mij er niet om hoeveel mensen er meedoen aan een geding, maar het gaat erom welk signaal geven wij als gezamenlijke overheden af naar de mensen in Drenthe, niet aan de rechter. Met u goedvinden een korte vergelijking maken. Als Rijkswaterstaat een weg gaat

aanleggen, dan gaan ze naar de eigenaren van de grond en zeggen ze van: Wij willen graag die grond van u kopen middellijk. Maar we hebben ook de onteigeningsprocedure opgestart. En dat is een hele normale gang van zaken. Het feit dat wij tegen de minister zeggen: Wij gaan in kort geding laten toetsen, want feitelijk is het dat, of de Rijkscoördinatierегeling van toepassing is, sluit niet uit dat we gewoon met de minister in gesprek blijven. Als de minister op dat moment zegt: Dat doe ik niet. Dan is hij als minister ook geen knip voor de neus waard.

: Ik ervaar dat toch anders. Ik bedoel ik vind het ook niet terecht om te zeggen van, dat ben ik echt niet met u eens, dat u zegt van: Als de Provincie niet meedoet met dat proces dan geven ze daarmee eigenlijk het signaal af aan de inwoners dat ze, nou dat het ze eigenlijk niet kan schelen, bij wijze van. Dat is een beetje wat u zegt. Ben ik niet met u eens. Ik vind dat in de brief die er van het college er nu ligt. En nou wat ik tot nu toe heb geproefd van de ondersteuning van het college, een duidelijk signaal naar de inwoners gaat, maar ook naar de minister over inhoudelijk hoe we hier nu instaan op dit moment in de procedure. En ja, ik deel uw mening gewoon niet. Zo simpel is het.

Voorzitter: []

: Ja dank u wel, voorzitter. Voorzitter ik hoor [] aan het begin van haar betoog zeggen van: Betrokkenheid, draagvlak is cruciaal, cruciaal. Aan het eind van uw betoog heeft u dat gereduceerd tot: Nou ik ga er alles aan doen om het zoveel mogelijk te beperken. Betekent dat eigenlijk, tussen die twee uitersten, dat u daarmee zegt van: Democratisch leek het nergens op, maar aan het eind van de dag gaan we gewoon akkoord.

: Nee, nee, dat zeg ik natuurlijk helemaal niet, maar dat weet u ook wel en daarom vraagt u het. Wat ik heb, ik heb geciteerd van wat er in het Energieakkoord zelf staat. Dus dat men zegt om doelstellingen te behalen is draagvlak, politiek en maatschappelijk, hard nodig. En dat vind ik ook. En als je terugkijkt naar de procedure, dan kun je zeggen van: Nou daar lopen allerlei dingen door elkaar heen. De Rijkscoördinatierегeling, de Crisis- en herstelwet is helemaal niet gericht op maatschappelijk draagvlak. Dat is een economische regeling om infrastructurele projecten door bundeling van inspraakprocedures met enige vaart gerealiseerd te krijgen. Daar zit niet ten principale in van: Wat vinden bewoners van het gebied ervan. En vandaar dat ik, ik ben daar heel ongelukkig mee met die regeling. Ik vind dat in dit verband een regeling die er helemaal niet zou moeten zijn, maar hij is er, we moeten het er mee doen. En vandaar dat ik zeg van: dat zou, dan is dit niet een reden om te zeggen van: Nou dat leggen we dan even naast ons neer en aan het eind doen we het toch weer lekker zo. Daar herken ik me totaal niet in.

: Dank u wel. Ik begrijp dat u daar helemaal mee akkoord gaat dat vanaf het begin de bewoners niet een democratische plek in het proces hebben gekregen. Dat zeg u.

: Ik zeg dat hier verschillende actoren, want het is net een schaakbord, er staan allerlei stukken met verschillende waardes. En in dat spel, en in de spelregels die daar gehanteerd worden, is het heel moeilijk om zeg maar vanuit gelijkwaardigheid met elkaar tot een eindresultaat te komen. Dus ik zeg alleen dat de RCR dat proces eigenlijk nog meer bemoeilijkt. Dat zeg ik.

Voorzitter: []

: Ja voorzitter, dank u wel. Nu raak ik toch echt een beetje in verwarring, ja echt wel. Want u zegt: Eigenlijk is die regeling, die RCR, of in ieder geval dat maak ik uit uw woorden op, daar bent u heel ongelukkig mee, zegt u zelf. Afijn, dan denk ik dan ligt er misschien een kans om eens te kijken of die RCR-regeling aangesproken zou kunnen worden door ons. Want wij gaan straks iets vinden van een motie. Uw partij zou daar zelfs cruciaal in kunnen zijn qua aantal. En dan zegt u:

Ik ben doodongelukkig met die regeling maar we gaan er verder niets aan doen. Ik ga het hier even roepen, maar ik doe er verder niets mee. Zo komt dat een beetje op mij over.

: Dat is jammer dat het zo bij u over komt. Dan luistert u ook niet helemaal goed naar wat ik zeg. Ik kies gewoon, ik zoek naar de manieren om het effectiefst mogelijk te zijn in de fase van de regeling waar we nu zitten. En het is gewoon een feit die RCR die is er. En minister Kamp zegt gewoon: Die is gewoon van toepassing. Punt. En dan kunnen we daar heel veel energie in stoppen om dat allemaal van tafel te krijgen. En ik pleit ervoor, maar ik ben ook heel benieuwd naar de reactie van het college daarop, ik pleit ervoor om beide kanalen te benutten. En op beide kanalen zeg maar maximaal invloed uit te oefenen om te kijken of we dit anders voor elkaar kunnen fietsen. Dat is wat ik zeg.

: Dank u voorzitter, maar dat is toch, dat hoeft elkaar toch niet te bijten. We kunnen het één doen en het ander hoeven we toch niet te laten.

: Mijn betoog is juist dat dat wel elkaar kan bijten, omdat wanneer je als bestuurder ook in een juridische procedure gaat stappen tegenover zeg maar een bestuurder die een bestuurslaag hoger zit, dan ga je wel degelijk je eigen positie aantasten. En dat is mijn overtuiging. En wat ik dan gewoon niet snap aan u, als ik ook even terug mag reageren. Mag dat ook voorzitter? Mag ik terug reageren?

Voorzitter: Dat heeft u niet geleerd in die masterclass en dat gaan we hier ook niet doen. Het gaat al zo goed.

: Ik heb nog 58 seconden. Nee, maar wat ik niet snap is het waardeoordeel wat eraan gegeven wordt. Want omgekeerd als u mijn woorden hoort, kunt u zich er iets bij voorstellen dat je inderdaad als je op meerdere wegen naar Rome gaat, dat je er dan uiteindelijk via één weg ook uiteindelijk wel komt? Dat wij van tevoren niet kunnen zeggen welke weg dat zal zijn. Stel dat de juridische procedure niet leidt tot de gewenste uitspraak. Dan hebben we in ieder geval dat andere kanaal om maximaal invloed uit te oefenen op een betere inpassing dan nu voorligt.

: Ja, wij kijken daar misschien net wat genuanceerder naar, want wij denken dat zowel het een als het ander kan. Dus dat is een verschil van opvatting.

: Ja, dat zeg ik nu ook, we zijn eruit.

Voorzitter: Dan dank ik u heel hartelijk voor de inbreng in eerste termijn en geef ik gaarne het woord aan [] voor de eerste termijn van de fractie 50PLUS en daarna geef ik het woord aan [], fractie D66.

: Voorzitter, dank u wel. Vanochtend, dames en heren, stonden er weer van die typische overheidsadvertenties in de krant. En u heeft het vast allemaal gelezen, onderaan stond het zinnetje: U kunt geen bezwaar indienen. Dat vond ik tekenend en illustratief voor dit hele dossier. Nou worden wij niet gehinderd door enige voorgeschiedenis als nieuwkomende partij, maar ik vond het zeer opvallend. Maar waar het in feite om draait, voorzitter, is de vraag of je ermee kunt leven dat nu al een paar jaar kennelijk de democratie in onze provincie buiten spel is gezet. Dat is immers wat die beroemde Rijkscoördinatierегeling doet. En vanuit het oogpunt van het kabinet ook nog wel begrijpelijk. Het kabinet heeft zich immers verplicht bepaalde doelstellingen te halen en dan wil je niet opgehouden worden door lagere overheden, laat staan burgers. Het kabinet weet immers dat dit soort projecten altijd weerstand oproept. En dan wil je niet voor de voeten worden gelopen door zoiets vervelends als democratie. En nogmaals daar is wat voor te zeggen als je verantwoordelijk bent voor nationale belangen. En dus heeft die minister er eerst voor gezorgd dat er op een keurige,

democratische manier een meerderheid in de Tweede Kamer was voor de Rijkscoördinatierегeling. Technisch, juridisch, procedureel is het allemaal keurig afgedekt. Maar democratisch? Natuurlijk niet. Demos dat betekent nog altijd van en voor het volk. En uitgerekend het volk is monddood gemaakt, gepasseerd, buiten gesloten, genegeerd. En daar wringt al een paar jaar de schoen. Bij dit soort grootschalige ingrepen in het landschap, maar ook in de streekcultuur, in de levens van een hele bevolkingsgroep ga je juist de democratie volledig toepassen. En dat betekent dat je begint bij de bevolking, die spreekt zich als eerste uit. En die uitkomst, zelfs als die in meerderheid tegen zou zijn, kan vervolgens bij de bestuurders alsnog leiden tot het doorzetten van de plannen. Maar dan is wel de juiste volgorde gevolgd. En daarom zegt mijn fractie tegen dit college: Wilt u de eigen burgers recht in de ogen kunnen blijven kijken, dan kunt u niet anders dan tegen de minister zeggen: Zo doen we niet langer mee, het moet over. En dan hoor ik u nu al denken: Allemaal mooi, maar dan komen ze er dus gewoon. Dat zou best kunnen, maar dan heeft u wel laten zien dat het respect voor de mensen voor wie u hier zit u meer waard is dan een juridisch trucje.

Voorzitter:

: Voorzitter, een heel betoog over democratie, prachtig, en de RCR is daar de kwade genius in het hele gebeuren. Verhindert de democratie. Maar nu even terug. U onderbouwt dat met het verhaal van: U moet helemaal terug en u moet het volk vragen om een reactie te geven. Mijn vraag aan u is: Hebt u de afgelopen jaren, een optelsom van reacties, niet al voldoende reactie uit het gebied gehad om te weten hoe mensen daarover denken? En wat zou dan nog werkelijk effectief kunnen zijn aan het helemaal overnieuw doen van de procedure?

: Nou in ieder geval aan ons gevoel van eigen respect, want ik wijs u erop dat dat besluit in de Tweede Kamer, dat is ooit genomen, toen wisten wij nog van niks, laat staan de gemeenten, laat staan de bevolking. En dat is over onze hoofden genomen. Daar gaat het fout en op het moment dat je dan bij een bevolking wel komt om te. Het stond letterlijk in de opdracht: Gaat u dan als Provincie even de draagvlak ophalen. Zo werkt dat natuurlijk niet. Op het moment dat je bij een bevolking binnenstapt in een zaaltje en je zegt van: Dit krijgt u, we gaan u nog even vertellen hoe het uit zou kunnen pakken en welke varianten er zijn, maar het besluit is genomen. Dan begin je op dat moment op een verkeerd spoor. Dat deugt niet. Je begint eerst te vertellen met de bevolking wat je van plan bent en dan gaat de regering maar besluiten wat ze wil wetende en kennis hebbende van alle opvattingen en bezwaren van voorstanders of wat er maar is. En dan ga je dat proces in. Nu is het resultaat dat er sowieso bezwaren komen en de minister sowieso geconfronteerd wordt met lange gerechtelijke procedures. Voor een rechtbank ben je altijd sterker als je kunt zeggen: Wij zijn bij de bevolking begonnen. Dus het is ook nog een beetje een domme aanpak.

: Voorzitter, maar al snel in uw eigen betoog komt u heel snel op dat snijpunt van die meningsvorming en besluitvorming. Namelijk, dat u zegt: Ook al gehoord hebbende die bevolking en ze zijn massaal tegen, dat geluid dat hebben we ook de afgelopen jaren binnen gekregen, dan kunnen die bestuurders, het zijn uw eigen woorden, toch een contrair besluit nemen en doorgaan op de zelf geformuleerde uitgangspunten en uiteindelijk met het eigen doel voor ogen. Ja, wat bent u nou aan het doen? Want dan wilt u net die voorfase nog even overnieuw doen om dan vervolgens op dat kruispunt van die meningsvorming en besluitvorming toch maar weer dat spoor te volgen. Of beluister ik nu echt iets anders bij u?

: Nee hoor, omdat het daar had moeten beginnen. Kijk op het moment dat je in een zaaltje zit en er komt een gedeputeerde of iemand anders van een lager niveau die komt je dus een plan vertellen, dan kom je erachter dat je kunt vinden wat je wilt, maar het besluit is genomen. Dat klopt niet. Dat is mijn enige betoog. Dat deugt niet, dat moet je niet willen.

: En binnenkomen van: Mogen wij wat tegen u aanhouden, gelet op het klimaat en dergelijke moeten wij wat. En dan ophalen van: U bent daar tegen en dan gaan we toch door? Wat verandert er nou aan die hele besluitvorming? Laat staan op het moment waar we nu staan. Waar we het hebben over zienswijzes, een heel democratisch ingericht proces. We kunnen zienswijzes geven op alle plannen die er zijn ontwikkeld. Wat verandert daar nou aan?

: Ja, het gaat om het principe, democratische partij zou dat moeten aanspreken. Op het moment dat je in de zaal zit en je krijgt te horen: Hier gaat het over en wij komen bij u om u hierover voor te lichten en van alles en nog wat te vertellen, maar één ding: U gaat er niet meer over. Het besluit is genomen en dat gaat door. Dan wringt het vanaf dat moment en vanaf dat moment is het een scheef proces. Ik zeg alleen maar: Dat moet je niet willen. En mag ik u erop wijzen dat in het westen van het land waar windmolenplannen op zee gepland staan, 10 kilometer uit de kust. Daar wordt eerst de bevoking gehoord. Iedereen tegen natuurlijk, maar dat terzijde. Het gaat mij om het principe. Waarom daar wel en hier niet?

: U geeft dus eigenlijk antwoord op uw eigen betoog, namelijk wat er ook gebeurt, hoe je het ook aanpakt, en daar kun je principieel over van verschillen, maar dat je uiteindelijk wel bereid moet zijn tot besluitvorming te komen. En in dat proces van besluitvorming de juiste dingen nog een keer moet accentueren en zegt: Kunnen we niet beter op die en die manier compenseren, draaglijker maken, zodat je lusten en lasten beter verdeelt. Daar komt u uiteindelijk wel op uit, hè? Ja. Bedankt.

: Dat kan, maar dat heeft u dat netjes gedaan. De bevolking weet dan wat ze tegen u gezegd heeft, vervolgens vindt hier bijvoorbeeld de besluitvorming plaats en zeggen we van: Ja, er was een meerderheid tegen, maar we willen voldoen aan duurzaamheidsdoelstellingen, energiedoelstellingen, enzovoorts. We passen het zo en zo aan en we beslissen, als er zo gestemd zou worden in meerderheid toch om het door te laten gaan. Dan zegt de bevolking: Ok, wij hebben gezegd wat we vonden, daar is het begonnen, en uiteindelijk hebben onze vertegenwoordigers toch anders besloten. Dat is echte democratie.

: U klinkt heel aardig. Dat laatste betoog van u daar heb ik zo mijn twijfels over. Of het zo indaalt in een gebied en in de meningsvorming onder ander over het overheidsoptreden. Volgens mij bent u nou iets aan het heel principieel op tafel aan het leggen, maar per saldo levert het niets op.

: Ga het de burgers maar eens vragen.

Voorzitter: Vervolg uw betoog. Oh, u heeft uw betoog afgerond, dank u wel. Dan geef ik gaarne het woord aan [] voor de inbreng van de D66-fractie in eerste termijn. En afsluitend aan [] van de PVV-fractie.

: In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. Voorzitter, geachte aanwezigen, wie kent deze uitspraak niet? En alstublieft laat deze uitspraak ook maar eens een keer waar zijn. Kijkend naar het verleden, een kort historisch overzicht wat betreft die hele winddiscussie. In 2010 zijn er hier stappen gezet en beslissingen genomen en die beslissingen hebben grote impact gehad op Drenthe en haar bewoners. En nu lijkt het haast onomkeerbaar. In de PS-vergadering van 2 juni 2010 is dus de toenmalige Staten, dat bestond toen trouwens uit 6 partijen nu zijn het er 10, de zoekgebieden voor Drenthe vastgelegd: de Veenkoloniën en de Zuidoosthoek. Er was op dat moment in 2010 sprake van een taakstelling van 200 megawatt. In de loop van de tijd is er steeds een aantal megawatt of wattjes, hoe je dat ook maar noemt, aan toegevoegd en nu is de opgave 285,5. Aanzienlijk meer dan in 2010, 42,5% meer zelfs. Voor de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze was de taakstelling 120 megawatt al die tijd, is inmiddels 150. Op dat moment in 2010 was er eigenlijk weinig weerstand. Mede doordat er pas in het allerlaatste stadium, vlak voor de

commissievergaderingen van mei 2010, zichtbaar werd in welke gebieden windturbines geplaatst zouden gaan worden. Naarmate het steeds duidelijker werd wat er zou gaan gebeuren, groeiden de zorg en het verzet tegen de ontwikkelde plannen en de gevolgen daarvan. En dat, voorzitter, lijkt ons niet verwonderlijk. In de afgelopen Statenperiode, 2011-2015 toen zat D66 er trouwens wel in, is er menigmaal gediscussieerd hier in de Staten. Over de hoogte van de molens, over de afstanden van de molens tot de woningen, over compensatie, over planschade. Daarnaast heeft D66 altijd nadrukkelijk gepleit voor de noodzaak van een grotere betrokkenheid van de bewoners, bijvoorbeeld via mediation. En ook hebben wij ons sterk gemaakt voor verruiming van de zoekgebieden. We hebben getracht via amendementen en moties het stagnerende proces te beïnvloeden om op deze wijze inwoners en hun bezwaren serieus te nemen en aan te pakken. Veel woorden zijn hier gewisseld in vaak heftige en emotionele debatten. En D66 vindt het nog steeds jammer dat het is gebeven bij veel woorden. In 2011 is er in opdracht van de Provincie Drenthe en de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn een groot aantal gesprekken en interviews afgenomen over de Gebiedsvisie windenergie door het bureau Elzinga en Oterdoorn. Veel is gezegd in dat rapport en op dat moment leek het ook dat de uitkomsten duidelijke handvatten zouden kunnen zijn voor het vervolgtraject. Ik heb hier een deel daarvan, daar staan allerlei zorgen, opmerkingen, aanbevelingen, ideeën, talrijke. En we kunnen met elkaar vaststellen dat daarmee niets is gedaan. Niet door de initiatiefnemers, niet door het Rijk, maar ook niet door de Provincie. Terugkijkend en samenvattend zou je kunnen zeggen dat het proces van die jaren zich kenmerkt door het niet nakomen van afspraken, door het ontbreken van transparantie, door gemiste kansen, door een over u zonder u en juist dit is het gevoel, voorzitter, dat bij de inwoners van de zoekgebieden is blijven hangen. Het heeft de relatie overheid en inwoners absoluut geen goed gedaan. En in plaats van dat we met elkaar in dialoog zijn, ontbreekt het aan vertrouwen en cynisme ten aanzien van de overheid heeft de overhand gekregen. We maken een stap naar het heden en zien een duidelijke en vastberaden minister Kamp op koers, die met handen en voeten is gebonden aan het Energieakkoord en de uitvoering daarvan via de RCR-regeling de zeggenschap over het veenkoloniale gebied heeft overgenomen. Inwoners en bestuurders lijken buiten spel te staan. Maar wij zien ook een krachtige en ons inziens zeer kritische reactie op het Voorontwerp inpassingsplan van dit college en daar zijn wij heel blij mee. Dat wou ik wel even noemen. En wij willen dan ook als D66 het college complimenteren met deze kritische houding welke een breuk lijkt met de opstelling van GS van de afgelopen jaren. Wij lezen in uw reactie een grote zorg over een aantal zaken. Ik noem er een paar: de dubbele lijnopstelling is al genoemd, de effecten op het LOFAR-gebied, het ontbreken van innovaties en dergelijk. U spreekt van een dilemma tussen het algemeen belang en het individuele belang. U gebruikt in uw reactie stevige taal: niet acceptabel, wij vragen u met klem en wij dringen erop aan dat. Een heldere brief van dit college waaruit zorg en betrokkenheid met de inwoners van Drenthe spreekt. En nogmaals dit lijkt een heel andere toon dan in de vorige periode en dat waarderen wij zeer. Maar hoe nu verder naar de toekomst toe? In de reactie van GS lezen we enkele quotes: een essentieel uitgangspunt dat niet aan weerszijden van dorpslinten windturbines worden geplaatst, bij de VK1 (dat is het voorkeursalternatief 1 inpassingsplan) neemt de Provincie afstand van verdere besluitvorming over de totstandkoming van het windpark, maar onze vraag is eigenlijk wel wat bedoelt u nou eigenlijk met deze uitspraken, meneer gedeputeerde Stelpstra. En gaat dat ook ergens naar toe? Welke consequenties gaat u verbinden aan uw stellingname? Op pagina 4 van de brief van GS: Wij doen ons uiterste best om het Rijk te overtuigen. En wij vragen u dan ook: Waar ligt voor dit college dat uiterste wat u in uw brief benoemd? Hoe ver is dit college bereid te gaan? En aansluitend op dat voorgaande: Bent u dus ook voornemens om samen met Aa en Hunze en Borger-Odoorn een rechtszaak aan te spannen teneinde de RCR-regeling van tafel te krijgen? Samengevat: welke consequenties trekt u uit uw stevige stellingname in deze brief aan de minister. De resultaten uit het verleden, gebrek aan vertrouwen en cynisme, die resultaten zijn hopelijk geen garantie voor de toekomst. In de opvatting van D66 kunt u, vooral GS maar ook wij hier in de Staten, wij kunnen een brug slaan. De vraag is echter waar gaat die

Provinciale Staten Drenthe

brug naartoe? Gaat u een brug slaan naar minister Kamp en het ministerie van EZ of gaat u wellicht een brug slaan naar de gemeenten en de inwoners van Drenthe. Dank u wel.

Voorzitter: Ik dank u voor uw inbreng in eerste termijn en dan tot slot geef ik gaarne het woord aan [] voor de inbreng van de PVV-fractie in de eerste termijn.

(PVV): Dank u wel meneer de voorzitter, dames en heren. Hier staan is een beetje vreemd, want ik voel me net een gans die mag meepraten over het kerstdiner en daar hebben we geen zin in en dat doen we dus ook niet. Wat ik wel constateer. Wat is er? Een gans of kalkoen dat maakt niet uit, voor wie niet wil meepraten over het kerstdiner. Maar de tijdsdruk is weer aanwezig. Een tijdsdruk waarin je moet reageren op een plan, die kort is. Die er ook toe leidt dat wij een procedure afspreken waarin het onmogelijk is dat mensen inspreken. Ik ben gebeld door mensen die hier graag hadden willen inspreken, maar vanwege het feit dat dit een Statenvergadering is kan er niet ingesproken worden. We hebben geen commissievergadering, dat zou dan wel kunnen. Maar dat past in de sfeer waarin we met dit dossier zijn bezig geweest. Want veel, ik zou bijna zeggen de situatie waarin wij nu verkeren, lijkt erg op wat burgers in de zogenaamde inspraakbijeenkomsten in het veenkoloniale gebied hebben meegemaakt. We formuleren een reactie of we stemmen in met een reactie terwijl we weten dat het weinig zoden aan de dijk zal zetten. Het plan gaat sowieso door wat kun je er nog tegenin brengen? In de vorige Staten was duidelijk dat dit plan uitgevoerd moest worden, wij hebben van het begin af aan gezegd dat we dit slecht vonden. Ik ga niet de discussie opnieuw beginnen over nut en noodzaak, wat ons betreft de onzin van de windmolendiscussie en ik wil alleen nu maar constateren dat er geen draagvlak is voor onder de bevolking. Dat de gemeenteraden van Aa en Hunze en Borger-Odoorn worden genegeerd. En dat zij ook de plannen hebben afgewezen. De Provincie als regievoerder over de omgeving, de eigen omgeving buiten spel is gezet. De meest basale regels over besluitvorming worden hier geschonden. Buiten zetten of uitsluiten van de burgers, over u zonder u, de Provincie en gemeenten buiten spel gezet, ook besluitvorming door het ministerie van EZ zonder u. De rondes zijn fasen in een besluitvormingsproces waarvan het einde vastligt. De formele weg wordt gevolgd. Met reacties, zienswijzen gebeurt zelden iets. Dat is niet alleen nu, maar dat is in de procedures die het Rijk hanteert vaak het geval. Inhoudelijk blijft het zoals het is, alleen als er grote problemen dreigen voor de betreffende bestuurder of minister dan wordt er bijgestuurd en komt er een kleine wijziging in het plan. Voor wie meent dat democratie meer omvat dan verkiezingen is dit een ondemocratische besluitvorming. Burgers en decentrale bestuurders en raadsleden voelen zich miskend. De doelstelling van windenergie zijn heilig voor het ministerie van Economische Zaken. Alles moet daarvoor wijken, er wordt alleen zaken gedaan met initiatiefnemers en kleine groepen parallelle belangen. De windturbines, als iemand die illusie zou hebben dat ze geplaatst worden vanwege duurzame energie, die zijn dan heel naïef. Ze worden geplaatst vanwege gegarandeerde opbrengst. Sterke lobby vanuit de agrarische sector heeft een extra opbrengst voor boeren voor elkaar gekregen. De Haagse stolp laat weer eens zien dat Den Haag tegenover de regio staat. De Haagse overheid wantrouwt de burger, want die gaat er zonder meer van uit: Als je hun iets vraagt, dan wordt er toch gezegd: Allemaal mooi maar die dingen moeten niet in mijn tuin of achter mijn tuin plaatsvinden. De overheid denkt ook dat burgers dom zijn en dat ze het grote doel niet zien en begrijpen. De overheid is niet oprecht geïnteresseerd in soft aspecten als vertrouwen, transparantie, draagvlak en sociale cohesie. Laten we doen wat we eigenlijk al lang hadden moeten doen, namelijk transparant, open en eerlijk zijn en het bestuursrecht toepassen naar zijn bedoelingen en niet misbruiken om eigen plannen door te voeren.

Voorzitter:

[] : Voorzitter, mag ik [] vragen over welke burgers hij het heeft in dit betoog.

_____ : Dat is voor u misschien verrassend, maar dat zijn burgers die in het betreffende gebied wonen.

_____ : Ok, u versmalt het maar.

_____ : Ik vind het een heel groot gebied en die burgers daar zijn we zeer bezorgd over. Ik heb het niet over de burgers in Nederland.

_____ : En de rest van Nederland. Want, we gaan erbij zitten en kijken naar wat er gebeurt. Uitkomsten maar afwachten.

_____ : Ik heb het niet over. Ik heb het in de provincie Drenthe over die gemeenten, trouwens ook nog de mensen over de grens heen Stadskanaal. Die hebben er ook erg veel last van, die hebben dat ook allemaal aangegeven.

_____ Kortom de PVV sluit burgers uit namelijk de rest van Nederland.

_____ : Ik sluit helemaal niemand uit, maar sommige burgers hebben bijzondere aandacht nodig. Dus nu als eerste wat ons betreft de Wet op de ruimtelijke ordening naar de geest interpreteren. En er zijn volgens ons twee belangrijke dingen staat erin. Plannen moeten economisch en maatschappelijk uitvoerbaar zijn. Het eerste, economisch uitvoerbaar, daar hebben we de businessplannen voor en dan wordt er keurig voorgerekend wat de opbrengsten zijn. En vanwege die opbrengsten die over het algemeen 6% zijn, zijn die plannen heel aantrekkelijk voor mensen om in te investeren. Maatschappelijk uitvoerbaar is nu vertaald als: als er maar voldaan wordt aan de formele regels, als er maar inspraak is, als je kunt reageren, als het ter visie gelegd wordt, vragen om zienswijzen. Als dat in orde is, dan zijn plannen maatschappelijk uitvoerbaar, want er is heel veel ruimte geweest om te reageren. Professor Herman Bröring die in die uitzending zat van De Monitor heeft dit genoemd een onfatsoenlijk besluitvorming. De commissaris heeft trouwens iets anders gezegd dan onfatsoenlijk, die heeft volgens mij gezegd: Een mislukt besluitvormingsproces. Het is alleen gek dat we dan met het resultaat van dat besluitvormingsproces verder gaan. Wat kunnen we doen? Wij vinden het allerbelangrijkste het vertrouwen terugwinnen van de burgers, de bestuurders en de gemeenteraadsleden van Aa en Hunze en Borger-Odoorn. We moeten hen steunen, niet alleen moreel, maar ook formeel in hun strijd tegen de Rijkscoördinatie-regeling. Zij zijn buiten spel gezet, maar wij eveneens. Er waren meerdere aanvragen voor minder dan 100 megawatt volgens ons, die zijn aan elkaar gekoppeld, zodat samen een aanvraag van meer dan 109 megawatt ontstond. De motivering van de initiatiefnemers was oorspronkelijk: in het belang van een goede, maatschappelijke inpassing. Even aan herinneren, die goede maatschappelijke inpassing ging toen over 500 en 600 megawatt waarvoor de initiatiefnemers de ruimte kregen om molens te plaatsen. Technisch gezien is het volgens ons geen eenheid. Dat hebben we op de bijeenkomst ook gevraagd. De aanvragers kunnen ook nog besluiten over eigen molens en hebben allemaal een eigen stopcontact. Maar goed dat moet de rechter maar uitmaken of het terecht is dat de Rijkscoördinatie-regeling hier wordt toegepast. En wij zijn heel benieuwd, maar optimistisch over de uitslag. Maar het is goed om nog even te zeggen over dat draagvlak heb ik in ieder geval vaak gepraat en altijd genoemd dat 76% van de mensen in het gebied tegen is. Maar misschien is het ook goed om te zeggen: Wie zijn er nou eigenlijk voor? Als je dat draagvlakonderzoek ziet, zijn 10% van de mensen zijn daarvoor en niet meer. Maar toch gaan we ermee door. Volgens ons, de PVV, zou PS moeten besluiten om EZ duidelijk te maken dat PS de regie terug wil over het plaatsen van de windmolens. En dat we het met de gemeenten eens zijn dat hier onjuist en onrechtmatig de Rijkscoördinatie-regeling van toepassing is verklaard op de plaatsing van de windturbines in de Veenmonden.

Voorzitter:

: Ja, dank u voorzitter. , u zegt: Het zou mooi zijn als we de regie terug zouden krijgen als Provincie. Heb ik dat goed begrepen?

: Zeker.

: Stel dat we de regie terugkrijgen. Waar hoopt u dan op? Dat wij, dat de Provincie dan gaat zeggen: We schaffen al die windmolens af? Of gaat u dan misschien wel een beetje meebewegen ook om te kijken of er via andere wegen misschien nog wel een oplossing voor dit probleem is, behalve alleen maar nee zeggen?

: Als u de regie terugkrijgt, dan zou het ook goed zijn dat de Provincie zelf niet zo rigide is als het ministerie van Economische Zaken. En dat ze niet doet wat er in Emmen gebeurt, namelijk ook gedwongen wordt dat daar per se windenergie geplaatst moet worden. Maar dat er een gesprek aangegaan wordt met de gemeenten en met bewoners in dat gebied waarom er geen draagvlak is. Maar ook dat er de ruimte komt dat er geen windmolens geplaatst zouden worden. Dat er misschien wel andere dingen zouden gebeuren op het gebied van duurzame energie. Ik heb begrepen de inspreker die had willen komen van Emmen, die had dat ook willen voorstellen. Maar als je de regie terugkrijgt, dan moet het niet zo zijn dat je dan de rigide rol van Economische Zaken overneemt. Dan moet er ook ruimte komen voor andere oplossingen, waarbij je toch aan de doelstellingen zou kunnen voldoen. En dat betekent dat je dan ook zou moeten kijken moet er ook een nettobijdrage geleverd kunnen worden aan andere vormen van energie en dat hoeft van ons zeker niet alleen windenergie te zijn.

: Voorzitter, dan heb ik toch even nog een vervolgvraag voor , want als ik mij even goed herinner dan heeft u toen wij een motie indienden twee jaar geleden over de verruiming van de zoekgebieden, dus dat we daar de druk van het gebied wilden halen als D66, heeft u daartegen gestemd. Dus ik ben nog niet helemaal helder, bij mij is niet helemaal goed in mijn hoofd nog: Maar wat wilt u nou? Wilt u nou deze regie teruggeven om dan vervolgens te zeggen: Hup, wij verwachten van de Provincie dat de wind eruit gaat. Of gaat u nou ook echt proberen met zijn allen constructief mee te denken over hoe we dit probleem kunnen tackelen?

: De discussie over de zoekgebieden dat ging alleen over windenergie en dat gaat niet over windturbines en daar zien we absoluut niet de oplossing van het probleem dat zich in Nederland in het algemeen voordoet. Maar als je de regie terugkrijgt ga dan ook als Provincie met de gemeenten en de burgers daar in gesprek en kijk wat er speelt. En er is nu weinig draagvlak of laat ik zeggen helemaal geen draagvlak. En kom dan ook met een andere oplossing waarbij je voor de bewoners iets hebt en waarbij je ook kunt voldoen of zoveel mogelijk kunt voldoen aan doelstellingen die je landelijk hebt geformuleerd. Maar dan is niet alleen de invulling het moet per se en met alle geweld windmolens zijn.

Voorzitter:

: Dank u wel, voorzitter. | in verkiezingstijd was het de PVV die zei: Geen windmolens in Drenthe. Nog maar enkele weken geleden: Als ze wat kleiner zijn en wat minder dan zijn we voor. En nu is het weer: Geen windmolens. Wat is het nu?

: Ik denk dat u toen heel selectief geluisterd heeft. We zijn tegen windmolens dat hebben we altijd gezegd. Dat blijven we ook, daar verandert niks. Alleen u heeft toen het blijkbaar heel anders begrepen en ook tweets rondgestuurd dat de PVV ineens voor windmolens zou zijn. Dat is absoluut niet zo. En dat is uw interpretatie daar heeft u de verantwoording voor, maar wij niet. Dus

voor de duidelijkheid: we zijn tegen windmolens. We blijven tegen windmolens. Afrondend, de vraag om nieuwe innovatieve technieken, daar zijn we heel bezorgd over, want volgens ons is het model voor de windmolens is uitontwikkeld. En als je vraagt om meer dan betekent dat alleen maar grotere en hogere windmolens. En dat kan toch niet de bedoeling zijn als mensen het hebben over innovatieve technieken. Over draagvlak wil ik nog zeggen dat verwerf je door vertrouwen te kweken. Draagvlak koop je niet. Want dat wordt hier vaak gesuggereerd als je met een leuke regeling komt, dan komt het draagvlak terug. 2020 is geen heilig jaar, als er in 2021 of 25 iets beters tot stand gebracht kan worden dan is dat veel beter. En 2020 hoeft niet per se daar te staan. We zijn blij dat GS ook bezwaren heeft tegen dit inpassingsplan. Maar zeg dan ook dat dit plan niet kan. En zeg ook wat de Provincie zal doen of nalaten als de minister dit inpassingsplan zal doordrukken. Het doordrukken past trouwens bij EZ. Deze minister wenst gezag te hebben en niet alleen te hebben, maar het ook uit te oefenen en er zijn meerdere leden in de Staten die zo over gezag denken, dat als je gezag hebt je het niet alleen moet hebben, maar ook moet gebruiken. Daar zijn wij het mee oneens, dat doe je dan in laatste instantie, maar je hebt altijd beleid tot stand te brengen in goed overleg met de burgers. Dat laatste, en nog een opmerking, volgens ons is het Veenkoloniale gebied een heel bijzonder landschap. Een mooi en groot leeg landschap. Het wordt volgens ons om zeep geholpen. Onbegrijpelijk trouwens dat milieuorganisaties daarmee instemmen. Regie bij de Provincie die willen we graag terughebben, omdat de Provincie dan zelf kan praten en onderhandelen met burgers. En ook kan besluiten wat er zou moeten gebeuren. En dat wij hier een discussie zouden kunnen voeren: Wat is goed voor dat gebied? En dat er niet oplossingen vanuit Den Haag opgelegd worden en wij alleen dat mogen uitvoeren. En tot slotte, tegen zou ik willen zeggen: Meerdere wegen leiden naar Rome. Maar als er teveel wegen naar Rome leiden dan raak je misschien de weg kwijt.

Voorzitter: Dank voor uw inbreng in eerste termijn. Het lijkt me even van belang.

: Ik heb nog een motie die ik wilde indienen.

Voorzitter: Oh.

: Wat wij, wij vinden dat het eigenlijk van de gekke is dat gemeenten voor ons gaan pleiten om de regie terug te krijgen en dat wij niet zouden meewerken met het terughalen van de regie. Dus het dictum van de motie is dan, maar dat verbaast niemand: in te gaan op het verzoek van de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze om gezamenlijk een kort geding aan te spannen tegen de staat om de rechtmatigheid van de Rijkscoördinatieregeling in dit geval dus door de rechter te laten toetsen. En wij vinden het ook in de beeldvorming, als ik het dan zo mag zeggen, laf als je anderen dat voor ons laat doen. En als dat doel dan bereikt wordt, dat wij dan vervolgens de regie gaan uitoefenen. Je vindt dat zelf of je vindt dat niet. En de tweewegen-aanpak die wordt voorgesteld door de Partij van de Arbeid vinden wij eigenlijk van twee walletjes eten en niet dat je een keuze durft te maken. Vind je nou dat het goed of slecht is wat hier gebeurd is en wil je de gemeenten steunen in hun aanpak dat de regie weer terugkomt naar de Provincie?

Voorzitter:

: Ja voorzitter, als mij uitdaagt, dan kan ik natuurlijk niet blijven zitten, dat snapt u wel. zegt eigenlijk van: Als je verschillende wegen naast elkaar bewandelt, ook vanuit de verschillende posities waarin je zit, ja dan kom je eigenlijk nergens. En ik ga altijd in het gezegde: er zijn zoveel wegen die naar Rome leiden, ze komen allemaal in Rome uit. Dus als daar dan niet terecht komt dan is hij kennelijk van het padje af, want het kan wel zo werken. Dus ik hoor niet een inhoudelijk argument van waarom een dergelijke visie hier niet zou werken en waarom je vanuit de eigenstandige verantwoordelijkheid van de Provincie een andere weg zou kiezen dan de wegen die de gemeente kiest. Dus wat is nou het inhoudelijke antwoord.

: Het inhoudelijk argument is dat met wie ben je nou solidair, Provincie? Kies je nou voor de gemeenten en de burgers hier en wil je de gemeenten steunen, die ook aan ons vragen of we dat willen doen? Of zeg je: Nee, we hebben ons eigen weg. En wij denken dat we het kunnen regelen in Den Haag en we doen het via bestuurlijke weg. Ik heb het idee dat dat een heel verkeerd signaal is ook naar de burgers daar als naar de gemeenten in Drenthe. Dat als je conflicten hebt met het ministerie dat je dat dan zelf moet regelen. Eventueel, want dat is eigenlijk al een noodmaatregel, dat je het moet regelen via juridische stappen en dat wij dan afwachten wat de uitkomst is en als we regie terugkrijgen dat we dan waarschijnlijk blij zijn, ja of niet. Daar kun je ook nog over twisten, want ik had het idee dat in de vorige periode GS misschien wel blij was dat er een Rijkscoördinatieregeling was en dat we als Provincie en Gedeputeerde Staten blij waren dat we zelf de hete aardappelen niet in onze hand hoefden te houden. Ik ga er nu van uit dat als wij de regie zouden terugkrijgen, dat we met dit college, dat het blij zou zijn dat ze de regie hebben. Maar dat we dan ook een gesprek kunnen hebben met de burgers en de gemeenten over wat gaan we nu doen? En dat niet bij voorbaat al vaststaat en dan zal en moet die windmolens geplaatst worden voor zoveel megawatt. En ja, waar valt er dan nog over te praten. Een beetje meer naar links, een beetje meer naar achteren. Een rij erbij of een rij krom. Dat is toch niet de essentie wat de mensen willen horen? Die willen als er een gesprek met hen aangegaan wordt is er dan ruimte voor een andere oplossing dan de oplossing die nu opgelegd is.

Voorzitter:

: Voorzitter, ik constateer dat al een echte politicus is want hij gaat maar door en hij gaat maar door. Hij gaat helemaal buiten het paadje van wat ik uiteindelijk aan hem gevraagd heb, namelijk inhoudelijk. En dan hoor ik toch dat hij zeg maar op twee benen wipt, mag ik het zo onparlementair zeggen. Van: of je kiest ervoor om de gemeenten en de bewoners te steunen en dat doe je alleen maar als je een juridische procedure aangaat. Dat is kennelijk de visie van . En als je daarvoor kiest om langs meerdere wegen druk uit te oefenen in die Haagse kaasstolp, dan ben je niet meer voor de bewoners van de gemeenten. Nou ik werp dat verre van mij.

: Nou ja, laat ik er toch één ding over zeggen. Ik heb het idee dat als je nu kijkt naar hoe deze minister opereert, wat hij zegt en de soort brieven die hij schrijft. Dat het heel optimistisch is, om niet te zeggen naïef, dat die manier van werken zal veranderen. En dat misschien een kort geding een effectieve methode is om hem op andere, tot een andere werkwijze te dwingen. Maar dat is 1. Dat is dan de inhoudelijke kant. Maar het tweede vind ik ook in de beeldvorming naar de burgers en de gemeenten in de provincie. Ik vind het bijna onbestaanbaar dat zij een proces gaan voeren ten gunste van ons en dat wij er dan niet aan meedoen.

Voorzitter: tot slot.

: Dank u voorzitter. Ik wou eigenlijk even reageren naar toe, die gaf aan dat er meerdere wegen naar Rome leiden. Nou dat doet ons deugd dat te horen. We hebben u straks ook wat horen zeggen namens de Partij van de Arbeid. Toen sloot u één weg toch wel een beetje uit, dus ik zou u willen uitnodigen om toch, en sommigen die zal dat nog wat meer zeggen, samen op weg te gaan en ook die weg van een eventueel samen optrekken met Borger-Odoorn en Aa en Hunze in te gaan. Ik begrijp dat u daar eigenlijk voor bent. Klopt dat?

Ja, ik zeg samen op weg hoeft niet te betekenen dat je precies dezelfde wandelschoenen aan hebt of hetzelfde voertuig kiest.

: Nee, maar u wilt wel in Rome uitkomen, zei u hè? Voorzitter, u wilt wel in Rome uitkomen hè, zei u. Al die wegen kwamen in Rome uit. Dat kan dus ook zijn dat samen met die twee

gemeentes optrekken als Provincie kan dus ook in Rome uitkomen. En dan mag u andere schoenen aantrekken dan ik.

Voorzitter: Dank u wel. Ik ga ervan uit dat. Ik sluit het debat. We zijn in de Staten, maar we zijn in hoop en samen op weg. Heeft u eigenlijk de dictum van de motie nu eigenlijk voorgelezen? Weten ze nu wat u vraagt? Ja? Mooi, goed dan ronden we uw eerste termijn ook af. Dan heeft u in ieder geval op uw app aangetroffen de motie van GroenLinks onder nummer M2015-17. Er komt dus nog bij de motie van _____ zijn fractie, die zal nog genummerd worden. Ik denk dat het even verstandig is dat we tot vijf voor vier schorsen. En dan beginnen we met de eerste termijn van het college. De vergadering is geschorst tot vijf voor vier.

Voorzitter: Ik heropen de vergadering en ik verzoek u uw plaats in te nemen. Voordat ik het woord geef aan het college en dan de gedeputeerde met betrekking tot het winddossier _____. Ik heb begrepen en ik kijk even in de richting van _____ dat ik wilde aankondigen dat de motie 2015-18 op uw app te vinden zou zijn, maar ik heb begrepen dat de motie gewijzigd was? Ik heb het tegen u: dat de motie gewijzigd wordt en dat daarvan in de plaats een andere motie kwam, is dat zo?

_____: Ja, inhoudelijk wordt de motie niet gewijzigd, maar dat wordt een motie van de oppositiepartijen minus de ChristenUnie, nee, van de oppositiepartijen. Hoe kan ik me zo vergissen?

Voorzitter: Ja, _____ we zijn hier samen op weg en we hebben hoop dat we hier nog eindigen vanmiddag. Maar dat betekent dus feitelijk dat ik zeg wat op uw app staat 2015-18 met wijziging de ondertekening.

_____: Ja.

Voorzitter: Ok, dan weten jullie dat en ik had al aangekondigd de motie van GroenLinks 2015-17. Ja? Dan geef ik gaarne het woord aan _____ voor de inbreng van het college in eerste termijn.

_____: Meneer de voorzitter, dank u wel. We hebben een aardige tijd allerlei bijdragen gehoord van fracties. En daaruit blijkt wel weer dat het dossier wind een dossier is wat iedereen raakt. Raakt omdat we betrokken zijn bij burgers in een gebied, raakt omdat we betrokken zijn bij ons mooie provincie Drenthe met mensen en dat hebben wij ook in onze brief geschreven. Een groot aantal van u heeft ook gezegd dat deze brief stevige taal bevat. En ik heb ook daaruit de conclusie getrokken, en misschien is dat lastig. Ik kom zo meteen in mijn verhaal ook nog op conclusies trekken uit, hoe gevaarlijk dat soms kan zijn of hoe lastig dat kan zijn. Maar daaruit hebben wij, heb ik in ieder geval gehoord, misschien is het beter om het zo te zeggen, dat er algemeen een brede instemming is met de lijn van het college van: Let op je burgers, draag zorg voor die dingen, de harde randen heb ik gehoord probeer die eraf te halen, probeer zoveel mogelijk recht te doen aan wat er leeft in het gebied.

En dat in een langdurig proces. Het jaar 2010 werd genoemd. Voor mij is het 2009, 2010 is het begonnen. Een proces wat al veel Staten heeft doorgemaakt, ook deze Staten via verschillende visies. Gebiedsvisie, Omgevingsvisie, waar in deze Staten ook elke keer democratische besluiten hebben genomen. En ik hecht er ook wel aan om hier te zeggen dat ook zo'n lang proces dat heeft zijn voordelen misschien, maar het heeft ook zijn nadelen. Namelijk dat er lang duidelijkheid uitblijft. Er zijn vandaag ook grote woorden gevallen als eerlijkheid, transparantie enzovoort, enzovoort. En iedereen vindt er wat van, iedereen heeft ook daarbij zijn eigen beleving van het verleden gegeven. Maar ook kijkend naar burgers is eerlijkheid en duidelijkheid, is eerlijkheid ook op zijn plek als het gaat

om duidelijkheid bieden. Er moet wat dat betreft een keer een kogel door de kerk. En volgens mij is dat ook wat wij ons met zijn allen realiseren, alleen welke kogel gaat nou door de kerk. En daar hebben we het vandaag over. In juni is er een belangrijk debat geweest, juni 2013, een van de bijdragen verwees er al naar. En wat mij in ieder geval uit dat debat bijstond, was dat in deze zaal werd gezegd door een van de Statenleden, maar dat werd ook door meerderen zo gevoeld: Politiek betekent dat je keuzes moet maken. Keuze maken, ook soms als je weet dat er weerstand is. En daarbij haak ik dan direct maar even in op het punt van draagvlak. Een groot aantal van u heeft daarnaar verwezen, ik heb daar ook al iets over gezegd in De Monitor. Ik denk een 30 seconden ongeveer uit een interview van 1,5 uur om even wat context voor u te schetsen. En ik heb daar ook aangegeven, volgens mij heb ik ook daarmee aangegeven wat ook in deze Staten leefde. Een van u weet dat ook. Dat soms moet je in de politiek keuzes maken. En in hetzelfde interview en volgens mij zat dat nog wel in 30 seconden, want er is veel meer gezegd. In datzelfde interview heb ik ook gezegd toen mij werd gevraagd: Maar de minister zegt dat er draagvlak is, wat vindt u daarvan? En toen heb ik gezegd: Dat is een groot woord, volgens mij ligt dat wel wat anders. En daarmee heb ik tegelijk op een van de vragen ook antwoord gegeven. En in Drenthe hebben we een aantal processen als het gaat om windmolens. Dit gebied het Rijkscoördinatiegebied, Emmen en Coevorden. En we zien allemaal dat die processen op verschillende wijze verlopen. En ik heb de conclusie getrokken en ik kom dan bij het programma Cassata, ik denk dat het goed is om dat soort dingen direct maar te delen, het kan nu ook een keer, ik kan het ook publiekelijk doen. In het programma Cassata de conclusie getrokken dat als ik het zo bekijk hoe die drie processen lopen. Dat de overheid die het dichtste bij de burger is, het toch anders oppakt dan de overheid die verder van de burger afstaat, de Rijksoverheid. En daaruit zou je dan ook kunnen concluderen, en dat vind ik ook dat uiteindelijk dit soort processen beter door een lagere overheid getrokken kunnen worden. Maar, dan moet je dat ook van het begin af aan kunnen doen. En daaruit de conclusie trekken dat ik heb gezegd dat ik de regie, dat dit college de regie over dit proces wil gaan voeren is een conclusie die niet van mij was, die was van de journalist. En dat mag, maar het was niet de conclusie van het college. En het is voor het college ook geen reden om die regie op dit moment over te nemen. We zitten in een proces dat ver is. Een proces dat onder strakke voorwaarden is gebonden en ik heb u volgens mij ook al verteld, en anders ik heb het in ieder geval wel gezegd, dat ik ook recent bij het Kamerdebat ben geweest over dit thema waar De Drentse Monden prominent op de agenda stond. En één ding is mij daar heel duidelijk geworden. 2020 is wel een hele harde datum, 6.000 megawatt is een hard getal en niet alleen de minister vindt dat, bijna, bijna alle fracties in de Tweede Kamer hebben hem daarop fors onder vuur genomen dat het ook moet. Ik heb bij me liggen de Nationale Energieverkenning, een dik boek waarin staat dat de doelstellingen maar moeilijk gehaald zullen worden. En ik weet niet of u afgelopen zondag de minister in Buitenhof heeft gehoord. Maar daar sprak hij van: Ja, we moeten er misschien nog wel een tandje bijdoen. Dus ruimte, ruimte om nog lang in gesprek te gaan, ruimte om hele processen opnieuw in te gaan steken die is niet aanwezig. En ook daar wil ik in uw richting gewoon eerlijk over zijn. Als het om de transparantie gaat, laten we daar dan ook helder in zijn. En niet net doen alsof er nog van alles kan. Dat is ook de reden waarom ons college niet zal meedoen aan de juridische procedures die de beide gemeenten gaan insteken. Voor het zomerreces is mij door de gemeenten gemeld dat men een juridisch traject wilde starten en ik heb toen onmiddellijk gezegd dat ik vind dat deze overheid dat dan maar bij de rechter moet laten en dat wij niet op de stoel van die rechter gaan zitten. Dat heb ik vorige week nogmaals een keer gezegd tegen de beide gemeenten via de beide wethouders. En desalniettemin is er een brief gekomen met het verzoek en dat is natuurlijk het volledige recht van de gemeenten daar wil ik helemaal niets aan afdoen. Maar de Provincie heeft een andere rol. En die gaan we niet via juridische procedures doen als het aan dit college ligt. Wij hebben de focus gelegd op de inhoudelijke bezwaren en u kent ze. De dubbele lijn, de insluiting, de lijn langs het kanaal. We gaan nog even goed naar de naam kijken. We hebben gewezen op de participatie en op lusten en lasten in het gebied en op LOFAR. En daar gaan wij met de minister over spreken. We hebben dat in deze brief neergezet, dat is een duidelijke brief laat ik het zo maar zeggen.

En ik hoop van harte dat de minister daar ook goed naar gaat luisteren. Maar wij hebben de minister niet aan een touwtje. Maar ik ben ook niet van opvatting dat de minister het klakkeloos naast zich neer zal leggen. Contacten met de minister, en ik kan u geen hoop bieden, dat ga ik ook niet doen. Maar contacten met de minister wijzen in mijn geval, naar mijn gevoel en er in ieder geval op dat hij uiterst serieus naar deze bezwaren zal kijken. En wat levert het dan op als de minister zegt: Ik doe het niet. Moeten wij dan stoppen met het proces? Nee, dan stoppen we niet. Juist niet. Want op dat moment, want stoppen zal dan betekenen dat we aan de kant gaan staan. Dan is, de ministerie heeft dan de vrije hand in het gebied, die kan doen wat ze moeten doen, want dat moeten ze dan ook doen. Maar juist omdat we het van belang vinden om die participatie, dat gesprek met de burgers dan op gang te brengen, zullen we daar onze energie in moeten stoppen. En vorige week tijdens het bestuurlijke overleg wat we hebben gehad, waar de gemeenten aan tafel zitten, waar initiatiefnemers aan tafel zitten, waar ook het ministerie aan tafel zit, hebben we daarover gesproken. En voor mijn gevoel zat er te weinig schot in om te kijken kunnen we nou dat gesprek op gang brengen. Teveel mitsen en maren. Van: Ja maar, als dit geven we dan al wat weg? En ik vind dat we van die mitsen en maren af moeten. We moeten in ieder geval het gesprek op gang kunnen brengen en ik heb in dat gesprek ook gezegd: Het maakt me eigenlijk niet meer uit wat u allemaal vindt. Wij nemen op dit punt de regie en we gaan u uitnodigen voor een gesprek. Wij willen van u weten wat zijn nou de haken en ogen om die lusten en lasten in het gebied goed in kaart te brengen? Waar zitten de problemen? Waar kunt u ook iets bieden? En laten we nou niet direct beginnen met allemaal afspraken, laten we eerst maar eens het geheel in kaart brengen en eens kijken wat de mogelijkheden zijn. En daar tussendoor juridisch procedures voeren vind ik niet recht doen aan dat gesprek en daarom zal ik ook niet die motie die hierover komt ontraden. Ik ben blij overigens, dat wil ik hier ook gezegd hebben dat aan tafel stonden, zaten op dat moment positief op die uitnodiging hebben gereageerd. Hij gaat nog uit maar ik verwacht inderdaad dat wij over niet al te lange termijn het eerste gesprek kunnen hebben. Als het gaat om de reactie van dit college, hebben we in onze brief niet voor niets nog één, en dat hebt u in een gewijzigde versie, daar staat het goed in, één passage opgenomen dat er uiteindelijk in dit land ook nog een parlement is. Wij zullen dus onze bezwaren niet alleen delen met de minister. Wij zullen die ook delen met de Tweede Kamer, dat hebben we tot nu toe ook gedaan en dat blijven we doen. Want die zullen uiteindelijk in een democratisch proces daarover ter verantwoording moeten roepen. En u hebt allemaal uw eigen kanalen om dat nog eens een keer te onderstrepen. Doe ik hier maar ook even de oproep. Ik kom op een aantal specifieke dingen terug. Want volgens mij heb ik de grote punten uit wat u heeft aangeroerd, want er is veel gesproken over draagvlak, veel gesproken over juridische procedures, heb ik al het een en ander over gezegd. Ik zal even kijken. Een aantal van u heeft aangegeven dat de termijn kort is voor een reactie. Ja, daar kan ik eerlijk gezegd niet zo heel veel aan doen. Ik ga ook niet over uw werkwijze, dus ik constateer maar dat u dat heeft opgemerkt. Meneer Neutel heeft aangegeven van: Doe nou die oproep aan de minister op die compensatie. Nou ik heb volgens mij zonet al gezegd daarover gaat het gesprek nu beginnen. Daarover gaan we met alle partijen proberen om tafel te komen om te kijken kunnen we nou dat eerste stapje zetten. En u mag verwachten dat ik dat doe. Wij hebben in ons debat, en ook in onze reactie, en dat hebben velen van u ook gezegd, aangesloten bij de brief van 15 januari 2015. want bestuur moet ook consistent zijn. Daar hebben we de minister een aantal voorwaarden meegegeven en daar zullen wij hem aan houden. En ik hoop van harte dat hij daar iets mee gaat doen. Er is nog een motie ingediend, die is al ingediend door GroenLinks, dacht het wel hè. Ja over de vergunningverlening. Ook deze motie zal ik ontraden. De Provincie heeft zoals het er nu naar uitziet, uitermate weinig bevoegdheden op het gebied van de vergunningverlening. Maar u zegt dat we vergunningverlening moeten toetsen aan het regieplan, dat is de Gebiedsvisie wind. Nou de Gebiedsvisie wind heeft op zich geen andere status dan wat we hier met zijn allen hebben afgesproken, ook al is de juridische status verankerd in de Omgevingsvisie. Dat is een zelfbindend instrument meneer Van Dalen, dat zult u ongetwijfeld met me eens zijn, maar u zegt in uw motie daarna direct van: Tenzij het juridisch niet kan. Wij zijn gehouden om ons gewoon keurig aan de wet te houden en in uw motie zegt u in feite: U bent gehouden u aan de

wet te houden. Dus in die zin ontraad ik hem, want ik vind hem overbodig. Er zijn vragen gesteld over de inhoudelijke punten. Ik denk dat daar weinig discussie over is. [] heeft nog gesproken over: Kun je nog iets met die grotere afstand richting de minister? Ik heb ook het voornemen om, en ik hoop dat de minister mij daartoe uitnodigt, wij hebben gevraagd om een gesprek met de minister over onze inbreng. En het lijkt mij goed, door een aantal van u is nog een aantal punten genoemd, dat ik de minister er inderdaad nog eens nadrukkelijk op wijs om goed kennis te nemen van het verslag van deze vergadering, met ook die specifieke dingen. [] heeft daar een aantal dingen in genoemd, waaronder die specifieke dingen ook zijn overgebracht, waaronder de hoogte van de masten en dat soort dingen. En dat zal ik in het gesprek met hem wijzen op datgene wat daarover in het verslag staat. Meneer de voorzitter, ik kan een ontzettend lang verhaal houden, ik kan op alle bijdragen minutieus ingaan, maar volgens mij dient dat niet het debat als ik tenminste zo proef dat het gaat om die paar grote thema's en daar ben ik volgens mij op ingegaan. Dat is uitermate belangrijk in mijn ogen dat we hier in deze Staten geen valse hoop wekken, maar dat we wel staan voor onze burgers. En dat doen wij vanuit het college door deze stellige en scherpe reactie te sturen naar de minister. En ik ben me er zeer van bewust samen met mijn collega's, want we hebben er lang over gesproken, dat deze reactie ook deze stevigheid mag hebben. Dit is wel een belangrijk moment in dit proces. Er komen straks misschien nog wel allerlei andere juridische momenten, maar dit is het moment in het proces waar we ook nog eens een keer nadrukkelijk met de minister om tafel zitten. Wij zullen van onze kant onze stinkende best doen, ik zeg het nog maar een keer, om die belangen van onze burgers daar bij de minister te verdedigen. En ik hoop van harte, en we zullen daar bij hem op aandringen, dat hij goed naar onze argumenten zal luisteren. Meneer de voorzitter dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel voor de inbreng in de eerste termijn van het college. Ik kijk even naar u in de tweede termijn of u daar op nog wil reageren. Maar volgens mij heeft de gedeputeerde ook gezegd er zaten een aantal hoofdthema's, er zijn een tweetal moties ingediend, dus wat ik voorstel is ik ga er sowieso vanuit dat mensen gebruik willen maken van de tweede termijn of dat moet helemaal niet het geval zijn. Maar dan kunnen we overgaan tot stemming. Ik ga er vanuit dat er wel behoefte is, kort, ik vraag niet of u uw tekst wil herhalen van de eerste termijn. Is er behoefte nog aan een tweede termijn? Ja die is er. Dus ik loop het heel kort langs en ook het spel van: Ja ik ben het niet met u eens, dan krijgt u het antwoord: Ja, maar ik ben het ook niet met u eens, en dat levert dan eigenlijk niets meer op. Dus ik zou u willen vragen kijk goed naar uw inbreng in tweede termijn en de gedeputeerde willen vragen om in tweede termijn te kijken zijn er dan nog dingen overgebleven alvorens we gaan stemmen over de twee moties. Ik kijk in de richting van []. Dat mag, als het heel kort is mag u daar blijven. Dit ga ik niet weer zeggen.

[]: Voorzitter, ik heb onlangs gehoord dat het als het loopje korter duurt dan de bijdrage dan mag je blijven zitten. Helaas is dat niet zo, maar ik wil graag gehoor geven aan uw oproep om mij te beperken. Voorzitter, jammer dat we hier nu staan in een Statenvergadering. Gezien de tijd was het niet mogelijk een commissievergadering er van te maken waarbij inspraak ook nog mogelijk was geweest. Er is grote betrokkenheid bij dit dossier en dat was dan waardevol geweest. In elk geval vindt Sterk Lokaal dat. Ik ben wat verbaasd, voorzitter over de uitspraken van gedeputeerde [] dat eigenlijk het college de regie helemaal niet wil. Ja dan is het ook logisch dat hij een motie over het proces ontraadt. Desalniettemin hebben wij besloten om mede-indiener te worden van de motie. Die zal dus ook in stemming komen straks. Ja dan hebben we, en ik constateer het maar even, ik zou graag van de gedeputeerde horen of dat een terechte constatering is, als het plan wordt vastgesteld, het tijdspad is dat dat in april is, dan hebben de overheden geen recht van beroep. Dat is dan voorbehouden aan individuen, dus iedereen die op de publieke tribune zit zeg ik dan maar even. Maar we zullen wel een reactie moeten geven, want nu geen reactie geven beperkt onze rechten in de toekomst. Dat zou ik ook graag nog van de gedeputeerde nog horen of dat een correcte conclusie is. Dan de motie van GroenLinks, ik heb even een sommetje gemaakt voor ze. We zaten op 150

megawatt met turbines van 3 megawatt dan kom je uit op 50 turbines. Met de nieuwste techniek van 4 megawatt dan gaat het al terug naar 37,5 en we als het nu ook nog eens voor elkaar krijgen om de minister te houden aan 120 megawatt met turbines van 4 megawatt elk, dan komen we op 30 stuks uit. Dat is voor het veenkoloniaal gebied toch een reductie van 40% en dat is iets dat toch het nastreven waard moet zijn. Blijft over dat we dan nog een aantal megawatten missen, maar dan zullen we echt moeten kijken naar een verruiming van het zoekgebied. Daar, voorzitter, wil ik het bij laten in de tweede termijn.

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar de heer Neutel van de CDA-fractie.

: Dank u wel voorzitter. Ik probeer de harde randen eraf te halen, er moet een keer een kogel door de kerk, er is geen reden om de regie over te nemen, ruimte om lang in gesprek te gaan is er niet. Uitspraken van de gedeputeerde van zojuist waar wij ons als CDA-fractie helemaal in kunnen vinden. De argumenten om te ontraden de motie over de juridische procedure die onderschrijven wij ook, gezien ook de vorige uitspraken. De motie die van GroenLinks, ja op zich is het natuurlijk sympathiek wat erin staat, maar ik herinner me dat de vorige keer dat ik hier stond had ik ook zoiets over een motie van GroenLinks gezegd: Sympathiek wat erin staat, maar op zich is die overbodig want de juridische kant ervan is nu ook al afgedekt. Dus die motie is overbodig. Dan gaat de gedeputeerde, heeft toegezegd om in gesprek te gaan met de minister over enkele van onze punten die wij hebben aangekaart die belangrijk voor ons zijn. Ja een beetje aan de zwakke kant, want als het in de brief gestaan had dan was het sterker geweest, denk ik en daar hadden we om gevraagd. Maar goed het verslag van dit debat gaat integraal mee dus wij nemen daar genoeg mee. En dan nog een opmerking over de inspraak. Ja wij hebben in onze fractie ook even gesproken over van: Hoe zit het nou met de inspraak als wij een Statenvergadering hebben? Onthouden wij de burgers dan inspraak? Nou ons antwoord is geweest van: Nee, want hetzelfde onderwerp komt ook ter sprake in de gemeenteraden waar wel uitgebreid voor burgers gelegenheid is om in te spreken. Dus wij denken dat wij door in deze Statenvergadering te behandelen aan de inspraak van de burgers niet zoveel tekort hebben gedaan. Dat was het voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk in de richting van , ChristenUnie.

: Voorzitter bedankt. De ChristenUnie is ingenomen met het debat hier, dat hier in alle breedte is gevoerd en alle inzichten nog eens een keer over tafel gegaan zijn. Waarbij ook nog een keer aangegeven is in zijn brede scoop van: Zouden we nou niet eens een keer terug gaan naar af. Daar hebben we behartenswaardige dingen over gezegd en ik ben ook blij in dat verband te hebben gehoord dat we dat niet moeten doen. De meerderheid steunt dat impliciet. Dat we dat niet moeten doen, omdat we anders niet de hoge doelstelling van het Energieakkoord 2020 niet halen. En volgens mij kunnen we dat als Nederland ons ook niet permitteren. De focus op het gebied, dan hebben we het gehad over draagvlak en de taxatie daarvan en ik ben blij dat we ook in het debat woorden hebben gegeven aan de houding en het gedrag van het ministerie, minister, maar ook initiatiefnemers op dat punt. En een behartenswaardige oproep hebben gedaan om het leven op dat punt te verbeteren en de schade verder te beperken. We horen ook dat GS zich gaat inzetten, stinkende best gaat doen om dat debat verder op gang te brengen zodat die schade verder beperkt wordt, de compensatieregeling deugdelijk in elkaar zit, er onder andere ook een gebiedsfonds van de grond komt waarin gewoon geld wordt gestort zodat op andere wijze ook aan die leefbaarheid kan worden bijgedragen. Terechte opmerkingen over de dubbele lijn, nog repareren wat er te repareren is, de innovatieagenda. Er is door de heer Neutel ook weer op geattendeerd dat daar nog best mogelijkheden zitten. Voorzitter, de bottomline van het debat is voor ons niet terug naar af, we gaan nu verder. De zienswijze is stevig en we menen dat. En ik beluister ook bij GS, en in de toezichthoudende rol van Statenlid zal ik daar ook zeker op toezien dat we die attitude vasthouden. Stevig in het debat en herstellen wat er nog te herstellen is. In ieder geval resultaten boeken daarin. Natuurlijk is het een inspanning, maar ik zal ook kijken continu van wat levert ons dat op. En daar heb

ik, en dat heb ik u ook al gezegd voorzitter, moties in dit stadium niet voor nodig. Ik denk dat we uitgelijnd zijn op een aanpak die gaat voor verbetering van wat er nog mogelijk is. En uiteindelijk ook zorgen met elkaar dat die Klimaatagenda 2020 ook in Drenthe gevuld gaat worden. Voorzitter, ik dank u.

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar [redacted] van de SP.

[redacted]: Ik zal het kort houden voorzitter, want de gedeputeerde is duidelijk geweest. Het stuk was op zich ook wel heel duidelijk, nou ja dat onze inbreng heel erg beperkt is. Wat we wel kunnen doen is nog terugkijken. En zeker gezien het feit dat onze bijdragen alleen maar overlegreacties zijn en niet eens gezien worden als een zienswijze, had ik eigenlijk ook wel alles in één zin kunnen afdoen en dat is dat de gevoerde procedure een teleurstelling is en het negeren van de omwonenden een schande.

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik in de richting van [redacted], GroenLinks.

[redacted]: Dank u wel voorzitter. Het stelt me enigszins teleur als ik [redacted] hoor zeggen dat hij de regie niet weer wil overnemen en hij hamert echt op die deadline van 2020. Dan hoor ik daarin: Het is dus prima dat het Rijk het nu overneemt en dat Gedeputeerde Staten en de Provincie zelf 2020 niet zouden halen. Dat is eigenlijk nooit eerder zo op die toon met ons gedeeld en ik weet nog dat Rein Munniksma hier altijd stond en die wilde voortvarend en zelf de baas zijn. En in reactie op mijn motie zie ik dan ook dat er een beetje wordt verscholen achter juridische kaders, terwijl het eigenlijk gaat om ons een houding aan te meten en een signaal af te geven, daar kom ik zo nog op terug, dat vind ik jammer, maar ik merk hier dus uit dat GS het Rijk toch nodig heeft en het zelf niet voor elkaar gaat krijgen om die windmolens op een fatsoenlijke manier een plaats te geven. GroenLinks vindt in ieder geval dat we met de Gebiedsvisie beter af zijn dan met dit Rijksinpassingsplan. Dus we moeten gewoon die regie terugnemen en dan redden we 2020 echt wel. Daarom steunen we ook de motie om de rechtszaak te ondersteunen. En voorzitter, wij blijven van mening dat als wij hier al vergunningen moeten verlenen, dan is het altijd op onze condities volgens de Gebiedsvisie windenergie. En ik heb net ook gezegd dan onder protest en minimaal. En dat wil dus zeggen alleen maar voor zover het inpassingsplan reikt en dat wil als er dus bredere vergunningen worden aangevraagd dan moet GS daar alleen aan meewerken als het in de Gebiedsvisie staat. Dat is niet juridisch zo vastgesteld, dus ik deel de mening van de gedeputeerde ook niet dat die motie overbodig is en ik zal hem dan zo meteen ook graag in stemming zien. Dank u wel voorzitter.

Voorzitter: U ook bedankt. Dan kijk ik in de richting van [redacted], VVD-fractie.

[redacted]: Ja, dank u wel voorzitter. Dank voor de reactie in de eerste termijn. Scherp, duidelijk en wel verantwoordelijkheid. Dat is kortgevat mijn samenvatting en ik voeg daaraan toe dat de kans op succes waarschijnlijk dan ook het grootst zal zijn. De VVD ondersteunt deze lijn. De afstand heb ik genoemd in de eerste termijn, de gedeputeerde ging daar ook even op in. Ik wil nogmaals benadrukken dat het denk ik heel veel problemen kan oplossen. Hoe verder van de bebouwing, hoe beter het ook is. En ik ben blij met de toezegging dat het college dit standpunt overneemt en met name ook in de mondelinge toelichting die, als de gelegenheid geboden wordt en daar gaan we gewoon van uit, dat dit aan de orde gebracht wordt. Dan voorzitter, ik dacht nog dat er één vraag was blijven liggen. Dat ging over LOFAR, afstand, eventuele consequenties. Maar hij is ook vrij technisch, wat mij betreft mag het ook schriftelijk worden afgedaan. Dan ben ik ook tevreden. Dan de moties, voorzitter. Wij zullen die moties niet ondersteunen. Het proces, en dan wijs ik nogmaals naar de gedeputeerde, die heeft dat denk ik heel helder verwoord, daar sluiten we ons volledig bij aan. En ook de motie van GroenLinks zullen wij niet steunen. Tot slot, voorzitter, kunnen wij instemmen met de brief. We kunnen nog heel lang discussiëren over de letter van de brief, moet er nog een woordje bij, moet er nog dit bij. Maar op hoofdlijnen zijn we het er denk ik allemaal over eens dat er een duidelijk signaal is vanuit onze Provincie richting het ministerie hoe we erin zitten. En met het verslag en de

mondelinge gesprekken die volgen denk ik en spreek ik de hoop en de wens uit dat we daar de beoogde resultaten gaan bereiken. Tot zover in tweede termijn.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik kijken in de richting van

: Ik kan kort zijn, dus ik blijf hier even zitten. Dank voor de beantwoording in eerste termijn, helder en duidelijk. Ik heb even één kapstokje, op een gegeven moment zei Minister Kamp preludeert al op misschien een tandje erbij als het gaat om energiedoelstellingen. Dus dan zou ik zeggen om naar de toekomst kijkend als we dat nu al verwachten dat is het misschien wel goed als wij als Provincie al proactief al met plannen aan de gang gaan, zodat we niet op dezelfde manier wij elkaar weer tegenkomen zoals dat nu gebeurt. Maar dat we daarin ook echt de regie in handen nemen om te zeggen: Nou, welke doelstellingen hebben wij dan en hoe kunnen we dat realiseren. Tweede opmerking is de LOFAR-vraag, maar ik sluit me aan bij dat kan wat mij betreft ook schriftelijk.

En wij zullen ook de moties niet steunen. Volgens mij heb ik in het debat aangegeven, ik zie wanhopig om zich heen kijken, maar volgens mij ben ik in het debat voldoende duidelijk geweest waarom we dat niet doen. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar , 50PLUS-fractie.

Voorzitter dank u wel. Ja wat opvalt is wat heel veel partijen eigenlijk al in hun eerste termijn gezegd hebben: Enerzijds het verdient geen schoonheidsprijs, maar ja anderzijds we hebben wat afgesproken via onze partijpolitiek enzovoort. En eigenlijk zegt de gedeputeerde dat ook. Ik hoor hem op een gegeven moment zeggen van: Ja eigenlijk, ik ben het inderdaad met u eens het zou veel beter zijn als de lagere overheden dit ter hand nemen. Maar ja vervolgens zegt hij ook: Ik heb geen ruimte voor echte verandering, ik heb de minister niet aan een touwtje. Klopt, het is andersom. Het ministerie kan doen wat ze wil.

En dan wordt er tenslotte ook nog gezegd, dat vind ik toch wel een beetje schrijnend: Ja, het is wel degelijk een democratisch proces. Maar goed hij gaat zijn stinkende best doen. Ik kan u ongeveer wel schilderen wat dat betekent. Dat de gedeputeerde met de pet in de hand aan de minister mag vragen of hij voor de vorm nog hier en daar een beetje kan aanpassen, want dan lijkt het nog wat. Alles bij elkaar zeer teleurstellend, de Provincie is eigenlijk op dit punt, op dit dossier gedegradeerd tot niet meer dan een uitvoerend orgaan van de minister.

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk in de richting van l.

: Dank u wel voorzitter. De woorden van 50PLUS zijn ons ook uit het hart gegrepen. Ik wou even, toch even een misvatting rechtzetten, want er wordt hier wel weer gesproken over turbines en dat we daar überhaupt iets nog iets over zouden zeggen, maar ik kan me nog heel goed herinneren dat gedeputeerde Munnikma keer op keer hier moest zeggen dat wij daar helemaal niet over gaan. Ik heb het tig keer gevraagd in het debat: Want wij gaan er niet over, het zijn de initiatiefnemers die dat bepalen. We hebben ook al gelezen dat er zomaar ineens drie verschillende soorten turbines zouden kunnen komen. Daar gaan we niet over. Ik vind het fijn en ik waardeer het ook dat u nog eens een keer gaat praten over eventuele innovaties, maar als de initiatiefnemers daar bij niet gediend zijn, zullen ze dat niet gaan doen. En ik vind het ook weer, we hebben het al eerder hier ook met elkaar besproken: Je moet mensen niet de indruk geven dat er überhaupt wat te veranderen valt op dat vlak. En mocht ik mijn woorden, mocht het niet juist zijn, dan moet ik even Munnikma gaan bellen om te zeggen dat hij dat in ieder geval altijd op die manier heeft uitgelegd. We waren wel weer blij. Een heel klein blij momentje hadden we net even toen u sprak over dat u al gesprek aan het voeren bent met betrokkenen. Ik dacht meteen: Eindelijk, heeft heel lang gevoerd. Het was al lang en breed toegezegd, eindelijk nu gebeurt het. Maar, toen zei u een juridische procedure zou dit proces, dit gesprek kunnen doorkruisen. Toen dacht ik: Nou, wie zitten er in het gesprek? Ik heb begrepen bewoners, ik heb begrepen initiatiefnemers. Voor wie zou dit nou nadelig

kunnen zijn? Dat zou dus nadelig kunnen zijn voor de initiatiefnemers, want als u gaat procederen dan zeggen zij misschien wel: Nou, dan doen we geen drie verschillende soorten, maar acht of zo. Dus voor wie vindt u dat nou jammer eigenlijk dat we dat gesprek zouden doorkruisen? Ja, het is ook al gezegd u geeft aan de regie niet te willen hebben. Stel nou dat het kort geding wat de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze gaan voeren gehonoreerd wordt. En u krijgt in één keer de regie. Wat gaat u dan doen? En als u zegt: Ik wil het eigenlijk niet gaan u dan het weer teruggeven of gaan we toch nog met elkaar om de tafel. Dat zou allemaal kunnen. Ik heb gevraagd in de eerste termijn wat het uiterste is wat dit college wil doen. Want dat zij uw eigen woorden. Nou ik weet het nu: stinkende best. Ik weet niet wat ik me daarbij moet voorstellen. Ik probeer dat ook niet al teveel te visualiseren, want dat wordt het niet. Eén conclusie: wel woorden geen daden. Wel praten, maar geen andere instrumenten in willen zetten. D66 had het echt heel sterk gevonden als dit college en trouwens ook de collegepartijen het lef zouden hebben getoond wel de route van een procedure te nemen. Dat hadden wij echt heel erg kunnen waarderen. Wij gaan, wij zijn mede-indiener van een motie die de PVV ook al heeft aangekondigd, net als alle andere oppositiepartijen. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Tot slot

: Dank u wel meneer de voorzitter. De tweede termijn. Het is al gezegd door ; wij vinden het schande wat er gebeurd is, maar we vinden het ook schande wat er nog gaat gebeuren. Want de Rijkscoördinatieregeling blijft gewoon doorlopen. De overheid zal besluiten nemen en moet ook besluiten nemen, maar naar onze opvatting neem je pas besluiten als je de betrokkenen gehoord hebt en dan maak je een afweging die ook voor iedereen transparant is en dat ze begrijpen waarom tot dit besluit gekomen is. En geen overheid die komt praten om besluiten die al genomen zijn uit te leggen. En zo'n overheid hebben wij nu teveel gezien. En door een aantal sprekers en ook door GS lijkt het of die rol opgepakt wordt. We zijn teleurgesteld dat de GS, en de Provincie zeg ik dan maar, niet de rol van de regisseur wil hebben. Wij gaan ervan uit dat PS zelf het beste is staat is om te bepalen wat er nou zou moeten gebeuren. En daar zeg ik nog bij misschien ook alternatieven aan te dragen die in Den Haag acceptabel zijn als we daar de ruimte voor krijgen om dat te doen. Heeft GS misschien het Rijk nodig als Kop van Jut en als boeman om dingen voor elkaar te krijgen? Dat zou toch verschrikkelijk zijn? Maar die indruk ontstaat wel. Een andere: ik vind het initiatief wat genomen is, daar lijkt het of PS indirect toch een regie voert en dat zij een aantal dingen voor elkaar wil brengen. Maar het kader is toch gesteld door het Rijk? En mij bekruipt het gevoel van laat het Rijk het dan ook zelf doen. Als zij het kader wil stellen en het zo belangrijk vinden dat hun doelen gehaald worden, dan verantwoorden en leggen ze dat hier ook maar uit in de regio. Sterker nog, als het inpassingsplan blijft zoals het nu is en met punten en komma's een beetje wordt bijgesteld. Blijft u dan toch nog de regie voeren die u nu aan het voeren bent. Ik hoop dat het niet nodig is en dat we de motie aannemen hier in de Staten die wij hebben voorgesteld.

De motie wordt dus ingediend door de hele oppositie dus GroenLinks, 50PLUS, PVV, SP, D66 en Sterk Lokaal. En er is aan het dictum helemaal niet veranderd, dus: PS roepen het college op in te gaan op het verzoek van de colleges van Border-Odoorn en Aa en Hunze gezamenlijk een kort geding aan te spannen tegen de staat om de rechtmatigheid van de toetsing van de Rijkscoördinatieregeling door de rechter te laten toetsen. Het is ook een manier dat wij naar de burgers en naar die twee gemeenten, het zijn twee van de twaalf gemeenten hier, duidelijk maken wij staan aan jullie kant. en als jullie zorgen hebben over de juridische juistheid van een bepaalde handeling dan willen we dat altijd onderzocht hebben en daar steunen we jullie in. En ik hoop dus ook van harte dat hier een meerderheid voor is. En ja, de vraag die ook gesteld is wat gaat er gebeuren als wij de regie terugkrijgen? Nou dat is dan de discussie, maar het is verrassend dat in zo'n belangrijk dossier GS de regie niet zou willen hebben.

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik voor de afsluiting van de tweede termijn. Ja, dat is alleen de wijziging van de ondertekenende partijen en de logo's.

: We trekken dus onze eigen motie in. Hij krijgt een nieuw nummer dan, maar dit is precies dezelfde motie. Die andere was onze motie, maar nu van de hele oppositie.

Voorzitter: Dan stel ik inderdaad voor dat de motie met nummer 2015-18 wordt ingetrokken en dat er een motie met nieuwe logo's en namen gaat verschijnen en die krijgt nog een nummer en die hoort u zo direct. Dan geef ik nu gaarne het woord aan gedeputeerde Stelpstra voor de tweede termijn.

: Ja voorzitter, er zijn een paar vragen geweest die wat feitelijk van aard waren.

: Klopt mijn constatering dat we feitelijk geen recht van beroep meer is. Mijn informatie is dat die constatering klopt. Er zijn vragen gesteld over LOFAR. In onze brief hebben wij er bij de minister op aangedrongen, dat is in lijn met de brief van 15 januari van dit jaar, toen hebben we gezegd we vinden dat u er op een goede manier uit moet komen met LOFAR. Ik weet dat dat gesprek plaatsvindt. Er hebben al gesprekken plaatsgevonden, alleen wij zien daarvan niets terug in het huidige inpassingsplan en in het bestuurlijk overleg vorige week heb ik er ook op aangedrongen dat daar helderheid op komt en volgens mij is dat ook bij de minister binnengekomen dus ik ben even afhankelijk van wat daar binnenkomt. Maar als ik daar informatie over heb dan zult u die, dan zal ik die graag met u delen. En dan kom ik toch op het laatste punt en dat gaat over regie of geen regie. Blijkbaar komt het erop aan om daar toch nog helderder te zijn. Volgens mij heb ik in mijn eerste termijn gezegd onder deze condities gaat GS niet de regie terugnemen. Dat betekent dat we inderdaad aan die doelstelling gehouden zullen zijn. Dat betekent dat we die 285,5 voor 2020 moeten realiseren. Regie terugnemen suggereert in ieder geval dat wij ook een ander proces ingaan, in dat kader heb ik gezegd dat ik vind dat dit soort processen uiteindelijk beter bij een overheid kunnen plaatsvinden die dicht bij de burgers staat om vanaf het begin af aan die regie te kunnen voeren. Nu is het daarvoor te laat. Het is niet anders en ik vind het spijtig, maar het kan niet anders. Want daarmee zouden we weer de indruk wekken dat er nog van alles mogelijk is. Mevrouw Van der Tol u vroeg: En hebben wij het Rijk dus niet nodig? En daar wil ik toch afstand van nemen. Het wordt omgekeerd, alsof wij het Rijk niet nodig hebben. Nee we hebben een taakstelling afgesproken, het Rijk heeft dat naar zich toegetrokken, gestart in 2009-2010. Het ware, maar dat is allemaal achteraf het ware misschien beter geweest als wij toen de mogelijkheid hadden gehad, maar het Rijk nam hem toen al. Laat dat ook even duidelijk zijn, dus de vraag of we die mogelijkheid hadden. Het Rijk had toen al de regie naar zich toegetrokken, was al bezig met dat plan. En dat draaien we helaas niet meer terug. Mevrouw Van der Tol heeft gevraagd: U heeft gesprekken gevoerd met betrokkenen? Volgens mij heb ik mij zeer zorgvuldig uitgedrukt. Ik heb gezegd dat ik in het bestuurlijk overleg de mensen die daarbij aanwezig waren en ik heb ze letterlijk genoemd, de initiatiefnemers, de gemeenten en daar zit ook EZ aan tafel, dat ik die zou gaan uitnodigen om eerst maar eens de verkenning te doen: Wat kunnen we doen als het gaat om het delen van lusten en lasten in het gebied bewerkstelligen. En ik daartoe een eerste aanzet wil proberen te geven, omdat het mij te lang duurt. En ik hoop van harte, ik hoop echt van harte dat dat er uiteindelijk ook toe zal leiden dat met meer betrokkenen in het gebied. Want volgens mij is dat een wens die we echt samen delen. Maar ik weet ook hoe moeilijk het is, ook in het proces wat nu loopt, hoe moeilijk het is om mensen om tafel te krijgen. Omdat mensen zich uiteindelijk nog steeds in posities zetten van: Ja, maar als het nu niet doorgaat dan heb ik al wat weggegeven. Dat soort geluiden hoor je uit dat gebied. En daarom heb ik ook u die motie ontraden als het gaat om het juridische traject. Dat is het volgende waar we in komen. Ik was blij dat er de bereidheid was en dat we tot een gesprek kwamen. Als daar juridische procedures doorheen komen, dan zie ik in dat gesprek weer onmiddellijk een aantal mensen afhaken. En die rol wil ik in ieder geval niet vanuit dit college gaan voeren. En de kaders, meneer Uppelschoten, u zei: De kaders zijn gesteld door het Rijk. De kaders zijn gesteld door het Rijk en zijn ook door deze Staten gesteld. Het zijn niet alleen rijkskaders waar we mee te maken hebben. We hebben te maken met een

Provinciale Staten Drenthe

Gebiedsvisie, we hebben te maken met een Omgevingsvisie. Wat gaat er gebeuren als de gemeenten gelijk krijgen in het kort geding. Nou, u weet dat ik niet zo van de wat als vragen ben. Die situatie die zich dan voordoet, zei het net, dan zitten we in een nieuwe situatie en ik vind het strategisch ook juist om dan maar eens te beslissen en te kijken wat we gaan doen.

Voorzitter:

: U zei net dat u verrast was over de bereidheid dat er bereidheid was tot een gesprek. Dat u bang was dat de bereidheid zou verdwijnen als wij in een juridische procedure terecht zouden komen. Meent u dat nou echt? U was verrast over de bereidheid tot een gesprek?

: Als u weet hoe moeilijk het is, volgens mij hebt u dat met zijn allen geconstateerd, dat het heel moeilijk is om een gesprek op gang te krijgen.

: De partijen die u net noemde.

: Wat zegt u?

: Dat waren niet de burgers, dat waren.

: Ik heb u gezegd dat ik in het bestuurlijk overleg de uitnodiging voor een gesprek, uiteindelijk heb ik gezegd: Ik nodig u uit, u initiatiefnemers, u gemeenten. En in tweede instantie zal het ook het Rijk zijn, maar ik heb eerst de gemeenten en de initiatiefnemers uitgenodigd om eens te kijken van: Kunnen we nou eens een verkenning doen om te kijken als het gaat om het delen van lusten en lasten. Waar zitten nou de haken bij u? Waar zitten de mogelijkheden? Om dan vervolgens het gesprek aan te gaan met het gebied. Volgens mij zeg ik daarbij niets nieuws.

: Maar waar was u nou verrast over? De bereidheid van die partijen om met elkaar te overleggen?

: Ja, ik was gelet op het feit dat de boel al heel lang vastzit daarover wel verrast.

: Dat de initiatiefnemers, de gemeenten en het Rijk niet met elkaar wilden overleggen en u was verrast dat dat gebeurde?

: Dat ze niet met elkaar wilden overleggen? Nee, maar wel dat ze nu wel met elkaar wilden overleggen blijktbaar.

: En daar was u verrast over?

: Ja, ik kan het nog wel een keer zeggen: ja,

: Nou, daar ben ik dus verbaasd over dat dat speelt.

: Nou dan zijn we alle twee verrast.

: Ja.

: Maar ik zeg dat in een context. Want ik wil de initiatiefnemers daar niet fout neerzetten. Ik wil de gemeenten niet fout neerzetten. Ik wil het Rijk niet fout neerzetten. Ik zeg het in de context dat het allemaal langs zich heen beweegt, omdat er nog zo heel veel onduidelijkheid is. En

eigenlijk iedereen nu in de positie zit van: Ik wil nog niets weggeven en daarmee ben ik blij. Misschien moet ik dat woord gebruiken. Ik ben blij dat men in ieder geval de uitnodiging positief heeft gewaardeerd.

[] : Ik wil ook iets kunnen zeggen tegen de bewoners van dat gebied. Ik kan eigenlijk heel weinig vertellen. Je kan zeggen van: Nou, GS en de Rijkscoördinatieregeling. Er gebeurt wat er is afgesproken. Er wordt misschien nog een beetje geschoven. Maar dat gebeurt en verder zijn de mogelijkheden eigenlijk heel erg beperkt. Ja u noemt dan, maar goed daar ben ik dan ook heel erg verbaasd over, misschien is er wat geld of kadootjes zijn voorhanden om de pijn of de lust of de lasten beter te verdelen. Dat verrast me trouwens ook. Dat ik denk u bent een vertegenwoordiger van een Christelijke partij die principes nogal heel hoog stelt. En dan zou met geld en kadootjes dat wel voor elkaar gebracht kunnen worden? Terwijl er al zoveel ellende is aangericht?

[] : Deze vertegenwoordiger die hier namens het college spreekt, en [] u weet dat als geen ander, heeft het niet gehad over kadootjes. Deze gedeputeerde heeft namens het college hier gesproken en heeft gezegd: Wij zullen kijken, en dat kwam ook uit de Staten breed naar voren, is er nou nog wat te doen aan die lusten en die lasten. En iedereen weet, iedereen weet dat het gevoelig ligt in het gebied. U doet het af als kadootjes, ik wil mijn best gaan doen om te kijken wat er mogelijk is. En daarmee beloof ik geen gouden bergen, dat heb ik ook al eerder tegen u gezegd. Want u zegt ook: We moeten transparant zijn en niemand voor de gek aan het houden. Nou volgens mij houd ik hier niemand voor de gek, maar ik ga er wel mijn best voor doen.

[] : Om de zaak niet voor de gek te houden, betekent dat eigenlijk niet dat je tegen de bewoners van het gebied zegt: Burgerlijke ongehoorzaamheid is nu nog het enige middel waarmee je iets voor elkaar kan krijgen?

[] : U wilt me nu van alles in de mond leggen, maar u trekt conclusies waarvan ik niet weet waar ze vandaan komen, maar wat mij betreft vanuit het luchtledige.

[] : Het debat zoals we dat hier voeren en waarvan de uitkomst eigenlijk al vaststaat, dat leidt niet tot zo'n conclusie dat burgers dat misschien zouden kunnen concluderen?

[] : Ik vind niet dat ik die conclusies hoef te trekken.

[] : Nee, ok.

[] : Ik was klaar voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel.

[] : Voorzitter?

Voorzitter: [] .

[] : Ja, ik doe het even vanaf, mag ik even nog. Want ik had een toekomstgerichte vraag gesteld en ik zou het hartstikke mooi vinden als de gedeputeerde even zegt van.

[] : Excuus, ik heb er zelfs twee uitroeptekens achter staan.

[] : Dat we dan de regie in handen hebben, zeg maar.

: U kunt zich voorstellen dat ik het dan nog vergeet. Dat is wel een beetje dom. U zegt Kamp preludeert misschien al op nieuwe taakstellingen. Minister Kamp heeft ook al gepreludeerd op taakstellingen na 2020. Dus ik weet niet of voor die tijd daar nog extra dingen komen. In een recent overleg met alle gedeputeerden energie wat we hebben gevoerd, werd ook al even gepreludeerd op nieuwe taakstellingen. En daar is in ieder geval van de kant van de Provincies aangegeven in de richting van de minister: Ga ons nou niet met taakstellingen vermoeien die zoveel wind, zoveel dat of zoveel dat. Er is zoveel ontwikkeling op dit moment en zeker op het gebied van energie. Wij voelen samen met u de noodzaak om iets te doen aan dat oplossen van die fossiele brandstoffen. En geef ons dan. We willen ook wel iets afspreken met u. Maar laat het middel en de manier waarop we dat doen dan ook aan ons over. Aan ons als Provincies. Zodat we daar zelf de regie op kunnen voeren. En u weet we zijn bezig met de voorbereiding voor de Klimaat en energieagenda, dat lijkt me ook een uitstekend moment om daar verder met elkaar van gedachten over te wisselen in deze Staten.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik aan de orde stellen de stemming. Oh nee, we gaan eerst stemmen over. Dan sluit ik hierbij de derde termijn af. Gaan we nu over tot stemming.

Ik breng in stemming de motie van GroenLinks. Hij wordt gehandhaafd, 2015-17 en u kunt gaan stemmen. Daar gaat ie, u kunt stemmen. Heeft een ieder gestemd? Tegen hebben gestemd 27, voor hebben gestemd 12. Er waren geen stemonthoudingen. Dan is de motie verworpen, een meerderheid van stemmen.

Voorzitter: Gaan we over naar de motie 2015-19. Kunnen we die in stemming brengen? U kunt gaan stemmen. Dan zijn, alle mensen hebben de mogelijkheid gehad hun stem uit te brengen. Dan hebben tegen de motie gestemd 21, voor zijn 18. Geen stemonthoudingen, dan is deze motie verworpen.

Dan sluit ik hiermee agendapunt E af.

Aanvullende opmerkingen over Ontwerp Inpassingsplan en MER Windpark De Drentse Monden – Oostermoer

Zwaardere turbines

- De opties om de 150 MW te behalen met turbines uit de klasse 3 tot 4,2 MW zijn nog onvoldoende onderzocht en onderbouwd.
- In de aanvulling op het MER is een onderbouwing aangeleverd voor de turbinekeuze voor dit windpark. Uit deze onderbouwing blijkt wel degelijk dat er specifiek voor landtoepassingen nieuwe typen windturbines ontwikkeld worden met een groter vermogen. Dit met name in combinatie met grotere rotoren (blz. 4. Aanvulling MER, Pondera 2015).
- In de aanvulling op het MER (blz. 8.) is ook een financiële vergelijking gemaakt tussen een 3MW en een 5MW turbine. Echter niet met een turbine die zich in de range tussen 3,0 en 4,0 MW bevindt. De vergelijking moet uitgebreid worden met meer gangbare turbines in de klasse tussen 3,0 en 4,0 MW, omdat het onderzoek anders niet volledig is. Uit eigen onderzoek blijkt dat de toepassing van een turbine uit de range 3,0 – 4,0 MW (in plaats van de 3,0 MW) niet leidt tot een negatieve businesscase. Toepassing van een zwaardere turbine t.o.v. een 3 MW is daarmee nog steeds een realistische optie voor dit windpark. Die berekeningen zijn voor u beschikbaar.
- Het aanvullende onderzoek naar de rendementen van turbines (blz. 8 aanvulling op MER) bevat aannames welke niet meer actueel zijn. De gehanteerde rentepercentages op het aantrekken van vreemd vermogen zijn gedaald naar ca. 2,25%. Dit percentage is goed verdedigbaar zeker gezien het lage risicoprofiel voor de geldverstrekker. Het rendement op het aanwenden van eigen vermogen neemt daarmee ook verder toe.
- Het rendement van een zwaardere windturbine (t.o.v. van de standaard 3,0 MW turbine) blijft daarmee in bereik van de minimale 8% rendementseis op projectrendement welke door een externe financier wordt gehanteerd.
- Ter onderbouwing van de toepassing van zwaardere turbines wordt mede verwezen naar de 3,45 MW turbine in het Windpark N33 nabij Meeden.

Uit het bovenstaande volgt dat de bouw van zwaardere turbines van meer dan 3 MW een reële optie is. In de aanvulling op de MER ontbreekt daarvoor de gevraagde uiteenzetting. Deze opties dienen alsnog te worden toegevoegd om daarmee een afweging te kunnen maken in beschikbare alternatieven. Dit beidt ook de initiatiefnemers de mogelijkheid om met minder turbines te komen tot het opgesteld vermogen van 150MW.

De bouw van turbines van ca. 3,8 MW is realistisch waardoor de beschermingszone van LOFAR kan worden ontzien (Zonering radioastronomie zone II, Provinciale Omgevingsverordening Drenthe) en dubbele lijnopstellingen kunnen worden voorkomen.

Afstand tot woningen

- Er zijn geen alternatieven onderzocht zijn voor de locaties van windturbines.

In het belang van de omwonenden te Nieuwediep wordt verzocht om richting het definitieve inpassingsplan de mogelijkheden te onderzoeken om ruimere afstanden toe te passen tussen geplande windturbines en bestaande woningen.

Toepassen State of the Art technologie

- Voorbeelden van 'State of the Art' plannen en technieken zijn genoemd in de brief van 20 oktober 2015. Deze zijn niet verwerkt in het inpassingsplan en MER. Vertrekpunt dient te zijn de Gebiedsvisie windenergie Drenthe. Hierin wordt onderscheid gemaakt in 'wonen in een landschap met wind versus wonen in een windlandschap'. Met deze ogenschijnlijke subtiele nuance wordt gestreefd naar het voorkomen van insluiting van bebouwingslinten, het beperken van horizonbeslag en interferentie én daarmee dus het creëren van visuele rust. *"Wanneer dit horizonbeslag zich in meerdere windrichtingen manifesteert en aan meer dan een kwart van de horizon windturbines zichtbaar zijn, dan kan dat bij waarnemers tot een gevoel van insluiting door windturbines leiden. Uit ervaring blijkt dat met name dit gevoel van insluiting bij bewoners weerstand tegen windturbines oproept"* (Stroeken e.a., 2006).
- Het toepassen van innovaties en de beschikbare technieken is van belang. Denkbaar is het in het gehele plangebied toepassen van synchroon draaiende turbines voor alle opstellingen samen en het toepassen van zwaardere turbines. Die technieken hebben een gunstig effect op de visuele rust en beperkt interferentie binnen het windpark. Ter onderbouwing hiervan wordt verwezen naar het rapport "Handreiking waardering landschappelijke effecten van windenergie" van april 2013 dat is opgesteld in opdracht van Agentschap NL: *"De draaiende rotoren van windturbines zorgen altijd voor een toename van de dynamiek van een landschap. Met name als het rustige karakter (afwezigheid van dynamische elementen als grootschalige infrastructuur, steden, industrie en bedrijventerreinen) van belang is voor de identiteit van een landschap dan treedt in dit opzicht en verstoring op. De mate van deze verstoring wordt sterk gereduceerd als de aanwezige windturbines langzaam en synchroon draaien en als deze als een eenheid ervaren worden. Dit laatste kan worden bereikt door het ontwerpen van een heldere en compacte opstellingsvorm"*.
- In de nota van beantwoording is geconstateerd dat er in dit windpark ten aanzien van de obstakelverlichting aangesloten wordt bij de resultaten uit het Alexia windpark te Zeewolde. Daarmee wordt invulling gegeven aan het verzoek van de Provincie Drenthe om voort te bouwen op de technologische ontwikkeling op dat gebied.
- In het ontwerp inpassingsplan wordt niet ingegaan op de plaatsing van windturbines in 'Zonering radioastronomie zone II' voor LOFAR. In het vervolgproces dient het belang van LOFAR betrokken te worden, zoals het bepalen van mitigerende maatregelen.

Op basis van bovenstaande wordt nogmaals verzocht om middels het toepassen van State of the Art technologie te komen tot, het beperken van horizonbeslag, het voorkomen van insluiting van bebouwingslinten en interferentie én daarmee dus het creëren van visuele rust

Archeologie:

- In de aanvulling op het MER wordt in paragraaf 2.4 ingegaan op het thema archeologie. Daarin wordt geconstateerd dat nog onvoldoende tegemoet wordt gekomen aan de vooroverlegreactie.
- De beschrijvingen van de gemeentelijke beleidskaarten zijn nog onvolledig. Zowel met betrekking tot het gemeentelijke beleid van Aa en Hunze, als het gemeentelijke beleid van Borger-Odoorn zijn twee belangrijke categorieën (middel)hoge verwachtingswaardes niet meegenomen. *Het betreft de categorieën: gemeente Aa en Hunze: (1) Hoge verwachting beekdal (gebied van provinciaal belang), (2) Terrein van archeologische waarde (AMK-terrein 148660); gemeente Borger-Odoorn: (1) Hoge verwachting beekdal (gebied van provinciaal belang), (2) middelhoge verwachting beekdal (provinciaal belang)* Dientengevolge is een fors deel van de terreinen met een (middel)hoge verwachtingswaarde niet middels een dubbelbestemming beschermd. Aanpassing wordt verzocht van het Inpassingsplan conform de gemeentelijke beleidskaarten.
- De vertaling van het archeologische onderzoeksbureau (nieuwe verwachtingskaart) wordt niet onderschreven. Voor plannen in het veenkoloniale gebied van Borger-Odoorn met een

1.2
1.3
1
1.2
1.3
1.4
1.5

omvang van 2 hectare of meer en bij bodemingrepen dieper dan 30 cm is in samenspraak met de gemeenten beleid bepaald voor het uitvoeren van veldinspecties. De aangevoerde praktische en economische motieven om een andere benadering te kiezen is niet overtuigend.

Op basis van bovenstaande dringen wij aan om in nauw overleg met de bevoegde overheid te komen tot een onderbouwd Programma van Eisen.

19 APR 2016

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Windpark DMOM
 Postbus 248
 2250 AE VOORSCHOTEN

Onderwerp : Gezamenlijke zienswijze op ontwerp rijksinpassingsplan

Gieten, 18 april 2016

No. : Behandeld door :
 Bijlagen : Doorkiesnummer :

Uw brief van :
 Uw kenmerk :

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij geven onze colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn een gezamenlijke zienswijze op de vanaf 4 april 2016 tot en met 20 april 2016 ter inzage liggende stukken, betreffende;

- ontwerp rijksinpassingsplan windpark DMOM (Drentse Monden en Oostermoer)
- overige ontwerpbesluiten
- het MER
- alle onderliggende stukken.

Inleidend.

Alvorens inhoudelijk in te gaan op voornoemde stukken willen wij benadrukken dat op dit moment het spoedappèl bij het Hof te Den Haag loopt, gericht tegen het vonnis d.d. 3 februari 2016 van de Rechtbank te Den Haag in kort geding. Onze gemeenten hebben de wettelijke bevoegdheid van minister Kamp voor wat betreft de toepassing van de rijkscoördinatieregeling bij de Rechtbank aangevochten. In een te summier gemotiveerd vonnis is het gemeentelijk verzoek afgewezen. Dit is voor ons reden geweest om het voornoemde spoedappèl aan te gaan. De zitting is op 11 april 2016 gehouden en uitspraak wordt uiterlijk 10 mei 2016 verwacht. Wij beseffen dat de uitspraak van het Hof te Den Haag bepalend is voor wat betreft het verder kunnen doorlopen van de nu in gang gezette planologische procedure inzake het ontwerp rijksinpassingsplan en de overige stukken.

Hetgeen wij eerder als reactie in het kader van artikel 3.1.1. van het Besluit op de ruimtelijke ordening aanzien van het voorontwerp rijksinpassingsplan bij u naar voren hebben gebracht is onverminderd van toepassing en betrekken wij bij deze zienswijze.

Algemene kaders.

Voor ieder ruimtelijk plan moet op grond van artikel 3.1.6. lid 1 van het Besluit ruimtelijke ordening de **maatschappelijke**- en de **economische uitvoerbaarheid** inzichtelijk worden gemaakt.

Het is u bekend dat er in de Tweede Kamer de afgelopen maanden 3 wezenlijke moties m.b.t. het windpark DMOM zijn aangenomen. Twee daarvan geven aan dat minister Kamp andere duurzame alternatieven, zoals zonneparken, volwaardig moet meewegen in de verdere besluitvorming en hij een maatschappelijke kosten-batenanalyse moet uitvoeren voor energieopwekking uit zon en wind op land, zowel voor nu als in de toekomst.

In een derde motie wordt minister Kamp door de Tweede Kamer opgedragen om bij de plaatsing van windmolens in Drenthe rekening te houden met het radiotelescoopnetwerk LOFAR. In economische zin vraagt de Tweede Kamer zich af of de te plaatsen windmolens het effect van LOFAR verminderen en zorgen voor een desinvestering/kapitaalvernietiging. De directie van ASTRON is op basis van uitgevoerd onderzoek van mening dat het te realiseren windpark wel degelijk een negatief effect zal hebben op de werking van de LOFAR installatie. Wij zijn van oordeel dat minister Kamp genoemde moties eerst zal moeten uitvoeren voordat hij verdere besluiten neemt over het ontwerp-rijksinpassingsplan.

Inzake de economische uitvoerbaarheid willen wij minister Kamp er nog weer nadrukkelijk op wijzen, dat naast de positieve effecten van het windpark voor de relatief kleine groep initiatiefnemers, de negatieve effecten ervan voor inwoners en maatschappelijke organisaties velen malen groter zal zijn. In de briefwisseling met het Rijk vanaf 2010 hebben wij meermaals gewezen op de onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat, het krimp versterkend effect, de schade aan onroerend goed, de teloorgang van de landschappelijke beleving en afnemend toerisme. Wij vragen u om de bij de uitvoering van de eerder genoemde moties al deze effecten mee te nemen in een kosten- en batenanalyse en inzicht te geven in de omvang van planschade met een planschade-analyse.

Uit het vorenstaande blijkt naar onze mening dat de wettelijk vereiste economische uitvoerbaarheid op dit moment niet inzichtelijk kan worden gemaakt. Er is derhalve strijdigheid te constateren met het gestelde in artikel 3.1.6.lid 1 van het Besluit ruimtelijke ordening

Specifieke kaders.

Geluidsnormering/Laag frequent geluid.

De Nederlandse geluidsnormen voor windturbines zijn sinds 2011 vastgelegd in het Activiteitenbesluit. Deze geluidsnormen zijn bedoeld om omwonenden te beschermen tegen geluidshinder. Uit een aantal wetenschappelijke studies is inmiddels gebleken dat de Nederlandse normen de slechtste zijn van de ons omringende landen. In Nederland staan de geluidsnormen toe dat een windturbine op 400 meter van de huizen mag komen te staan; in België is dat 800 – 875 meter; in Duitsland is het ruim 900 meter; en in Denemarken is de afstand meer dan 1000 meter. Dit gegeven is al voldoende reden om de toepassing van de nu geldende norm te heroverwegen voor het plan. Daar komt nog eens bij dat uit geluidsmetingen van de provincie Drenthe blijkt dat het plangebied wordt gekenmerkt door een zeer laag achtergrondgeluid.

Het lage achtergrondgeluid heeft tot gevolg dat het zelfde geluidsniveau van een windturbine in dit gebied eerder als hinderlijk zal worden ervaren dan in bijvoorbeeld een meer verstedelijkt gebied. Om geluidsoverlast in stille gebieden weg te nemen of te voorkomen, zou op basis van het zogenaamde voorzorgsprincipe, onderzocht moeten worden of de hier toegepaste geluidsnorm voldoende is afgestemd op het uitzonderlijk lage achtergrondgeluid. Daar komt bij dat Nederland als enig EU-land werkt met een gemiddelde norm van 47 L-den. Deze normstelling maakt in de praktijk een geluidsbelasting mogelijk van boven de 50 dB (A) en is in de praktijk extreem moeilijk te handhaven. Gelet op het vorenstaande zijn wij van oordeel dat omwonenden beter beschermd zouden moeten worden tegen mogelijk geluidsoverlast. Wij vragen u daarom om in het projectgebied onderzoek te doen naar het niveau van het achtergrondgeluid en de geluidsnorm daarop af te stemmen met toepassing van artikel 3.14a lid 3 van het Activiteitenbesluit (het zogenoemde maatwerkartikel).

Op grond van het hiervoor genoemde voorzorgsprincipe vragen wij u in het plan ook beter te onderbouwen dat de nu gehanteerde geluidsnorm geen gezondheidsschade oplevert als gevolg van laagfrequent geluid en daarbij gebruik te maken van de meest recente wetenschappelijke studies op dit onderwerp. In het verlengde hiervan vragen wij u ook om een onafhankelijke meting van het huidige niveau van laagfrequent geluid en dit als een nulmeting vast te leggen.

Landschappelijke inpassing

De Minister heeft voor de landschappelijke inrichting van het windpark advies gevraagd van de Rijksadviseur voor het landschap.

Hij geeft aan dat de Veenkoloniën een landschapstype is dat zich leent voor de plaatsing van windturbines, vanwege de combinatie van de rationele ontginningsstructuur, de landschappelijke schaal, agrarische monocultuur en achterblijvende economische condities. Wij willen u in herinnering roepen dat de Rijksadviseur in zijn advies aan de Minister d.d. 25 maart 2014 ook heeft aangegeven dat de meest noordelijke structuurlijn als ruimtelijke drager voor windturbines het Gasselternijveensche Bos (Bos van Kruit) is. Ten noorden daarvan is naar zijn mening geen landschappelijke aanleiding te vinden om de turbines te ankeren vanwege de afwijkende structuur en de te beperkte ruimte. Op grond van dit advies zou aldus op ruimtelijke gronden moeten worden afgezien van de lijnopstelling langs Nieuwediep. Door deze opstelling toch mogelijk te maken ontstaat juist hier een probleem omdat de turbines daar op zeer korte afstand van de bebouwing komen te staan en ook nog eens dichter bij elkaar geplaatst worden dan elders (cumulatie van negatieve effecten). Wij verzoeken u om aan te geven waarom de Minister ervoor heeft gekozen om hier af te wijken van het advies van de Rijksadviseur en de wettelijke grens met betrekking tot geluidsoverlast zo nadrukkelijk op te zoeken met een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat als gevolg. Wij zien hier dat het ruimtelijk belang en het belang van onze inwoners te zeer ondergeschikt is gemaakt aan het economisch belang van de initiatiefnemers.

Doordat het advies van de Rijksadviseur verder wel wordt opgevolgd met betrekking tot de gekozen inrichtingsvariant, is het gevolg daarvan dat meerdere bebouwingslinten worden ingesloten door een lijn met windturbines. Dit betekent dat bewoners in veel gevallen worden geconfronteerd met een uitzicht op windturbines aan de voor- en achterzijde van hun woning. Wij maken in dat opzicht vooral bezwaar tegen de lijnopstelling bij Drouwenermond. Het niet insluiten van bebouwingslinten is een belangrijk uitgangspunt geweest voor het opstellen van de Gebiedsvisie windenergie. Het is teleurstellend om te moeten constateren dat u daar geen rekening mee heeft willen houden in het voorontwerpplan. Hier lijkt wederom sprake van een onevenredige afweging van belangen.

Een goede ruimtelijk ordening

In relatie tot de hiervoor genoemde geluidsaspecten en de landschappelijke inpassing wijzen wij u erop dat het plan moet voldoen aan het wettelijke eis van 'een goede ruimtelijke ordening'. Een goede ruimtelijke ordening dient bij te dragen aan kwaliteit van de leefomgeving (Fortgens in Tekst & Commentaar Ruimtelijk bestuursrecht). Het is vaste rechtspraak dat het enkele feit dat een bepaalde activiteit voldoet aan de milieunormen van het Activiteitenbesluit, niet automatisch met zich meebrengt dat de betrokken activiteit in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. De Afdeling Bestuursrechtspraak heeft op grond hiervan al eerder een besluit tot goedkeuring van een bestemmingsplan vernietigd.

Het enkele feit dat een windturbinepark kan voldoen aan de normen op het punt van o.a. geluid en slagschaduw brengt m.a.w. niet zonder meer mee dat een goed woon- en leefklimaat is gewaarborgd en dat dus ook aan de wettelijke eis van een goede ruimtelijke ordening is voldaan. Het criterium 'een goede ruimtelijke ordening' biedt de mogelijkheid om ter bescherming van een goed woon- en leefklimaat strengere eisen te stellen aan de vestigingsmogelijkheden van een windturbinepark dan welke voortvloeien uit de toepasselijke milieunormen. In een bestemmingsplan kan men er dus voor kiezen om een grotere afstand aan te houden ten opzichte van woningen dan waartoe de milieunormen zouden dwingen. Met name de lijnopstellingen bij Nieuwediep en Drouwenermond zouden daarom op grond van een goede ruimtelijke ordening moeten worden heroverwogen. Wij vragen u nadrukkelijk om daar gevolg aan te geven.

Planschade.

In het ontwerp rijksinpassingsplan wordt aangegeven dat de Wet ruimtelijke ordening het mogelijk maakt om een verzoek tot planschade in te dienen tot 5 jaar na het moment waarop het plan onherroepelijk is geworden. Juist in bestuurlijke- en ambtelijke overleggen met het Rijk en de initiatiefnemers hebben wij erop aangedrongen om de omvang van de planschade omvang vooraf in beeld te brengen. Dat kan vanaf nu gebeuren omdat de exacte plaatsbepaling van de windmolens bekend is gemaakt. U neemt een te afwachtende houding aan wat ons inziens geen recht doet aan de belangen van de inwoners van het gebied. Wij verwachten hierin van u een proactieve houding en zien het vooronderzoek graag z.s.m. tegemoet.

Het mag duidelijk zijn dat de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn als belanghebbenden ook aanspraak gaan maken op wettelijke planschade. Meermaals is al duidelijk gemaakt dat het te realiseren windpark negatieve gevolgen heeft voor gedane investeringen in woningbouwlocaties, herstructurering investeringen etc. Wanneer het aan u gevraagde vooronderzoek gaat worden uitgevoerd, dan kunnen wij namens beide gemeenten een volledig overzicht met alle negatieve effecten overhandigen.

Gebiedsvisie windenergie.

In de ter inzage liggende stukken wordt meermaals aangegeven dat de provincie Drenthe met de gemeente Aa en Hunze en Borger-Odoorn een Gebiedsvisie windenergie heeft opgesteld, doch dat de gemeenten deze niet hebben vastgesteld als beleidskader. Deze visie is op zeer gedegen wijze tot stand gekomen. Hoewel het niet formeel door de gemeenten is vastgesteld, zijn enkele uitgangspunten daaruit wel tot gemeentelijk afwegingskader verheven. Met betrekking tot de hoeveelheid windenergie gaat de Gebiedsvisie uit van maximaal 120 MW. Er zijn drie specifieke stergebieden gekozen waarin windmolens kunnen worden geplaatst, juist om daarmee te voorkomen dat inwoners in het gebied voor- en achter hun woning worden ingeklemd door windmolens. In het ontwerp rijksinpassingsplan blijft minister Kamp vasthouden aan 150 MW vermogen en het meerdere ten opzichte van de genoemde 120 MW komt terecht rondom de kernen Drouwenermond en Gasselternijveenschemond. Wij spreken onze grote zorg uit dat het woon- en leefklimaat in en rondom de genoemde lintdorpen door de eenzijdige besluitvorming van minister Kamp tot een onacceptabele niveau zal dalen.

Tot slot.

Wij hebben op gemotiveerde wijze aangegeven dat bij de ter inzage liggende plannen de wettelijk vereiste maatschappelijke- en economische uitvoerbaarheid niet inzichtelijk is gemaakt en dat het plan niet voldoet aan de wettelijke eis van een goede ruimtelijke ordening.

Wij houden minister Kamp ook aan de vereisten voor het verwerven van voldoende draagvlak die zijn voorgangers hebben gesteld aan de initiatiefnemers in de aangehaalde briefwisseling in 2010 en 2011. Wij gaan er vanuit dat een besluit omtrent eventuele vaststelling van het rijksinpassingsplan pas kan worden genomen, nadat de geconstateerde wettelijke strijdigheid is opgeheven.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Aa en Hunze,
De secretaris,

mr. M. Tent

de burgemeester,

drs. H.F. van Oosterhout

Burgemeester en wethouders van Borger-Odoorn,
de secretaris,

mr. P. Post

de burgemeester,

mr. J. Seton

|

Van: ()
Verzonden: zaterdag 16 april 2016 22:22
Aan: Griffie Mailbox
Onderwerp: RE: Aanbiedingsbrief raadsleden plus zienswijze gericht tegen ontwerp Rijks inpassingsplan etc. windpark DMOM. (18/04 Fonda fw HvO)

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Aan Buro Energieprojecten te Voorschoten,

Ondergetekende, (), raadslid namens het CDA in de gemeenteraad van de gemeente Borger-Odoorn, onderschrijft de gezamenlijke zienswijze van de colleges van B en W van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn.

Exloo

Van: ()
Verzonden: dinsdag 12 april 2016 14:39
Aan: ()

CC: ()
Onderwerp: FW: Aanbiedingsbrief raadsleden plus zienswijze gericht tegen ontwerp Rijks inpassingsplan etc. windpark DMOM.

Geachte raadsleden,

Bijgaand treft u aan een aanbiedingsbrief plus zienswijze inzake ontwerp Rijks inpassingsplan etc. Het verzoek om indien gewenst hierop te reageren voor **maandag 18 april a.s. voor 12.00 uur** naar de raadsgriffie.

Van: ()
Verzonden: dinsdag 12 april 2016 14:27
Aan: Griffie Mailbox
Onderwerp: Aanbiedingsbrief raadsleden plus zienswijze gericht tegen ontwerp Rijks inpassingsplan etc. windpark DMOM.

20 APR 2016

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-generaal Energie, Telecom &
Mededinging

Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Aquapark 5, Veendam
Postbus 195
9640 AD Veendam
Tel 0598-693800
www.hunzeenaas.nl

Uw brief	3 maart 2016	Datum	19 april 2016
Ons kenmerk	IN16-0513/16-0697	Behandeld door	
Onderwerp	ontwerp Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer	Doorkiesnummer	

Geachte

In reactie op het ontwerp Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer, deel ik mee dat:

- het waterschap in het kader van de MER procedure een reactie heeft afgegeven (ons kenmerk: 15-0887, 02-04-2015 aan Pondera Consult);
- en een reactie op het voorontwerp Inpassingsplan (ons kenmerk: 15-2384/15-2282, 28-10-2015), waarin de belangen van het watersysteem werden onderkend;

het nu voorliggende ontwerp Inpassingsplan niet meer ingaat op de eerder gemaakte opmerkingen en er nu tot een conclusie wordt gekomen die niet overeenkomt met de zienswijze van het waterschap.

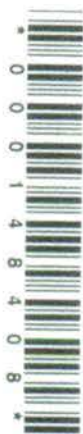
Op pag. 70, paragraaf 6.8.2.; wordt namelijk beschreven, "*Er is daarom geen sprake van een plicht tot compensatie van de toename van verhard oppervlak. Voor overige aspecten van de watertoets geldt dat deze reeds zijn onderzocht in het MER.*"

Deze passage kan geen instemming krijgen van het waterschap. Wel degelijk blijft de plicht tot compenseren bij toename verhard oppervlak overeind. De wijze waarop en waar de benodigde compensatie zal plaatsvinden, zal via de Keur/watervergunning geregeld worden bij de uitwerking van exacte windmolenlocaties en de ontsluitingswegen.

Deze eerdere zinssnede "geen compensatieplicht", strookt dan ook niet met de passage die daarvoor staat aangegeven, op pag.70, paragraaf 6.8.2.; "*Het verhard oppervlak neemt als gevolg van de fundaties van de windturbines, opstelplaatsen, onderhoudswegen en bijbehorende bebouwing op de waterkeringen toe. Vanuit de locatie worden geen eisen gesteld aan de compensatie van verhard oppervlak, de berging kan ter plaatse worden opgelost.*"

Aan enkel de windmolenlocaties worden inderdaad geen directe eisen gesteld aan compensatie, de compensatie in berging kan ook elders in het peilgebied worden gecompenseerd, mits er geen wateroverlast zal plaatsvinden naar aangrenzend grondgebruik door afstromend hemelwater.

In de tekstpassage wordt aangegeven dat het verhard oppervlak toeneemt op de waterkeringen(?). Waterkeringen zijn in het plangebied niet aan de orde.

Er wordt daarom van uit gegaan dat de aangehaalde tekst is overgenomen en niet slaat op het Windpark De Drentse Monden en Oostermoer. Ook hierop zal deze tekstpassage moeten worden aangepast.

Naar wij verwachten zult u hier in de verdere planprocedure rekenschap mee houden en worden de teksten in het ontwerp Inpassingsplan hier op aangepast.

Met vriendelijke groet,

namens het dagelijks bestuur,

Hoofd Beleid, Projecten en Laboratorium

Verzonden: Woensdag 20 april 2016 10:38
Onderwerp: Zienswijzeformulier
Ontwerpbesluiten windpark De Drentse Monden en Oostermoer

Aanspreekvorm:
Aanspreektitel:
Achternaam:
Voorvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Raadhuisplein
Huisnummer: 5
Postcode: 9641 AW
Woonplaats: VEENDAM
Telefoonnummer:
E-mailadres:
Als: Organisatie
Organisatie: Gemeente Veendam
Mede namens: College van Burgemeester en Wethouders

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?
zie brief in bijlage

Reactie

Bureau Energieprojecten,
 Inspraakpunt Windpark DMOM
 Postbus 248
 2250 AE VOORSCHOTEN

Uw brief van: 3 maart 2016
 Zaaknummer: DGETM-EO/16024769
 Documentnummer: 201608528
 Behandeld door: f
 E-mail adres: info@veendam.nl
 Tel. nummer: 0598 652222
 Datum: 19-4-2016
 Bijlagen: --
 Verzenddatum: **19 APR 2016**

Betreft: zienswijze ontwerp-IP Windpark Drentse Monden en Oostermoer

Geachte heer, mevrouw,

Bij brieven van 3 maart jl. (kenmerk DGETM-EO/16024769) is namens de minister van Economische Zaken aan de raad en het college van Veendam bericht gestuurd over de terinzagelegging van de ontwerp besluiten voor het Windpark De Drentse Monden en Oostermoer.

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om zienswijzen ten aanzien van het ontwerp-inpassingsplan kenbaar te maken.

Algemeen

De initiatiefnemers Duurzame Energieproductie Exloërmond BV, Raedthuys Windenergie BV en Windpark Oostermoer BV wensen een windpark te realiseren voor het opwekken van ongeveer 150 Megawatt aan duurzame elektriciteit. De daarvoor geplande 50 turbines zijn gesitueerd in meerdere rij-opstellingen in het gebied tussen de N33 en Valthermond, langs Nieuwediep tot en met 2^e Exloërmond.

Geen turbines bij bevolkingsconcentraties

De raad en het college van Veendam zijn voorstander van de opwekking van duurzame energie. Daaronder kan ook windenergie vallen. Veendam kiest echter nadrukkelijk niet voor windturbines op de plaatsen in de nabijheid van bevolkingsconcentraties. Dat dreigt nu wel in het Mondengebied te gebeuren.

De turbines veroorzaken hinder voor hen die in de directe nabijheid wonen, ze tasten de leefbaarheid van het gebied ernstig aan en ze vormen een enorme inbreuk in het veenkoloniale landschap.

Alternatieven

Dat de turbines op de plaatsen van de voorkeur van de minister van EZ ongewenst zijn geldt des te meer nu er alternatieven zijn en nog ontwikkeld worden, zoals zonneparken. Deze alternatieven leveren geen door turbines gehinderde personen op en bovendien vindt er minder verstoring van het landschap plaats.

i.a.a. O&O/HBirza

Moties Tweede Kamer

In de door de Tweede Kamer aangenomen motie van het kamerlid Smaling (kamerstuk 30196 nr. 404) wordt de regering opgeroepen om alternatieven zoals zonneparken, volwaardig mee te wegen in de besluitvorming rond duurzame investeringen die een grote impact op landschap en omwonenden hebben. Het Windpark De Drentse Monden en Oostermoer is zo'n investering. Veendam roept de minister op om bij de verdere besluitvorming over het windpark nadrukkelijk oog te hebben voor het waar mogelijk inwisselen van windenergie voor zonne-energie en de plannen voor zonneparken en andere ontwikkelingen in de regio bij de besluitvorming te betrekken. Het moet mogelijk zijn om ook met zonne-energie de opgave voor 2020 te halen om 14% van het energiegebruik duurzaam opgewekte energie te laten zijn.

Ook dient de minister naar de mening van Veendam bij de besluitvorming te betrekken de op 29 maart jl. in de Tweede Kamer aangenomen motie van eveneens het kamerlid Smaling (kamerstuk 30196 nr. 452) waarin de regering wordt verzocht om een maatschappelijke kosten-batenanalyse uit te voeren naar de huidige en verwachte ontwikkelingen van energieopwekking uit zon en wind op land, en het resultaat mee te wegen bij investeringsbeslissingen.

De raad van de gemeente Veendam heeft tot de bovenstaande stellingname besloten in zijn vergadering van 4 april jl. ten aanzien van de door u gevraagde reactie op concept-ontwerp inpassingsplan voor het Windpark N33. De zelfde stellingname geldt naar onze mening evenzeer voor het Windpark De Drentse Monden en Oostermoer.

Voorts heeft het college van Veendam de volgende zienswijzen.

Inbreuk op het veenkoloniale karakter van het landschap.

De turbines in het Mondengebied zullen vanwege hun grote hoogte goed zichtbaar zijn vanuit een groot deel van Veendam. Ook 's nachts zullen zij voor een onrustig beeld zorgen omdat de turbines voorzien zijn van obstakelverlichting in verband met veiligheid van het vliegverkeer. De plaatsing van dergelijke grote molens past geheel niet in het vlakke, veenkoloniale landschap. Dit wordt door ons dan ook gezien als een bijzonder ongewenste inbreuk op dat veenkoloniale landschap.

Het windpark ligt op geringe afstand van het voorgenomen Windpark N33. Een fors deel van de provincies Groningen en Drenthe komt vol te staan met windturbines, van Zuidbroek tot en met 2^e Exloërmond. Door hun grote hoogte zullen de turbines voor velen van invloed zijn op de beleving van de buitenruimte, ook vanuit Veendam.

Gebrek aan draagvlak.

Het negatieve sentiment jegens windturbines wordt nog eens versterkt daar er minder hinderende alternatieven zijn zoals zonneparken. Hierdoor zouden er beduidend minder mensen hinder ondervinden en wordt het landschap minder verstoord. Daar wordt echter niet voor gekozen.

Ook het gebrek aan betrokkenheid en inspraak van de inwoners van het gebied en het gevoel dat het park van hogerhand wordt opgelegd, is een reden van de afwezigheid van draagvlak bij het merendeel van de bevolking. Dit doet geen goed aan de ontwikkeling van duurzaam opgewekte energie in dit gebied, nu en in de nabije toekomst.

Onbevoegdheid

Tot slot zijn wij vooralsnog van mening dat de minister van EZ niet bevoegd is om met toepassing van de rijkscoördinatierегeling het inpassingsplan op te stellen. De bevoegdheid wordt ons inziens gebaseerd op de bepalingen uit de Elektriciteitswet en op de opvatting dat er sprake zou zijn van één productie-installatie (die meer dan 100 MW aan elektriciteit zou opwekken) omdat het windpark één ruimtelijk geheel zou gaan vormen.

i.a.a. O&O/HBirza

Het college is - kort gezegd - van mening dat er geen sprake is van één productie-installatie van 100 MW of meer en dat de Elektriciteitswet daarom de bevoegdheid niet aan de minister toekent.

De reden waarom er naar onze mening niet gesproken kan worden van één productie-installatie is dat er geen sprake is van tot dezelfde onderneming behorende installaties die onderling technische, organisatorische of functionele bindingen hebben en in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen.

Er zijn immers in dit geplande windpark:

- meerdere initiatiefnemers met een eigen onderneming,
- die elk hun eigen ontwikkeling ter hand nemen,
- die geen directe invloed hebben op de beslissingen van de ander,
- waarbij de te plaatsen winturbines per onderdeel of daar binnen niet soortgelijk hoeven te zijn,
- voor de onderdelen van het project eigen koppelingen met het landelijke elektriciteitsnet zijn gepland,
- de onderdelen van het project fysiek ver uiteen liggen,
- er tussen die onderdelen geen technische of functionele verbinding bestaat.

Zowel feitelijk, organisatorisch als ruimtelijk vormen de drie onderdelen naar onze mening niet één productie-installatie van 100 MW of meer.

Tot zover onze zienswijzen op het ontwerp-inpassensplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer. Wij vertrouwen er op dat deze zienswijzen bij de besluitvorming wordt betrokken.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Veendam,

Burgemeester
S.B. Swierstra

Secretaris
A. Castelein

i.a.a. O&O/HBirza